IOANNIS DESPAVTERII NINIVITÆ, GRAMMATICÆ INSTITVTIONIS LIB. VII.

Doctè & concinnè in compendium redacti, per SEBASTIANVM DVISBVRGENSEM.

ditio jam vice tertiâ intra decennium elimata cæteris quibuscunque longè castigatior, cui Scotica *præcipuarum vocum interpretatio adjuncta est, in usum* Scholarum.

EDINBVRGI,
Excudebat ANDREAS HART, 1621.

SEBASTIANVS NOVIMOLA DVISBVRGENSIS, HEN. RISWICHIO, ſpectatæ probitatis adoleſcenti.

NÆ tu candidus es adoleſcens, & cui plurimum debeãt bonarum artium candidati. Si enim, preclariſſimę quæque urbes eis merito ſummos decreverunt honores, qui ſaluti Reip. (qua non ſalva incolumes ipſi manere nequiiſſent) aliquando conſuluere; quid tibi non debeatur ab illis, quorum ſtudiis, citra tuum quidem commodum (quoniam in Grammatica tu fœliciſſime verſatus es) provideri curas? Hinc eſt, quod ab ea uſque hora, qua Deſp. Syn, epitomen ſuperiore anno à nobis emiſſam, teri paſſim in puerorum manibus cognoviſti, non deſieris & præſens rogare, & ſcriptis monere abſens, ut & priores. 7. Deſp. de inſtitutione Grammat. libros in corpuſculum paulo concinnius colligerem, quàm à quodam ante annos non multos, hic factum audieras: Quo herclè quiſquis eſt, oculatiorem me fore haudquaquam ſperare potuiſſem ni per illum mutilari potiùs quam abbreviari doctiſſimis quibuſque viderentur. Gaudeant igitur tuo nomine, quibus conſuli tantopere exoptas', hoc quicquid eſt laboris tuo hortatu ſuſcepto, tibique debito. Majora certe tu merebatur eruditio: at opulentiſſimi parva debita, ne pauperrimis quidem perſolvi recuſant. Et ſane pendan hanc, ut libet, operam alii, (modo non judicet Momus te eam inter non minima habiturum ſcio. Primum qui haud eſt exiguum puerilia juvare ſtudia, Deinde quia t quidem animadvertis, hujuſmodi negotium vel Lynceun requirere in demendis multis, nonnullis addendis, mutandis ac tranſponendis etiam, ubi res poſtulat, in omnibu denique ita tractandis ut infirmioribus pueris velut pra manſa videantur. Vale. *Coloniæ*, M. D. XXXIV.

UNIV... LIB...

GRAMMATICÆ DESPAVTERIANÆ, DE NOMINUM GENERIBUS, LIBER PRIMUS.

REGVLÆ GENERALES.

OMNE viro ſoli quod convenit, eſto virile:
OMNE viri ſpecie pictum, vir dicitur eſſe.

¶ OMNE nomen ſoli viro datum eſt maſculini generis, vir hic dicitur eſſe quicquid ut vir pingitur: veluti Adã, Deus. Angelus. Exempla huius regulæ ſunt quintuplicia. Primò propria nomina virorum: ut Seneca, Hercules, Hannibal. Secundò propria Angelorum, tam bonorum ut Gabriel: quam malorum, ut Lucifer. Tertio, propria Deorum, ut Mars, Cupido, Vulcanus. Quarto propria ventorũ, quia, pinguntur ſpecie virili, ut Boreas, vel Aquilo. Quintò appellativa ſolis viris data, ut Nauta, Presbyter, Scriba. ¶ Genera tribus modis noſcuntur. Significatione, ut Ioannes eſt maſculini generis, quia marem ſignificat. Terminatione, ut vulpes eſt fœminini generis, quia terminatur in es. Authoritate, ut Talpa, aliquando eſt maſculini generis, quia Virgilius dixit. Talpæ oculis capti.

Eſto fœmineum recipit quod fœmina tantum,
Fœmina dicatur facie pictum muliebri.

¶ Omne nomen ſoli fœminæ datum, eſt fœminini generis. Fœmina hic dicitur quicquid ſpecie muliebri pingitur: ut Dea, Nympha, Furia, &c. veluti Venus, Echo, Alecto, &c. Exempla hujus regulæ ſũt triplicia. Primo, propria mulierum: ut Paula, Glycerium, Dido. Secundo, propria Dearũ &

SEBASTIANVS NOVIMOLA DVISBVRGENSIS, HEN. RISWICHIO, ſpectatæ probitatis adoleſcenti.

NÆ tu candidus es adoleſcens, & cui plurimum debeãt bonarum artium candidati. Si enim, preclariſſimę quæque urbes eis merito ſummos decreverunt honores, qui ſaluti Reip. (qua non ſalva incolumes ipſi manere nequiiſſent) aliquando conſuluere; quid tibi non debeatur ab illis, quorum ſtudiis, citra tuum quidem commodum (quoniam in Grammatica tu fœliciſſime verſatus es) provideri curas? Hinc eſt, quod ab ea uſque hora, qua Deſp. Syn, epitomen ſuperiore anno à nobis emiſſam, teri paſſim in puerorum manibus cognoviſti, non deſieris & præſens rogare, & ſcriptis monere abſens, ut & priores. 7 Deſp. de inſtitutione Grammat. libros in corpuſculum paulo concinnius colligerem, quàm à quodam ante annos non multos, hic factum audieras: Quo herclè quiſquis eſt, oculatiorem me fore haudquaquam ſperare potuiſſem ni per illum mutilari potiùs quam abbreviari doctiſſimis quibuſque viderentur. Gaudeant igitur tuo nomine, quibus conſuli tantopere exoptas, hoc quicquid eſt laboris tuo hortatu ſuſcepto, tibique debito. Majora certe tu merebatur eruditio: at opulentiſſimi parva debita, ne pauperrimis quidem perſolvi recuſant. Et ſane pendant hanc, ut libet, operam alii, (modo non judicet Momus te eam inter non minima habiturum ſcio. Primum qui haud eſt exiguum puerilia juvare ſtudia, Deinde quia tu quidem animadvertis, hujuſmodi negotium vel Lynceum requirere in demendis multis, nonnullis addendis, mutandis ac tranſponendis etiam, ubi res poſtulat, in omnibus denique ita tractandis ut infirmioribus pueris velut prælanſa videantur. Vale. *Coloniæ*, M. D. XXXIV.

UNIV... LIB...

GRAMMATICÆ DESPAVTERIANÆ, DE NOMINUM GENERIBUS, LIBER PRIMUS.

REGVLÆ GENERALES.

OMNE viro ſoli quod convenit, eſto virile:
OMNE viri ſpecie pictum, vir dicitur eſſe.

¶ OMNE nomen ſoli viro datum eſt maſculini generis, vir hic dicitur eſſe quicquid ut vir pingitur: veluti Adã, Deus. Angelus. Exempla huius regulæ ſunt quintuplicia. Primò propria nomina virorum: ut Seneca, Hercules, Hannibal. Secundò propria Angelorum, tam bonorum ut Gabriel: quam malorum, ut Lucifer. Tertio, propria Deorum, ut Mars, Cupido, Vulcanus. Quarto propria ventorũ, quia, pinguntur ſpecie virili, ut Boreas, vel Aquilo. Quintò appellativa ſolis viris data, ut Nauta, Presbyter, Scriba. ¶ Genera tribus modis noſcuntur. Significatione, ut Ioannes eſt maſculini generis, quia marem ſignificat. Terminatione, ut vulpes eſt fœminini generis, quia terminatur in es. Authoritate, ut Talpa, aliquando eſt maſculini generis, quia Virgilius dixit. Talpæ oculis capti.

Eſto fœmineum recipit quod fœmina tantum,
Fœmina dicatur facie pictum muliebri.

¶ Omne nomen ſoli fœminæ datum, eſt fœminini generis. Fœmina hic dicitur quicquid ſpecie muliebri pingitur: ut Dea, Nympha, Furia, &c. veluti Venus, Echo, Alecto, &c. Exempla hujus regulæ ſũt triplicia. Primo, propria mulierum: ut Paula, Glycerium, Dido. Secundo, propria Dearũ &

Nympharum atque furiarum, quæ omnes Deæ aliquando dicuntur; ut Iuno. Adrastia, nympharum una quæ Iovem enutrierunt, Celeno una Harpyarum. Tertio, per hanc regulam fœminina sunt appellativa solis mulieribus data: ut Soror, obstetrix, quæ præest parientibus.

Quicquid utrique datur, commune locatur ut *Exul*.

Omne nomen sub una terminatione viro & fœminæ datum est communis generis: ut Exul, qui vel quæ exulat, *a banisht man or woman*. Auriga, qui vel quæ currum agit, *a Carter*. Macedo, qui vel quæ in Macedonia nascitur. Sic Saxo, Brito, Friso, Laurens, &c. Sed melius dicimus, Frisius, Frisia, quæ referres ad regulam, Esto genus varium, &c. Mancipium, Scortum quanquam utrique sexui cõveniant, sunt neutra tamen per regulam proximè sequentem.

Um neutrum pones, hominũ si propria tolles.

Omne nomen in um est neutri generis, nisi fuerit hominis proprium: ut Mancipium, id est, servus vel serva, *a seruant*. Scortum, id est, meretrix, *a whoore*, vel puer meritorius. Dixi, nisi fuerit hominis proprium, quia proprium viri in um est est masculini generis, ut Pægniũ. Propriũ fœminæ est fœmininum, ut Philenium. Propria autem oppidorum aut alia quæcunque sunt neutri generis ut Gandavum, Lovanium. Sic fluviorum in um nomina, ut Crustumium, Rhenum: Sic dicimus & Rhenus. Item tam arborum, quam fructuum nomina in um desinentia: ut hebenum, Balsamum, Pomum. Sed quæ in um desinunt sæpius fructum significant, ut pyrum, prunum.

Adjectiva trium generum sint fine sub uno.

Omne nomen adjectivum est omnis generis, si unica sit terminatio: ut fælix, audax, discors, quatuor, quinque, sex, &c. centum, mille. Dicimus enim centum viri, centum poma, sic mille viri, &c. Mille tamen aliquando est substantivum singularis numeri cujus plurale est millia: ut Mille equitum occisum est. Duo millia Turcarum interierunt: & ita unico l scribitur, teste Placentino.

Esto genus varium, fuerit nisi terminus idem.

In substantivis virum & fœminam significantibus, & in adjectivis, si terminationes sunt diversæ, distincta dantur genera. In substantivis ubi duæ sunt terminationes, prior

eſt maſculini generis, & poſterior fœminini: ut Caupo, vini & epularũ venditor, hæc caupona, *a Tauernour*. Hic Ninivita, Sunamita, Iſraelita, Levita, & alia ejuſmodi infinita, quæ Græcè etiam in es deſinentia gentem aut familiam, aut populum, aut imitatorem ſignificant, & faciunt fœminina in is: ut Hic Ninivita vel Ninivites, hæc Ninivitis, hujus Ninivitidis. Hic Teucer, hæc Teucra, id eſt, Trojanus, Trojana. Sed ejuſmodi nomina poſſunt eſſe adjectiva: ut Afer, Afra, Afrum, veluti bellum Trojanum, &c. Sic hic Cres, hæc Creſſa: hic Lacon, hæc Lacona.

Adjectiva ſecundæ declinationis omnia tribus vocibus flectuntur, quorum ſecunda eſt primæ declinationis: ut Bonus, bona, bonum. Niger, nigra, nigrum. Satur, ſatura, ſaturum. Talia ſunt omnia participia præteriti & futuri temporis: ut lectus, lecturus, legendus. Talia ſunt quoque numeralia tantùm pluralia ex centum creata, ducenti, trecenti, &c. ¶ Adjectiva tertiæ declinationis plurima ſub una terminatione omnis generis ſunt: ut Arpinas, clemens, fœlix. Multa etiam duas terminationes habent: ut hic & hæc melior, & hoc melius: ſic cætera comparativa. Hic & hæc fortis, & hoc forte. Sic omnia adjectiva in is. Et in iſtis, prior vox eſt communis generis, poſterior neutri. ¶ Pauca ſunt adjectiva in er maſculini generis, in is fœminini, in e neutri: ut Campeſter, campeſtris, campeſtre, id eſt ad campum pertinens. Volucer, volucris, volucre, id eſt velox, aut volans. Hæc volucris ſubſtantivè, quicquid volat. Alacer, alacris, alacre, id eſt geſtu lætitiam indicans. Dicimus etiam hic & hæc alacris, & hoc alacre. Acer, acris, acre, id eſt fortis & vehemens. Acrimonia, vehementia. Pedeſter pedeſtris pedeſtre, id eſt pertinens ad pedites: ut Pedeſter exercitus. Equeſter, equeſtris, equeſtre, ad equites pertinens: ut equeſter exercitus, equeſtre certamen. Sylveſter, ſylveſtris, ſylveſtre ad ſylvam pertinens. Celeber, celebris, celebre, id eſt nobilis, illuſtris & frequens: ut celeber homo. Dicitur etiam hic & hæc celebris, & hoc celebre. Celer, celeris, celere, id eſt velox, *ſwift*. Saluber, ſalubris, ſalubre ſanitatẽ adferẽs, quam qui habet ſanus dicitur *healthſome*. Inſaluber, non ſaluber, *vnhealthſome*. Dicitur etiam hic & hæc ſalubris, & hoc ſalubre. Paluſter ad paludem pertinens, vel paludem incolens: ut Paluſter locus. Canna paluſtris. Mediocer, mediocris, mediocre, teſte. Phoca: ſed ſæpius hic & hæc mediocris, id eſt medio modo ſe habens. Sequeſter ſequeſtris

Campeſter
Volucer
Alacer
Acer
Pedeſter
Equeſter
Sylveſter
Celeber
Celer
Saluber
Paluſter
Mediocer
Sequeſter

sequestris, sequestre, medius inter litigantes.

Mobile pro fixo, fixum si subsit habetur, Quod si non fixum subsit, neutri generis sit.

Adjectivum per se positū, propter aliquod perpetuo subauditum, putatur esse substantivum ejus generis cujus est subauditum: ut Molaris substantivum est, quia intelligitur dens, vel lapis. Si nihil subauditur, erit neutri generis: ut antecedens, i. oratio aliam inferens. Consequens, i. oratio ex alia illata. Alia ad hanc regulā spectātia post declarabūtur

Rectius masculini

Masculeum fluvii nomen decet usque reponi.

Nomen fluvii est masculini generis: ut Tybris Sequana, Lisa. Tenera, Garumna, Fantagias, Styx & Lethe, semper fœminina sunt, quia paludes esse dicūtur potius quam fluvii. Sic Arethusa, quia fons est, & nympham poetæ respiciunt. Plura declarantur in regula sequenti.

Communis proprio quandoque genus lego junctum.

Nomen cōmune quandoque respicit genus superioris vel communioris: ut Bubo est masculini generis, ut sermo, Ovidius. *Ignavus Bubo dirum mortalibus omen.*

Bubo

¶ Magis cōmune vel superius avis, est fœminini generis, Sic dicimus magna bubo, quia intelligitur avis. Vir. 4, Æn. *Solaque culminibus ferali carmine bubo visa queri.*

Secundo, per hanc regulam nomina montium in diverso genere interdum leguntur: ut Ossa, mons Thessaliæ est fœminini generis, ut Penna, musa, interdum masculini reperitur, quia intelligitur mons. Ovid. in Ibin,

Ossa

Utque dedit saltus è summo Thessalus Ossa.

Tertio, per hanc regulam nomina fluviorum fœminina inveniuntur quia intelligitur aqua. Nos inventis tantum utamur. Ovid. *Tanto est Albula pota Deo.* Mart. dixit in Masculino. *Cui rector aquarum Albula.* Nonnunquam fluviorum nomina neutra sunt quia intelligitur flumen. Talia sunt Mulucha Turia & Muthul. Quartò, per hanc regulā Fabularum nomina sunt, fœminini generis, quia intelligitur superius fabula vel comœdia vel tragœdia. Ter. Quem transtulit in Eunuchum suam. Quinto nomina navium per hanc regulam sunt generis fœminini, quia ejus generis est superius navis Vir. *Centauro invehitur magna* Cæterum hoc loco proprium pro minus communi sumitur, sive reipsa sit

Mulucha Turia

Fabularum nomina

Annotio

proprium, ut Oſſa: ſive appellativum, ut bubo.

Inſula & urbs, regio capit hæc. Neutrum genus optant
Zeugma, Reate, Argos, præneſte, & Tibur, & Iſpal.
Cære, Nepet. Neutrũ vel maſculeũ dabit *Anxur*
Hoc *Cim* vult. Hic aut hæc donat *Lesbos, Abydos*
Hic *Sulmo*, hic *Agragas*. pluralia in imaribus do.
A plurale genus, neutrum ſibi poſcit ubique,

¶ Inſularum Regionum, & Vrbium nomina fœminina ſunt. Inſularũ quidem, ut, Samos, Saſon, Britannia. Regionum, ut Ægyptus, Africa. Vrbium, ut Epheſus, Caſtulo, Tarraco, Corinthus, Ieruſalem. Leſbos inſulæ nomẽ. Abydos urbs. Aſiæ. Vbi poetæ terminationem aſpiciũt, maſculina legũtur, at tantũ in neutro genere reperi zeugma zeugmatis, oppidum ab Alexandro conditum. Reate oppidum Vmbriæ. Argos oppidũ Græciæ, præneſte oppidum Italiæ Tibur oppidũ Italiæ Sic Iſpal & Cære, Cæretis oppida ſunt. Etiam in neutro genere, Cærete, Cæretis dicitur. Nepet oppidi nomen. Cim vici Italici nomen eſt, Anxur urbs Italiæ, dubii generis eſt. Sulmo Ovidii patria maſculinum eſt. Sic Agragas, Agragantis, tam pro mõte quam pro oppido maſculine legitur. Virg. 3. *Æn. Arduus inde Agragas:*
¶ Pluralia in i ſunt maſculini generis. quicquid ſignificent. Itaq. volo regulã eſſe generalẽ nõ ſolũ exceptionem à dicta regula. Inter hæc oppidorũ nomina ſunt Philippi, Veii Gabii, Campi, Pariſii, Bergi. Cuncta pluralia in a neutra' ſunt: ut Ilia, Exta. Inter hæc oppidorum nomina ſunt Bactra, Cythera. Artaxata, Suſa Hieroſolyma. Licet ſingulariter aliquando hæc Hieroſolyma, hæc Suſa legamus.

Arboris eſt nomen muliebre. Dat hic *Oleaſter*,
Ut *ſpinus, platanon*, at *acer, thus, robur* habẽt hoc
Arbor vixque *ſiler*. Dabit hic aut hoc tibi *ſuber*
Hic aut hæc *libanus, pinus, rubus* atq; *cupreſſus*

Nomen arboris eſt fœminini generis; ut pomus pyrus,

prunus, quercus, eſculus, ſalix, abies, ficus, fraxinus, malus, morus. Malus autem arbor eſt quæ vulgo pomus dicitur. Nam pomus generale eſt ad prunum pyrum, &c. Malus maſculinum eſt lignum veliferum, *a Maſt.* Fagus, *a Beech tree* Buxus, *a Buſh tree.* Inuenitur aliquando maſculinum

Vlmus Taxus *an Ewe tree.* Vlmus arbor alba, cujus virgis vapulant pueri: ut ex Plautina lectione facile deprehenditur *an Elm tree.* Quæ in um definunt, ſæpius ut dictum eſt, fructus ſignificant: ut Pyrum, Prunum. Sed nux, ficus, glans, avellana, & quædam alia eodem ſervato genere, arborem fructumque ſignificant.

In um fructum ſignificant.

Oleaſter Platanon

¶ A Regula excipiuntur quædam: ut Oleaſter, ſylveſtris olea *a wilde Oliue tree.* Platanon, platanonis, eſt arbor nomen, aut potius locus platanis conſitus.

Robur Siler Suber Libanus

¶ Neutra ſunt quædam arborum nomina: ut acer aceris: Thus etiam pro arbore, Robur, vel robor ſpecies quercus duriſſimæ. Siler arbuſcula vel frutex potius quam arbor, vulgo ſalix dicitur, *a Sauch tree.* Suber ſæpius neutri generis quam maſculini, *a Cork tree.* Libanus arbor eſt thurifera. Calepinus dicit tam maſculini generis eſſe quam fœminini. Pinus & Cupreſſus nunc fœminina ſolum habebuntur. Rubus ſentis genus, rectius cum Virgilio maculini proferes.

Cupreſſus

Ex ſe nullius generis, pro nomine ſumptum Eſt neutrum: ceu littera, vox quoq. materialis

Dictio ex ſua ſignificatione non recipiens genus: (ut genere hic loquimur) ſi pro nomine ſumatur, erit neutrius géneris ut omnis litera, & vox materialiter poſita: velut longum a, homo terminatum in o facit genitivum hominis.

Exempla huius regulæ ſunt quadruplicia.

Primo verbum loco nominis: ut Sumens illud ave, eſt illam ſalutationem: *Id* per infinitivum ſæpius fit. Pe *Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter:* id eſt ſcientia tu Idem. *At pulchrum eſt digito monſtrari, & dicier hic eſt.* Ide *Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.*

Secundo adverbium loco nominis. Idem.

Nempe hoc aſſidue? Iam clarum mane feneſtras.
Intrat, & anguſtas extendit lumine rimas. Idem
Iam cras heſternum conſumpſimus, ecce aliud cras

Ter

Tertio, nomina literarum aut ipſæ literæ neutri generis ſunt. Idem.

Sipotis es vitio nigrum præfigere Theta.

Sic unum iota. iota eſt litera Græca, hoc eſt I. Invenies tamen quandoque literarum nomina in genere fœminino per regulam Communis proprio, &c.

Quarto vox materialiter accepta eſt neutri generis: ut homo diſſyllabum in o terminatur Martialis.

Quod tam grande ſophos clamat tibi turba togata,
Non tu Pomponi, cœna diſerta tua eſt.

Vox vel ſcriptura materialiter ſumitur, quando ſecluſa ſignificatione pro mera voce vel ſcriptura capitur, & quãdo ſenſus eſt, illa dictio, illud verbum illa oratio: ut Homo in o deſinit, id eſt, illa vox homo, &c. Cauſſa hujus eſt, quia omnis dictio habet ipſam vocem vel ſcripturam tanquam materiam & ſignificationem tanquam formam, Verumtamen veteres non dicunt dictionem materialiter ſumi, ſed technicè. Materialis vox.

¶ EPICOENVM SIVE PROMISCVVM GENVS.

Quæ ſignant volucres una ſub voce, feraſque, Et piſces ſexu non certo, ſunt Epicœna.

Epicœni generis dictio eſt quæ ſub uno articulo ſignificat utrumque ſexum, etiam in nominibus animalium, in quibus ſexus nõ facilè dignoſcitur: ut in nominibus avium, veluti Aquila, paſſer, anſer, pica, picus, pſittacus, olor, vel cycnus, philomela vel luſcinia vel aedon, ſtruthio, turdus vel coturnix, merula, acanthis, perdix, otus, niſus. &c. Gallus, gallina, epicœna non ſunt, quia ſexus facilè cernitur. Columba, epicœnum eſt, licet etiam pro mare hic columbus dicatur. Hic OEſtrus vel hoc œſtrum, volatile, apis magnitudine, bobus apibuſque infeſtum. Si abeſt ſexus nõ dicitur epicœnum, uti nec pulex, apis, muſca, anguilla, &c. Secundo, epicœna ſunt piſcium nomina: ut Balæna, maxima bellua marina, *a whale*. Cetus, omnis magnus piſcis. Murena piſcis ſimilis anguillæ. Hinc Murenula torquis vel ornamentum colli. Sepia, piſcis habens atramentum pro ſanguine, & ponitur pro atramento. Tertiò, nomina ferarum, ubi ſexus difficulter noſcitur, epicœna ſunt: ut

vulpes, muſtela, cuniculus, &c. Ad diſcernendum ſexu dicimus Cycnus mas, cycnus fœmina. Ovid. *Inveniti media fœmina piſcis aqua.* Dicitur nunc quoque lupus, lupa, urſus, urſa leo, lea, vel leæna. Si quis roget, Muſtela cuj generis? Sic reſpondeto. Muſtela eſt epicœni generis ſub articulo hæc, quia teminatur in a.

¶REGVLÆ GENERVM SPECIALE

Hæc dat a. Do neutris cum *paſcha, mammon manna.*

Situla
Puſtula
Stipula
Fiſtula
Muſa
Mammona
Manna

Nomina in a ſunt fœminini generis: ut Situla vas qu hauritur aqua *a Bucket.* Puſtula. cutis inflatio, *a bleb.* Stipu calamus frumenti, *a Reede.* Fiſtula muſicum inſtrumentu quo flatu canitur, *a whaſtle* Muſa carmen vel carminis De *a ſong.* Mammona, id eſt, pecuniæ vel divitiæ, *Riches,* Mann cœleſtis cibus, *heauenlie food.* Neutra ſunt indeclinabil Paſcha neutrum primæ, teſte Placentino, licet multi p tertiam Paſchatis declinare malunt.

Hadria maſculeum datur, atque *cometa. planet*

Hadria
Cometa
Planeta

Tria ſuntmaſculina, Hadria Cometa Planeta Hadr ſinus maris, vel ipſum mare Hadriaticum. Cometa vel metes ſtella crinita, *a Comete.* Planeta interpretatur erro ronis, a *Planet.* Sunt autem planetæ ſtellæ erraticæ: ut S turnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, *Mercurius,* Luna.

Hic aut hæc *talpæ*, cum *panthera* dato *damæ.*

Talpa
Dama
Panthera

Tria in a ſunt dubii generis: ut hic aut hæc talpa: vel melius hæc Panthera: hic aut hæc dama. Dama. capr ſylveſtris, *a Doe.* panthera: animal maculoſum *a Panther.*

Sit neutri generis per a, quicquid tertia flecti

Scomma
Problema
Diadema

Nomen tertiæ declinationis in a deſinens, eſt neutri g neris, ut *S*comma jocoſa irriſio, *a mocke.* Problema, id e propoſitio, aut quæſtio, *a queſtion.* Anathema, maledicti *a curſe.* Diadema, pretioſus pannus, qui, capiti Regio d cumdatur, *a Diademe.* Pneuma, id eſt, ſpiritus.

Hoc dat e. Fœmineo generi do græcula prim

Cubile
Sedile

Nomẽ in e eſt neutri generis: ut Cubile, lectus. *a bed.* Sedile i. ſedes *a ſeat.* Duo ſunt pluralia neutra, Cete grãdes piſc Tẽpe, loca amœniora Theſſaliæ. ¶ Excipiũtur à regula nun mina in e græca primæ declinationis, quæſẽt fœminini

ris: ut Synanche. i. angina, *the choike*. Nymphe. Nympha. i. Nymphe
rmosa puella, spōsa, & semidea vel Dea. Epitome, abbrevi Epitome
io. Ethice, moralis sciētia. Cætera in e pluralia fœminina. Ethice
neutrum pono. Finita per o maribus do.

Omne nomē in i. singulare, est neutri generis indeclina-
le: ut Gummi. i. viscus ex arboribus fluens. *Gum*, Sinapi,
mustard Obliqui hi casus. Nauci, Nihili, Trioboli & dativus
ugi omnium generū nominibus apponuntur. Nauci ho-
o: Trioboli meretrix. Nauci putamen nucis, *the scruse of the*
ut. Nihil. i. inutilis, *unprofitable*. Frugi. utilis, *profitable*. Tull.
omo frugi omnia recte facit. ¶ Finita per o maribus
o) Nomen in o est masculinum: ut Cento, stragulum le- Cento
i crassum & villosum, *a couering of a bed*. Titio lignum se- Titio
iustum, *Charcoale*. Scipio, stipes, *a club*. & viri nomen. Scipio

ondo loca neutrū. Verbale io cū *caro* vult hæc
alio jungatur, posuit quod Valla virile.

Excipitur à regula Pondo neutri generis. i. libra *a pound*.
ecundo excipiuntur nomina verbalia in io quæ sunt fœ-
minini generis, & caro: veluti Religio à relinquendo, vel Religio
eligando Dei cultus aut metus. Portio quasi partio pars. Portio
atio qua bonum à malo discernimus, & computatio: ut Ratio
de rationem villicationis tuæ. Et respectus: ut habe ra-
nem famæ. Et modus, ut percunctare qua ratione bea-
m vitam duces. Talio fœminini est contra Vallam, licet à Talio
illo verbo descendat & est æqualis redditio. Pugio mas-
linum est, *a whinger*. licet à pungo vel pugno derivetur.

ungito fœmineis, do, go. Sed masculasunto
rdo, udo, harpago, cudo, ligo. Sed dubitabis
argo, cupido quibus jungunt cum *cardine bubo*

omina in do & go sunt fœminini generis: ut formido, ti-
or, *feare*, grando, *hail*. Sartago, frixorīū *a fryingpan*. Siligo est
tici species unde optimus fit panis qui siligineus dicitur.
¶ Excipiuntur pauca ab hac exceptione. Nam masculini
neris sunt Ordo. i. in suo cujusque loco collocatio Vdo Ordo
lceamēti genus. Harpago harpagonis, telū in summitate Vdo
uncum quo navigia capiūtur, vel instrumentū quo ca- Harpago
untur quæ in puteum vel flumen deciderūt, *a cleik or hook*
udo cudonis vel codo, capitis ornamentū ex corio. Ligo Cudo
rramentum, quo purgantur fossæ, *a Spade*, Dubii generis Ligo

ſunt hoc eſt, maſculina vel fœminina. Margo id eſt
Cupido juſque rei extremitas. Cupido pro cupiditate. pro amore
Deo, ſolum maſculinum eſt. Cardo quo janua movetur,
a doore crooke. potius eſt maſculinum. Bubo declaratur
in regula Communis proprio.

V, c, neutra loco, d, vel l, t,. Sed hæc dabit *hal*
Aut hoc. *Sol*, *mugil* dant hic, ut *ſal*, quod
hoc vult.

Nomina deſinentia in u, c, d, l, t, ſunt neutri generis.
Tribunal Cornu, genu, lac, quid ſubſtantivum. Nam quod adjectivum eſt. Tribunal, ſedes judicis, *a Iuſtice ſeat*. Ceruical
Cervical vinus qui capiti aut cervici ſupponitur, *a Cod*. Mel, Fel,
tal, pro cavo pedis. Nil nihil, ſine c, quia fiunt a nihilum
hoc à ni pro non, & hilum. i. nigrum fabæ, & quidvis
Sinciput lius pretii. Caput, ſinciput, occiput. Sinciput eſt ante
Occiput pars capitis, *the forehead*. Occiput verò poſterior, *the hind*
¶ Excipiuntur à regula pauca. Nam halec tam fœminini
quam neutri eſt pro piſce qui ſola aqua nutritur, *an He*
& pro quodam liquamine ex inteſtinis piſcium. Antonius
Nebriſſenſis, pro piſce ſolum fœminino genere, non poſſe
ſed per x literam hæc halex dici debere aſſerit. Hic
mundi oculus, *the Sunne*. Mugil piſcis capitoſus, qui in
abſcondito capite, totum ſe occultari putat. Sal. *Salt*. Non
eſt maſculinum, olim etiam neutrum. Columella. Sal
& ſiccus. Tot, quot, aliquot, adjectiva ſunt omnis generis.
Notandum Sic ab illis compoſita, totidem & quotcunque. Verum
notandum eſt quod quãdocunque poſterior pars compoſiti genus non recipit, ut ſunt ſyllabicæ adjectiones & verbia, tum ſolum priorem partem aſpiciemus. Tantundem neutrum eſt, ut tantum. *Idem* priore longa maſculum
eſt, ut is. Idem priore brevi, neutrum eſt, ut id.

An, in, on, maribus dãtur, ſint neutra ſecundum
Hic aut hæc *Python*. *Sindon* muliebris & *icon*

Titan Nomina deſinentia in an, vel in, vel on, maſculina
Pæan ut Titan, id eſt Sol. Pæan. i. hymnus & Appollo. Delphin
Delphin piſcis quidam & aſtrum. Dæmõ interpretatur ſciens,
Dæmon non. i. regula. ¶ Excipiũtur á regula nomina in on ſe-
Canon dæ declinationis quæ Latini plerumque vertunt in us,
Colon ſunt neutri generis: ut Colon. i. membrũ. Python. ſer-
Python qu

dam, dubii generis eſt. Fœminina ſunt Sindon, velum
tiliſsimum, & Icon, id eſt imago. Icon

n neutrum pono: mas eſt cum *pectine lichen*,
tren, ſive *rien*, *atagen*, *ſplen*, junge *lienem*.

Nomen in en eſt neutrum: ut Flumen, i. fluvius, *a flood*. Atagen per
lmen, ignis ingenti velocitate à nubibus decidens *a fire-* ſyncopen,
ght. ¶ Excipiuntur à regula pauca maſculina: ut Pecten *pro attagen*
quo pectitur capillus *a Kame*, Lichen, i. mentagra, talis
rbus. Ren, ſive rien, *the Neir*. Attagen ſignificat avem
andam delicati ſaporis valde vocalem, ſed captam mox
muteſcentem. Splen & Lien idem ſignificant, *the melt*.
ene ridemus, felle iraſcimur, corde ſapimus, jecore ama-
s. Perſius. *Quid faciam? ſed ſum petulanti ſplene cachinno.*

r petit hoc: ſed *lucar* avis, cum *baccare*, vult
hæc.
unc *jubar* hoc tantum poſcit, *jubar* hic de-
dit olim.

Nomina in ar ſunt neutra: ut Lupanar, domus luparũ, Lupanar
eretricum, *a Bordel*. Calcar, i. ferreus ſtimulus ad calcem Calcar
gatus ad urgendos equos, *a Spurre*. Cochlear, quo ſor- Cochlear
nus, *a Spoone*. ¶ EXCIPIVNTVR duo fœminina,
car pro ave prima luce ſuaviter canente *a Lauerocke* Lu- Lucar
neutrum, erogatio quæ in lucis fiebat. Baccar vel bacca- Baccar
herba quædam ſine aſpiratione: Bacchar cum aſpiratio- Bacchar
neutri generis eſt, vas vinarium quod Baccharium quo-
& Bacchium dicitur. Iubar, ſol vel ipſus ſplendor, *the* Iubar
e beame, nunc eſt neutrum, olim etiam fuit maſculinum

petit hic. Terræ hoc fœtus [*cucumer* niſi]
poſcit:
ber, *iter*, *verber*, *cancer*, ternæ atque *cadaver*.
er, *ſpinter*, *tuber*, dabit hic aut hæc tibi *linter*.

Nomina in er, ſive declinationis ſe cũndæ ſive tertiæ ſunt
ſculini generis: ut culter, paſſer, &c. ¶ Excipiuntur à
ula quædam nomina tertiæ declinationis neutri gene-
fructus terræ ſignificantia: veluti Papaver herba ſe-
n ſoporiferum habens, *the Cheſbow*. Cicer, quoddam
legu-

legumem eſt ſuperius acutum: ſic piper, zinziber: & ſ
ſunt ſimilia. Cucumer tamen maſculinũ eſt, verum ſ
in nominativo cucumis legitur, herba quædam & ejus
eſt herbæ fructus, cujus cortex maturitate tranſit in
& ſi magnitudine exceſſit pepo vocatur, teſte Plinio

Vber
Iter
Verber
Cancer
Cadaver
Ver
Spinter
Tuber
Linter

Cucumber. Neutra etiam ſunt quæ ſequuntur, Vber, ma
pecoris. *Iter*, itio vel actus eundi, & aliquando via. *a p*
Verber, verberandi inſtrumentum. Cancer pro mum
quodam tertiæ declinationis neutri generis apud ve
nunc potius maſculinum eſt, & ſecundæ declinatio
Cadaver à cadendo, eſt corpus mortuum *a Carion*. Ver
ni pars temperatior *the Spring time*, Spinter fibula mu
i. uncus quo veſtes nectuntur, *a Broach*. Tuber, prior
ga eſt terræ callus. Metaphoricos pro quovis tumor
pitur. Ter. Tuber eſt totum caput Tuber ptiori bre
bor eſt, fœmininum. Linter, navicula vel lignum
tum: rectius fœmininum eſt.

Ir junges maribus, neutri generis tamen eſt

Nomen in ir maſculinum eſt: ut Vir, & gentile Tr

Hir

At Hir, id eſt, vola manus, eſt neutrum, *the luife of the*

Hic dat or. Hæc *arbor*. Cor, *adorque* hoc *m*
mor, *& æquor*.

Mæror
Rumor
Fulgor
Cor
Ador
Marmor
Æquor

Nomen in or maſculinum eſt. ut Mæror, vehemens
lor. Rumor, populi ſermo. Fulgor, id eſt, ſpendor
eum eſt fœmininum Arbor. Quatuor ſunt in or ne
Cor, fons & radix vitæ *the heart*. Ador, frumentum
dam, *Wheat*. marmor, genus lapidis. Æquor, id eſt,
re, *the ſea*. Aliquando etiam campus aut aer. Nam
prie dicitur æqua ſuperficies rei.

Hoc dat ut. Hic *furfur* capiet, cum *vulture*, *turtu*

Murmur
Guttur
Guttus
Furfur
Vultur
Turtur

Nomen in ur eſt neutri generis: ut Murmur, lenis
ſtrepitus licet pro quovis ſtrepitu capiatur. Guttur, eſt
tula colli, *the throat*. Guttus, eſt vaſculũ ſuperne angu
unde liquor guttatim effunditur. Tria excipiuntur à re
maſculini generis. Furfur, purgamentum farinæ, *C*
brane. Vultur avis rapax & carnivora. Turtur *a turtle*

As petit hæc. neutrũ eſt *vas vaſis*, *faſ*, *nef*
Atque *Ceras*. Vult *as* hic *aſsis*, ut omnia pri
Nomina: queis addes *adamas*, *elephas*, *agraga*

Nomen in as eſt fœminini generis: ut Charitas cum h. Charitas
dilectio, *loue or charitie*. Caritas ſine, h, i. pretioſitas, *dearth*. Caritas
Facultas, i. poſſibilitas, ars, poſſeſſio. Excipiuntur à regula Facultas
quatuor neutra. Vas quãdo genitivus eſt vaſis quod con- Vas vaſis
tinet aliquid, *a veſſell*. Fas licitum, *lawfull* Nefas, illicitum, *vn* Fas
lawfull. Ceras, ceradis cujuſdam loci nomẽ. Maſculinũ vero Nefas
eſt, As aſſis, libra duodecim uncias continens. Accipitur pro
nummo, & pro tota poſſeſſione, ut hæres ex aſſe, i. tota
poſſeſſione. Maſculina etiã ſunt omnia primæ declinatio-
nis nomina in as: ut Tiaras, capitis ornamentũ, quo Reges
& Sacerdotes utebantur, *a Diademe*. Pharias, ſerpentis no-
men. His jungũtur Adamas lapillus pretioſus, *an Adamant*.
Elephas, maximũ animal *an Elephant*. Agragas pro monte,
& ſimiliter pro oppido, ut & dictum eſt ſuperius.

Es ſit fœmineum. *Tudes*, hic vult *poples & ames*,
Pes, *aries*, *paries*, *palmes*, cum *limite*, *ſtipes*,
Et *fomes*, *trames*, *termes*, cum *gurgite*, *ceſpes*,
Et *verres*, *merges*, quibus addito græca: *dieſque*,
Tempore pro certo, cum prole: dat hæc ita raro.

Nomen in es eſt fœminini generis: ut Apes, beſtiola Apes
quota, *a Bee*. Moles, id eſt, magnitudo, *a great quantitie*. Moles
Proles, filius, aut filia, *a Childe*. Cædes interfectio *ſlaughter*. Proles
Sedes, id eſt ſedile, *a ſeat*. Cædes

¶ Excipiuntur à regula quædam in es nomina maſcu- Sedes
lini generis: ut tudes, malleus à tundendo dictus, *an ham-* Tudes
mer. Poples curvatura ſub genu, *the hegh*. Ames ſine h ba- Poples
culus, quo ſuſtentatur rete aucuparium, *a Fowlers ſtaffe*. Ames
Pes, ima pars corporis, *the foote*. Sub hoc comprehendun- Pes
tur Semipes id eſt, dimidium pedis *halfe a foote*. Seſquipes, Semipes
id eſt, pes & dimidium pedis, *a foote and an halfe*. Sonipes, Seſquipes
& cornipes, id eſt, equus, *an Horſe*. Aries maſculus ovium, Sonipes
& quoddam inſtrumentum bellicum, *a Ram or a battering* Aries
ram. Paries murus domus ex quacunque materia, *a wall*. Paries
Palmes, ramus vitis, *a vine branch*. Limes, lignum aut lapis Palmes
ingros diſtinguens, & quicunq; terminus, *a Mareh* Stipes, Limes
ſuſtis terræ defixus & quicunq; baculus, *a ſtocke*. Fomes, Stipes
nutrimentũ: ut vinũ eſt fomes libidinis, *nouriſhment*. Tra- Fomes
mes via, vel trãſitus à trãſmeo, *a way*. Termes, ſurculus ar- Trames
boris, *a imp of a tree*. gurges profũdus in flumine locus *a weil* Termes
Ceſpes, Gurges

Ceſpes Ceſpes fruſtum terræ graminoſæ, *a Turffe*. Verres por-
Verres non caſtratus, nam caſtratus dicitur Majalis, *a Bair*. Mer-
Merges manipulus ſpicarum, *a Single*. Maſculina quoque ſunt no-
Tapes mina Græca: ut Planetes, Cometes. Iebes, vas æneum
Dies quo res bulliunt, *a Kettle*. Tapes, *Tapeſtrie*.

Dies pro certo tempore viginti quatuor horarum tam fœminini quam maſculini generis, teſte Non Marcello, *a day*. Sæpius tamen maſculini eſt: ut meridies ejus contrarium poſitum ſemper eſt maſculinum, *the noontide*. Dies pro tempore ſimpliciter ſæpiùs fœmininum eſt. Tibullus:

Longa dies homini docuit parere leones.

Hippomanes neutrum dabimus, velut *æs*, *cacothes*.

Hippomanes Neutri generis ſunt Hippomanes, & quod per æ diphthongum ſcribitur æs, & cacoethes, Hippomanes, virus æquæ collectum, vel caruncula in fronte pulli equini hominem ad inſaniam redigens. Æs quoddam metallum, capitur pro pecunia, *Braſſe, or Money*. Alienum æs, pecunia debita, *debt*. Cacoethes, malus mos, *an euill vſe*.

Æs
Caco-
thes

Is dabo fœmineis. Sunt maſcula *piſcis* & *axis*
Glis, *callis*, *vermis*, *ſotularis*, *acinacis*, *orbis*,
Et *cenchris*, *vectis*, *poſtis*, cum *ſanguine faſcis*,
Et *fuſtis*, *menſis*, *collis*, *caulis*, quoque, *follis*,
Et *caſsis*, *torris* quibus addes *pollis*, & *enſis*,
Sic *delphis*, *cucumis*, *vomis*, compoſtaq. ab *aſſe*.
In nis finitum, *lapis*, *unguis*, *aqualis*, *aprilis*.

Bilis Nomen in is eſt fœminini generis: ut Bilis, cholera
Cratis ira, *anger*. Ne moveas mihi bilem. Cratis, rara conner-
Vallis ferramentorum aut lignorum, *a Brander*. Hinc cratis ferrea
Piſcis cratis viminea, *a Tirleis*. Vallis, locus declivis, *a Valley*.
Axis Tolluntur à regula maſculini generis: ut Piſcis, a
Glis Axis, ſtipes, vel lignum teres circa quod rota currus ver-
Callis tur, *an Axill tree* Glis animal non abſimile muri. *a Rat*.
Vermis Callis via trita, *a plaine gait*. Vermis, *a worme*. Sotularis, id
Sotularis calceus, *a ſhooe*. Acinacis, id eſt gladius, & propriè Medus,
Acinacis Perſicus, *a culmuſh*. Orbis, res rotunda, circulus, *a circle or*

Trenchm

Treanchour. Cenchris, quidam ſerpens. Vectis inſtrumentum quo Clauditur oſtium, *a ſlot.* Eſt quoque lignum teres quo aliquid vehitur aut portatur, ut Vectis arcæ. Poſtis latus ianuæ aut portæ, *a poſt.* Sanguis id eſt, cruor. Propriè tamen ſanguis qui eſt intra venas, *blood.* Cruor fuſus ſive ſanguis qui eſt extra venas, *a packald.* Fuſtis, baculus, *a battoun.* Menſis notum, *a mouth.* Collis id eſt, monticulus, *an hill* Caulis ſtipes herbæ: ponitur nonnunquam pro braſſica. *Colewort.* Follis inſtrumentum quo atrahitur & emittitur ventus, *a bellis.* Caſſis, dum rete ſignificat nam pro galea fœminini generis eſt, *a Net and an Hewmond.* Torris lignum ardens, vel aduſtum, *a burnt tree.* Pollis flos tritici, hoc eſt, ſubtilior pulvis farinæ, *Flower.* Enſis, id eſt, gladius, *a ſword.* Delphis, id eſt, Delphin maris bellua & ſignum cœleſte, *a Dolphine.* Vomis, ferramentum aratri *the ſocke of the plough.* ¶ Maſculina etiam ſunt compoſita ab aſſe, ut Semis, id eſt dimidium aſſis. Treſſis, id eſt, tres aſſes. Sic octuſſis, decuſſis, vigeſſis, centuſſis, &c. quæ ſunt ponderum aut nummorum nomina. Treſſis adjectivè capitur. Perſius. *Dama eſt non Treſſis Agaſo.* Maſculina item ſunt in nis finita: ut Panis. Penis, id eſt, cauda. Funis, *a corde.* Item lapis. Vnguis, id eſt, durities digitorum tam in avibus cæteriſq. beſtiis quam in homine, *the naile of the finger, or the toe* Aqualis, id eſt, vas in quo affertur aqua *a water tub* Aprilis nomen Menſis. Sic maſculina ſunt Sextilis, Quintilis, quia per naturam adjectiva ſunt, ac quaſi ſubſtantiva ponuntur quia intelligitur maſculinum menſis.

Cenchris
Vectis
Poſtis
Sanguis
Faſcis
Fuſtis
Menſis
Collis
Caulis
Follis
Caſsis
Torris
Pollis
Enſis
Delphis
Vomis
Treſsis
Penis
Funis
Aqualis
Aprilis
Quintilis

Hic aut hæc *finis, clunis,* cum *corbe canalis, anguis & halcyonis, torquis, pulvis, cinis, amnis.*

Nomina hic poſita ſunt dubii generis. Finis, terminus ſiue extremitas in unaquaque re, *the erde.* Clunis natis, ſive natis tumor, *the buttocke.* Corbis vas vimineum *a Creill.* Canalis, lignum cavatum, aut quidvis aliud per quod aqua fluit in viis, *a ſpout.* Anguis ſerpens, *a ſerpent.* Halcyonis, avis maritima in arenis medio ferè hyeme ova deponens. Dicitur etiam hæc halcyonis, & halcyone, & latine alcedo, nis Torquis, colli ornamentum & ſummi pectoris: ut circulus aureus flexilis obtortus, *a chaine.* Amnis fluvius, *a flood.* Pulvis, *duſt.* Notandum tamen eſt Canalis, pulvis, cinis, & amnis ſæpius eſſe maſculina,

Finis
Clunis
Corbis
Canalis
Anguis
Halcyonis
Torquis
Amnis
Pulvis

Os maribus detur. Sint neutra *chaos, melos, os,* o
Atq. epos. Hæc *arbos* dices, cui jungito *cos* do
Cum multis Græcis: per us hæc vertere Latin

Ros Nomen in os desinens est masculinum: ut Ros hum
qui sereno tempore fluit suaserne, *Dew.* ¶ Excipiuntu
Chaos regula pauca neutri generis. Chaos, confusa rerum ma
Melos ries: capitur pro nocte & inferno, *a confussed masse.* Melos
est dulcis modulatio, *Melodie.* Os oris notum est, *the mou*
Os *or the face.* Os ossis, *a bone.* Epos carmen, *a verse.* Fœmini
sunt Arbos, id est, arbor, *a tree.* Cos lapis quo ferrum ac
Cos tur, *a whetstone.* Dos, quod sponso cum uxore datur, *Toch*
good. Capitur pro quovis dono vel gratia. Fœminina s
Papyros multa Græca in os, quæ in us vertunt Latini: ut Papyr
aut papyrus, frutex vel arbuscula AEgypti, unde fieb
chartæ in quibus scribebant: nunc ex linteolis contritis
Eremos priore retento nomine *Paper.* Eremos vel eremus penu
Periodos ma longa locus, desertus, *a desert place, or hermitage.* Perio
Synodos vel periodus, id est circuitus, *a compleit point.* Synodus
Exodos synodus, id est conventus *an assemblie, or conuersion.* Exo
vel exodus, id est exitus, *an out passage.*

Us mas non ternæ: quod ternæ est, cito neutrum.

Nomina in us secundæ aut quartæ declinationis, sunt
neris masculini: tertiæ verò neutri. Exempla prioris parti
Acer- secunda declinatione. Acervus, id est cumulus. *an heap.* M
vus nus, equus mansuetus & parvus, *a Naig.* Nævus macul
Næ- corpore, *a spotte on the bodie.* Ex quarta declinatione. C
vus ruina & eventus, *a fall or chance.* Census, pecunia vel subst
tia, *Riches.* Ovidius.

In pretio pretium nunc est: dat census honores.
Census amicitias, pauper ubique jacet.

Exempla posterioris partis: ut Corpus, hulcus, vul
thus, rus, opus, pectus, tempus latus, munus, &c. declara
in secundo libro. ¶ Excipiuntur multa Græca in us
minini geueris. secundæ declinationis quæ Græcè in o
sinunt, ut papyrus, arctus, eremus, periodus synodus, me
dus, &cætera comprehensa sub exceptione precedenti.
multis Græcis, per us hæc vertere Latini.

Fœ

Fœmineum *domus* eſt, & *vannus*, *humus*, *colus*, *alvus*,
Et *tribus*, atq. *manus* ceu *porticus*, ac *acus*, *idus*.

Excipiuntur à priore parte regulæ pauca fœminini generis: Domus, partim ſecundæ, partim quartæ, ut Colus: cujus ablativus colu in quarta declinatione apud Ciceronem reperitur. Et quæ tantum ſecundæ declinationis ſunt, vannus humus, alvus Reliqua ſũt quartæ declinationis. Et idus tantum eſt pluralis numeri. Domus eſt ædificium ad habitandum, factum ex tecto & parietibus, *an houſe*. Impropriè pro quocunque habitaculo ſumitur, ut pro templis & nidis ferarumq. latibulis. Sumitur pro familia, pro gente & pro patria. Vannus, vas vimineum latum, aptum purgando frumento, *a ſeife*, Humus, terra humefacta, *earth*. Colus inſtrumentum quod penſa continet, à quo fila fuſo ducuntur, *a rocke* Alvus, venter, ſed propriè ea pars qua ſordes effluũt, *the wombe*. Tribus, progenies, *a kinred*. Manus membtum notum *the hand*. Manus quoq, multitudo & poteſtas. Porticus, ampla domus propter repentinos imbres, umbrarum ac deambulationis gratia ædificata, *a gallerie*. Acus inſtrumentum ſartoris *a neelle* Acus vero neutri generis tertiæ à ſimilitudine acus ſartoris purgamenta frumẽti denotat. Acus maſculini generis & ſecundæ declinationis piſciculus eſt. Idus ſunt dies quidam menſis, *certaine dayes of the Month*.

Domus
Vannus
Humus
Colus
Alvus
Tribus
Manus
Porticus
Acus
Idus

Dat *pecus*, hæc *pecudis*, *ſubſcuſque*, *paluſque*, *ſaluſque*.
Quæque *ſenex*, *juvenis*, cum *ſervio*, nomina donant,
Et *virtus*, *incus*: at maſcula ſunt *lepus*, & *mus*.
Et quæ *pus* donat, veluti *chytrapus* volo jungi,

A poſteriore parte regulæ excipiuntur, pauca fœminini generis, quæ ſunt hæc. Pecus, quando genitivus eſt pecudis: nam ſi pecoris facit, neutri eſt, *all ſorts of beaſts*. Et utrumque ſignificat quod vis animal, quod hominis ſub imperio pabulo terræ paſcitur: ut ſunt boves, aſini, equi, cameli, oves, capræ. &c. Pecus pecoris etiam totum gregem ſignificat.

Pecus

Virgil. *Despectus tibi sum nec quis sim quaeris Alexi.*
Quam diues pecoris, nivei quam lactis abundans

Subscus, tabella qua tabulæ inter se conjunguntur, quia
Subscus qua immittitur succiditur. Cato de re rustica. Subscudes
ilignas adindito. Palus, terra aquosa, vel aqua nigra non
Palus fluens, *a myre.* Palus pali masculini est stipes magnus, *a great*
Salus *stake.* Salus incolumitas: aliquando etiam remedium, *health.*
Senectus Senectus senecta senum ætas, *age.* juventus, juvenum ætas,
Iuventus & capitur pro ipsis juvenibus, *youth-head.* Servitus servien-
Servitus di conditio & servitium, *seruice.* Virtus est ars bene recteq.
Virtus viuendi & propriè fortitudinem significat, *vertue.* Incus
Incus ferramentum magnum super quod fabri cudunt. *a studi*
Lepus At masculini generis sunt Lepus animal notum, *an Hare.*
Mus Et Mus. *a Mous.* Masculina sunt Græca à pus podis, id est
Tripus pes: ut Tripus id est. mensa tripes, *a three footed boord.* Chy-
Chytra- trapus ferramentum cui superponitur cacabus vel olla ha-
pus bens pedes, *a footed pot.* Chytra vel chytron est olla, *a pot.*
Antipus Antipus, homo contra pedes nostros ambulans.

Carbasus hic aut hæc, *grossus*, dant *grus*, *atomus* q.
Lecythus, atque *pharus*, *penus* & *specus*, & *para*:
disus.

Sic *alvus* quondam junge *intybus*, atque *pha.*
selus,

Pampinus atque *arquus*, pro fructu *ficus*, at hi
vult

Pro morbo: nunquam declinat quarta virile.

Hoc *specus*, atque *penus* dices, dum tertia flectit

Hic aut hoc *vulgus*. Solum hoc *virus*, *pela*
*gus*que.

Quædam nomina in us sunt dubii generis: ut hic
Carba- hæc Carbasus sæpius fœminini generis, est genus lini n
sus ræ tenuitatis, vnde fiebant vela, quæ ob id undecunq
Grus fiunt, nunc carbasa dicuntur *fine lint or a saile.* Grus epicœ
Grossus generis sub hic vel hæc, avis est no-a, *a Crane* Grossus,
Atomus cus arbortiva, quæ nō matureſcit, *a wyldfige* A omus, corp
Lecythus insecabile, *the motes of the Sunne.* Lecythus, ampulla olear

an Oylie sloip. Pharus, turris altissima in aliquo portu, propter navigantium salutem, ad prælucendi ministerium fabricata, *a beaken.* Pharus

Penus secundæ vel quartæ declinationis est masculini generis vel fœminini, tertiæ vero solum neutri generis est quemadmodum & specus. Significat autem Penus omne esculentum & poculentum quo homines vescuntur, *any thing that may be eaten.* Penus

Specus est spelunca, unde spectare licet, *a denne.* Specus

Paradisus, id est, pomarium & locus amœnissimus, in quo constitutus fuerat á Deo homo fœminini generis est apud Græcos, *Paradise.* Paradisus

Alvus olim quoq. masculini generis erat, nunc tantum fœminini est. Alvus

Intybus herbæ nomen, *Cicorie.* Intybus

Phaselus, navicula velox & oblonga, *a Barge, or Pinnage.* Phaselus

Pampinus vitis ramus, pro Iride, tam secundæ quam quartæ declinationis: melius est masculini generis, *the raine-bow.* Pampinus

Arcus vel arquus

Ficus, arbor nota solum est fœminini generis, per regulam generalem, *a figge tree.* Ficus pro fructu est masculini & fœminini generis, in masculino solum secundæ declinationis: etiam morbum quendam à similitudine fici significans *the fike.* In fœminino genere, tam secundam quam quartam declinationem recipit. Mart. 1.

Cum dixi ficus rides quasi barbara verba,
Et dici ficos Cæciliane jubes.
Dicemus ficus, quas scimus, in arbore nasci,
Dicemus ficos, Cæciliane tuos.

Vulgus est multitudo ignobilis tam masculini quam neutri generis, *the common people.* Tantum sunt neutri generis: Pelagus, mare, *the sea.* Et Virus, venenum, gravis odor *poyson.* Pelagus etiam nonunquam masculine reperitur. Valer. Flac. *Pelagum quantos aperimus in usus.*

Fœmineum est *laus*, *fraus*, velut s, cui consona juncta est.

Laus & fraus, & omnia nomina desinentia in s præcedente consonante sunt fœminini generis: ut Trabs, puls, stirps, ars, glans, mens, &c. Laus proprie virtus & laudatio, *prayse, or loving.* Laus
Fraus deceptio & periculum, *deceit.* Fraus
Trabs crassum lignum in ædificio, *the balke of an house.* Trabs
Hyems, id est, bruma, *the winter.* Stirps

Masculæ sunt *pons*, *fons*, *mons*, *seps* dum denotat anguem:

Denſq; Chalybs, torrens: aſsis cui jungito partes,
Et polyſyllaba in s, dum p præponitur illis.

Excipiuntur ab illa regula quædam maſculini generis, &
Fons ſunt hæc. Fons à fundendo, quia fundit aquam, *a running*
Pons *well.* Pons aſſer, vel quidvis aliud per quod ſuper aqua
Mons tranſimus, *a bridge.* Mons terræ tumor altiſſimus, *a moun-*
Seps *taine.* Seps, parvus ſerpens, ex cujus ictu membra percuſſi
putreſcunt, *a kind of ſerpent.* Lucan.

Oſſaque diſſolvens cum corpore tabificus ſeps.

At ſeps pro ſepimento eſt fœmininum, & in eadem
Dens ſignificatione dicitur hæc ſepes, hujus ſepis, *an hedge.* Dens
Chalybs *a tooth.* Chalybs. populus quidam, & ferrum optimum, &
Torrens aliquid ex chalybe fabricatum, *Steele.* Torrens fluvius e
imbre aggeſtus, *a ſpait.* Item maſculina ſunt nomina ſigni-
ficantia partes aſſis. Vnde as eſt duodecim unciæ. Vnci
eſt prima pars aſſis, *an vnce.* Nomina itaque de quibus lo-
Sextans quor ſunt, Sextans ſexta pars aſſis, id eſt duæ unciæ, *tw*
Quadrás *vnces.* Quadrans unciæ tres, quaſi quarta pars aſſis, & vo-
Triens catur etiam Triuncium, *three vnces.* Triens tertia pars aſſis
Quincũx id eſt unciæ quatuor, *foure vnces.* Quincunx unciæ quinqu
Semis hoc in unx deſinit non in ns. *fiue vnces.* Semis, id eſt ſemias
Septunx hoc eſt ſex unciæ, *ſix vnces*, Septunx in x, non in ns, id e
Bes unciæ ſeptem, *ſeuen vnces.* Bes id eſt unciæ octo, *eight vn-*
Dodrans *ces.* Dodrans unciæ novẽ, quaſi dempto quadrante & di-
Dextans citur nonuncium, *nine vnces.* Dextans, id eſt unciæ decem
Deunx quaſi dempto ſextante, *ten vnces.* Deunx in x non in ns, un-
ciæ undecim: quaſi dempta uncia ab aſſe. *elleuen vnces.* Ha
nomina ſignificant nummos & vaſa. Item maſculina ſu-
Hydrops polyſyllaba in ps: ut Hydrops, aqua intercus, *hydropſ*
Æthiops AEthiops maſculinum eſt: quia fœmina dicitur AEthio-
piſſa, *a More.*

Hic aut hæc *forceps & adeps, frons*, cum *ſcrobe*
ſerpens,
Atque *rudens*, & *ſtirps*, dum truncum ſignifi-
cabit.

Pauca in s definentia præcedente conſonante ſunt du-
Forceps bii generis: ut Forceps inſtrumentum quo tenetur aliquid
Adeps *a pair of tangs.* Adeps, id eſt pinguetudo cujuſcunque rei *fu-*
Frons *neſſe*, Frons nunc fœmininum eſt, ſive ſolium, ſive capit

Anteri

nteriorem partem notet, *the forehead, or the leafe of a tree.* Scrobs
crobs, fossa aut puteus, *a ditch, or furre.* Serpens, i. anguis Serpens
in Edder. Rudens, funis nauticus *a Cable.* Stirps, pro origine, Rudens
vel pro gente solum est fœmininum: at pro trunco vel ra- Stirps
dice, tam masculini quam fœminini generis est. *the roote of a tree.*

Hæc petit x. Polysyllaba in ax & in ex maribus do.

Dic tamen hæc *fornax*, *similax*, *carex*, velut *halex*,

Addatur *vibex*, cum *forfex*, atque *supellex*.

Nomina in x sunt fœminini generis. ut Celox i. scapha, nomen habet à celeritate, *a scallope.* Pax, lex, &c. ¶ Excipiuntur polysyllaba tam in ax quam in ex: quia sunt masculini generis: ut Thorax, i. pectus, & pectoris munimentum Thorax *the brest or brest-plate.* Nycticorax, corvus nocturnus, a nyx, i. Nycticonox, & corax, corvus, *the night crowe.* Frutex, medium quid rax. inter arborem & herbam, *a sticke.* Pollex, primus digitus, Frutex quia præ cæteris pollet, *the thumbe.* Inter polysyllaba, i, ha- Pollex bentia plures syllabas quam vnam fœminini generis sunt. Fornax Fornax, caminus vbi coquuntur lapides, *a fornace.* Similax Similax & similax genus hederæ: flore candido, olente lilium. Ca- Carex rex, herba acuta & durissima similis asparago, *wilde fogge.* Halex Halex, piscis, *an Hering.* Vibex, signum flagelli in corpore, Vibex *the marke of a stroake* Forfex, instrumentum sartorum, quo a- Forfex liquid scindirur, *a paire of Sheeres.* Supellex, res domestica. Supellex *houshold-stuffe.*

Masculasunt *fornix*, *phœnix*, cum *mastige*, *varix*
Et *bombyx*, *spadix*, & *oryx* quodq. *uncia* præbet:
Grex, & *eryx*, *sandix*, *volvox*, *calyxque*, *calixque*.

A regula hæc petit x tolluntur plura masculini generis ut Fornix arcus in ædificiis, & quodcunque opus concameratum, *a pendor vault.* Phœnix, avis unica. Phœnix etiam Fornix Phœnix est ventus quidam & fluvius, & vir regionis Phœniciæ. Mastix mastigis, id est flagellum. Vtimur in compositis, vt *Mastix* Homeromastix, id est reprehensor Homeri & flagellator. Varix Varix, vena tumida in corpore humano, *a bolden vein.* Bom- Bombyx byx, pro verme, araneorum in morem, tenuissima fila

Spadix ducente ad veſtem faciendam, *a ſilke worme*. Spadix eſt qu
Oryx dam color, *Scarlet*. Oryx animal in Getulia, ex caprarum
genere. Compoſita ab uncia ſunt, Quincunx, ſeptunx d
Grex unx: de quibus dictum eſt in præcedentibus. Grex, pecu
Eryx dum multitudo *a floeke of beſtiall*. Eryx, montis Siciliæ nom
Sandix Sandix, herba quædam & coloris genus. Volvox, verm
Volvox qui convolvolus & involvolus dicitur *a kind of worm*
Calyx Calyx cum y Græco, priore producta, maſculini gener
bacca roſæ, id eſt, roſa clauſa & omnis cortex, ſive put
Calix men, cui fructus aliquis includitur, *an vnſpred flower*. Cal
cum i noſtro eſt vas potorium: aut etiam, in quo legum
na, & cætera reponuntur, *a Cupp*.

Hic aut hæc *cortex & onyx* cum prole, *ſilex*, *lyn*
Imbrex, *calx*, *ramex*, *pumex*, *obicem* volo jung
Atque *culex*, *natrix*. Sunt qui *limax* quoqu
jungunt.

Quædam nomina in x ſunt dubii generis: ut hic aut ha
Cortex Cortex, & eſt velut corium cujuſcunq. rei *the bark*. Ony
Onyx id eſt unguis & gemma candorem habens unguis huma
Sardo- ni, *the nayle, or a precious ſtone*. Sardonyx, gemma Sardi, ony
nyx chisque colorem repreſentãs, *a Sardonix*. Silex eſt lapis du
Silex riſſimus, unde excutitur ignis. *flint ſtone*. Lynx, eſt anim
Lynx maculoſum, ex luporum genere, acutiſſimè videns, cuju
urina in calculi duritiem vertitur, *a Beaſt of ſharpe ſight*. Im
Imbrex brex eſt canalis in tecto, per quem defluit imber, *a gutter*
the thacke. Calx, pes imus dubii generis eſt, *the heele*. Alia
Calx tantum fœminini. Ramex, credo melius eſſe maſculinum
Ramex eſt autem idem quod hernia, *Rumburſenneſſe*. Pumex lapi
Pumex cavernoſus ad corpora læviganda laudatiſsimus *a pumi*
ſtone. Plaut. Pumex non eſt æque aridus, atque hic eſt ſene
Obex Obex, objectum vel obſtaculum, ut peſſulus, ſera, *a barr*
Culex Culex vermiculus alatus, *a midge*. Natrix ſerpens aquati
Natrix cus, *a water ſnake*. Limax, eſt teſtudo & cochlea terreſtris
Limax quæ & limaca, à limo dicitur, *a Snaile*.

DE RE

DE REGVLARI PARTIVM, orationis casualium declinatione.

LIBER SECVNDVS.

Declinationis vocabulum quia generale est, etiam verborum variationi convenit. Sed nobis hic est declinatio dictionis per casus in fine variatio. Vt Nominativo hæc Musa: Genitivo hujus Musæ: Dativo huic Musæ &c. Variantur autem per casus tres tantum orationis partes, quas ob id casuales vocant, & sunt Nomen, Pronomen, & participium. Participia declinantur ut nomina. De pronominibus in fine agetur.

Declinationes nominum sunt quinque: quibus quandoquidem nomina dantur (quemadmodum & conjugationibus verborum & personis) ab ordine quem acceperunt. Hinc est quod rectius interrogaturi sumus. Quotæ declinationis? ut & quotæ personæ? Quotæ conjugationis? quam cujus declinationis? &c. Quotus enim de numero ordinali interrogat, non quis.

Casus est declinationis gradus, & sunt sex qui dividuntur in rectos & obliquos. Recti duo sunt, Nominativus & Vocativus. Hic enim nominativo qui propriè rectus dicitur plurũq similis est. Quatuor sunt obliqui, Genitivus, Dativus, Accusativus & Ablativus.

Nominativus casus est qui rem nominat. Hunc quoniam á nullo cadit, impropriè casum dici volunt.

Genitivus est quo utimur interrogati de genere, origine vel possessore. Cujus est filius Paris? Priami. Et patrius dicitur quod per sum Patronymicum exponatur: ut Priamides, id est, Priami filius.

Dativus significat id cui aliquid datur vel acquiritur, aut etiam commendatur, ideo commendativus dicitur.

Accusativus, incusativus, & causativus, aliquid accusari & in causa fieri ostendit.

Vocativus, vel salutativus, qui vocationem salutationemque dicit.

Ablativus, plerumque id à quo aliquid aufertur, significat & dicitur Latinus, quia Græci hunc casum non habent.

Notabis in universum de omnibus casibus, quod frequenter ab ordine suo denominantur. ut Nominativus vocatur primus, genitivus secundus, dativus tertius accusativus quartus, vocativus quintus, ablativus sextus.

Sunt qui adjiciunt septimum & octavum casum. De quibus in Syntaxi: Nihil enim hi, quantum ad formationem pertinet, a dativo & ablativo differunt.

¶ REGV-

¶ REGVLÆ GENERALES, SIVE PLVRIBV declinationibus communes.

Compositū simplexque modo simili gradiūt
Demitur *exsanguis*: sine carmine plura reclu

Simplex & compositum plerunq. simil modo declin

Exsanguis

tur: ut pes & bipes. ¶ Excipiuntur autem à regula Exs guis, quod genitivū similem nominativo facit, licet simp sanguis, faciat sanguinis. Est autē exsanguis carens sang ne. i. ad modū pallidus vel mortuus, *very wan, or dead*. Tol tur plura: nam à substantivis facta adjectiva in ablativis quibusdam aliis casibus aliter erunt quam simplicia: ut *C* lis ablativum facit caule, unicaulis verò unicauli. Et à m nus composita sunt secundæ declinationis: ut centiman

Rectū in cōpositis tātummodo flectere fas e
Alteruter rectum nescit variare priorem.

Nota nomen cum nomine quatuor modis componi

Dictio cōposita ex pluribus casibus non declinatur, ex parte recti. Vnde si ex duobus nominativis conficiat declinabitur uterque nominativus, si declinationem reci ut Respublica, Reipublicæ civitas libera quæ jure regitu *free common wealth*. Si ex recto & obliquo fiat, aut contra lus nominativus, declinabitur, ut t bunus plebis urbi præ ctus, jurisperitus, senatusconsultū, plebiscitum Si verò no

Respublica

ex duobus obliquis constet, nullo modo flectitur ut huj modi, cujusmodi, &c. A parte prima excipiuntur Alteru quod licet ex duobus rectis constet, tamē solū declinatur sterior rectus: sic nominativo, Alteruter, alterutra, alterut

Alteruter

&c. Est autē Alteruter, quivis è duobus aut unus è duob Leopardus, & puerpera, tantum ex posteriori parte de nantur, quia prior pars compositi mutatur Lea & puer.

Notatio

Quotiescunque alter nominativorum aliquo caret tota ctio eodem carebit: Jusjurandum caret genitivo & da ablativoque pluralibus, quia illis jus caret: unusque c vocativo ut quisque. Suiipsius caret nominativo, ut Sui

In neutris primus, quartus, quintus similes sun
Queis in a pluralis semper, cum fleximus exi

Nomina neutri generis in quacunque declinatione hab tres casus similes, nominativum, accusativum, vocativum utrol

olibet numero & hi casus si declinentur pluraliter, ter-
tantur in a: ut Nominativo, Accusativo, Vocativo scam-
n: & in plurali scamna. Sic corpus corpora : cornu cor-
a. Si non declinentur, non necessariò pluraliter in a de-
unt: ut Centum, mille, tempe. Item ambo, duo quamvis
clinentur in a non desinunt, quia omnino irregalaria sũt.

st primo quintus similis Sed Græcus, s, aufert
æpe: velut *Thoma, Theseu, Panthu, Pari, Palla.*

ocativus utriusque numeri similis est nominativo: ut No-
nativo Musa, puer, panis. Vocativo O Musa puer, panis,
uraliter hæ Musæ, hi pueri, panes. O Musæ, pueri panes.
¶ Ab hac regula excipiuntur primo nomina Græca in s,
æ literã s sæpe in vocativo abjiciunt: ut hic Æneas, Tho-
as: Ænea, Thoma. Sic omnia primæ in as terminata. Hic
chises, priamides. O Anchise, priamide. Sic omnia in es
imæ, Hic Tydeus, Orpheus. O Tydeu, Orpheu. Sic om-
a in eus pro eu diphthongo desinentia. Hic panthus, Oe-
pus, Melampus. O Panthu, Oedipu, Malampu. Talia sunt
modum pauca. Hic Calchas, Pallas. Calcha. Palla. Talia
tertia sunt omnia virorum propria in as, quorum fit ge-
tivus in antis. Pallas Palladis. Deæ nomen habet vocati-
m nominativo similem. Hic Achilles, O Achille: Hic Pa-
s, o Pari: quod ut alia quædã aliquãdo s literã retinet. Ab
ac regula exceptio declarabitur in declinatione secunda.

yncopa plurali nonnunquam fit genitivo.

Syncopa aliquando fit in genitivo plurali In prima qui-
em declinatione, ut Cœlicolum pro Cœlicolarum. In se-
nda: ut Deum pro Deorum, In tertia: ut Cœlestum pro
cœlestium. In quarta declinatione: ut Currum pro cur-
um. Syncopa est ablatio literæ vel syllabæ è medio di- Syncope
ionis. Huic est figura contraria Epenthesis, quæ est ad- Epen-
ctio literæ vel syjlabæ in medio dictionis. Vt alituum pro thesis
tum, propter versum recipitur.

lurali similis sexto vult tertius esse.

Dativus & ablativus plurales cujuscunque declinatio-
s sunt similes : ut Dativo & Ablativo Musis, Magistris,
tribus, Manibus, Diebus.

¶ PRI.

¶ PRIMA DECLINATIO.

Prima dat, as, es, e, rectis, & a. Patrius æ v
Cum terno. Sed ab e recto, genitivus in es
Casibus his *Adam* tantum flectunt & *Abrahe*

Prima declinatio habet quatuor terminationes nomin
singularis: As, ut AEneas Andreas, Thomas. Es, ut Alc
Chryses. Anchises, & plura virorum propria. Quædam
appellativa, ut Cometes Prophetes Levites, Psaltes. E, ut
tecoste fest um Spiritus sancti. Interpretatur quinquage
quia quinquagesimo die post Dominicam resurrectione
lebratur. Talia quædam Latine terminantur etiam in a: ut
lene vel Helena Grammatice vel Grammatica, &c. Sic se
bent & in es hujus declinationis nomina. ut Cometes ve
Poeta meta: Planetes vel planeta. A, ut Poeta, qui facit carmi
Arca *Poet*, Arca, id est, cista, *a kist*. Arra, nummus qui datur in
Arra tractibus, vel pars solutionis in contractus initio data: d
etiam arrabo, *an earnest penny*. Additur a nonnullis, quint
minario am: ut Adam, Abraham, quæ melius per secun
inflectuntur Adamus, Abraham us. ¶ Patrius æ vul
terno, Genitivus & Dativus primæ declinationis sing
Patria numeri desinunt in æ diphthongon: ut Patria hujus p
Musa huic partiæ, locus in quo quis natus est, *a natiue countrey*. M
Aura cantilena & poetarum Dea, *a song*. Aura, lenis ventus & s
Diph- dor, & favor, *a soft aire*. Diphthongus est duarum voca
thongus vim suam retinentium in eadem syllaba conglutinatio. Et
quid Latinæ quatuor: æ, œ, au, & eu, Musæ, cœna, audio e
Diphthongus a dis id, est bis, & pthongos, id est sonus, q
duarum vocalium sonus. Sed in æ & œ parum audiuntu
o. Veteres frequenter in genitivo per duas syllabas ai p
dixerunt: ut Aulai pro Aulæ pictai pro pictæ, unde Vir.
in medio libabant pocula Bacchi. Idem. *Dives pictai vestis & auri*
tustissimi ad imitationem Græcorum etiam as dedere no
nibus præsertim in a purum & in da, ra, tha. desinentibus
Familia, familias: Leda, Ledas: terra, terras: Martha Mart
¶ Sed ab e recto. Excipiuntur à regula quantum ad ge
vum nomina Græca in e, quia genitivum faciunt in es, D
vum verò in æ diphthongon, ut hæc pentecoste hujus pe
coste, huic pentecostæ: sic Magdalene, Thisbe, Penel
Calliope, Circe, & alia plurima mulierum propria.

An

n faciet quartus. Finita per as, vel a Græca
n quoq. dant: en fiet ab es, & ab e, nec habēt em.
Accuſativus primæ declinationis terminatur in am: ut
e Sella, hanc ſellam, id eſt, ſedes: Sic cella per c, eſt cubi- Sella
ſi & penuarium: ut Cella vinaria, Camera, teſtudo, id Cella
ædificii curvatura in modum cœli aut palati. Finita per
Græca nomina in as & a etiam mittūt accuſativum in
ut hic Thomas, Æneas, Boreas: hunc Thomam vel
oman: Æneam vel Ænean: Boream vel Borean: Hæc
ſia, Ætna, hanc Oſſam, vel Oſſan: Ætnam vel AEtnan,
mina montium ſunt. Nomina in es, & in e deſinentia,
unt accuſativum in en, nunquam in em. ut hic Anchi-
hunc Anchiſen: hæc Ninive, hanc Niniven.

ſextus donat. Tamen es ac e retinent e.
Ablativus in a deſinit: ut ab hac Muſa, ab hoc AEnea.
Lagena, vas in quo viatores potum deferunt, *a Can*, Fi- Lagena
lia, vas fictile cui vinum ac cerviſia imponitur, *a pig.* La- Fidelia
na. locus privatus ac latens, quem quiſque domi habet, *a* Latrina
eld Cloaca, locus cavus per quam colluvies fluit, *a con-* Cloaca
for filth. Mantica, ſaccus aut pera cujus pars poſt tergū, Mantica
s ante pectus dum geritur, pendet, *a wallet.* Mantiſſa, ad- Mantiſſa
amentum, quod ultra juſtam menſuram adjicitur rei
ditæ, ut cerviſiæ aut vino, *a Tulciet.* Tamen es ac e, &c.
omina in es & in e deſinentia faciunt ablativum in e: ut
hoc Anchiſe Comete, ab hac Theriace, quoddam me- Theriace
amentum, *Tryakill.* Strophe, verſutia vel deceptio, *deceit.* Strophe
de, id eſt, cantus, *a ſong* Hæc & ſimilia ſolum in e abla- Ode
um habent. Sic nomina in es in accuſativo en ſolum ha-
nt, in ablativo ſolum e, Anchiſam verò & Anchiſa, ſunt Anchiſa
nominativo in a: Sic Virg. *Anchiſa genitore.* Anchiſa enim
o Anchiſes aliquando dictum eſt: ut Atrida pro Atri- Atrida
s, id eſt filius vel Nepos Atrei.

Primus pluralis fit in æ. Genitivus in arum,
Nominativus pluralis inæ diphthongon deſinit, cui ſimilis
ſt vocativus. Genitivus fit in arum: ut hæ Muſæ, o Muſæ,
arum Muſarum. Nomina in e deſinentia Latini in plurali
x unquam uſurpant, niſi ſecundum declinationem Lati-
am tanquam ſingulariter terminentur in a.

Tertius is poſcit, tamen abus paucula donant:
Filia, mula duæ, liberta, equa, nata, Dea. Ambæ.

Dativus pluralis in is desinit, dativo ablativus similis regulam. Pluralis similis, &c. ut his Musis, pennis, Octo in haben- abus: ut filia filiabus, nata, &c. quorum ambæ nulla differentiæ causſa faciunt abus: ut ambabus duabus liqua differentiæ causſa faciunt abus: ne de maribus vi

Nata Li- berta

sermo. Vbi vero ambiguitas per adjecta tollitur: inven quandoq. is tenere. Nata, id est filia, *a daughter*. Liberta libera quæ fuit serva. *a free woman*, Libertus est talis vir.

Accusativus pluralis semper in as fit.

Anima Crumena Ansa

Accusativus in as finitur: ut has animas, crumenas. A est spiritus corpus vivificans, *the soule, or life* Crumena, supinum, *a Purse*. Ansa est vasis auricula, *the lug of any* etiam est fibula, quæ calceis insuitur, *a buckell*. Tibu

Ansaque compressos alliget arcta pedes.

Scutica Dolabra

Scutica, verberandi ex funiculis instrumentum, *a s* Dolabra, lævigandi instrumentum, *a plaine*.

¶ SECVNDA DECLINATIO

Altera sex rectis, er, ir, eus, ur, dat vel us aut u

Addim° è græcis os & on, per us, um varian

Nominativus secundæ declinationis habet sex ter tiones, er ir eus, us, ur, um. Eus est terminatio Græca. sungimus Græcam terminationem os quam Latini sime vertunt in us: & on, quam vertunt in um. Exe

Faber Magister Glaber Scaber Trevir Levir

sunt Faber quicunque artifex malleo utitur: ut Fabe narius, *a wright*, Faber ferrarius, *a Smith*. Faber mura *Mason*. Magister, cui cura rei incumbit: ut Magister Magister vigilum. Quicunque ludo literario præest gister, vel unico verbo ludimagister rectè dicitur. G glabra, glabrum, id est calvus, sine crine aut herbis gete: nam ager aliquando glaber est, *bald, or smooth*. S sordidus, asper: ut ungues scabri, cutis scabra, *filthie*. tria sunt. Vir id est mas, Trevir aliquis è civitate T

Circus Colum Solum

rensi. Levir, frater mariti vel uxoris, *a good brother*. In qu mina virorum propria: ut Orpheus Perseus. Tydeu ur unicum est nomen adjectivum. Satur, satura satu In us & um sine numero nobis cognita sunt: ut. Ci locus rotundus, *a circle*. Hircus, mas caprarum, *a Buck*. lum vas per quod purgatur lac: aut alius liquor, *a* Solum quod vis subsistentaculum; terra est homini

m the ground. Ovid. *Omne ſolum forti patria eſt: ut piſcibus uor.* Os, ut Samos, Lesbos. On, ut Pelion, Ilion.

patrius ſervat. Genitivus non ſuperabit.

Genitivus ſecundæ declinationis in i definit: ut hujus Magiſtri, ſcamni Genitivus non ſuperabit) Sententia eſt: Genit. ſecundæ declinat, non habebit plures ſyllabas quam nominativus: & hoc dicunt non creſcit genitivus: ut hic Vafer Vafer, hujus vafri, id eſt callidus & aſtutus, *ſubtill* Ater, Ater valde niger. *blacke* Atramentum, ater liquor ex quo fiunt Teter iteræ, *Inke.* Teter, id eſt turpis, deformis, *filthie.* Iusiurādum Iusjuran- non creſcit ea parte qua eſt ſecundæ declinationis, & eſt dum ſolemne juramentum, & religioſa affirmatio, *a ſolemne oath,*

Creſcit ir, ut *gener, proſper, puer, aſper, adulter, Presbyter* atq. *tener, miſer, exter, gibber, Iberque,* Et *lacer,* atque *ſocer, Liger,* orta *gero, fero, liber* Addimus his *dexter,* cui Syncopa fiet, ut *aſper.*

Creſcunt tamen pauca, ut quæcunque in ir definunt, veluti vir viri: levir leviri. Et ur: ut ſatur ſaturi, cum ſequentibus in er: ut g ner generi maritus filiæ, *a good ſonne.* Gener proſper proſperi: fœlicitatem adferens, *happy.* Puer eſt teſte Proſper Varrone, qui nondum exceſſit annum decimum quintum. Puer Aſper durus acutus *rude, or ſharpe.* Sumitur pro irato. Adul- Aſper ter qui matrimonium violat: mulier adultera dicitur. Preſ- Adulter byter Græce presbyteros, id eſt ſenior, *an Elder.* Tener te- Presby- nera tenerum, id eſt mollis, *tender:* ut Tener agnus. Miſer, ter infœlix, *wretched.* Exter extera exterum, id eſt externus, *a* Tener *ſtranger.* Gibber, gibboſus vel gibberoſus qui tumorem in Miſer dorſo habet, qui gibbus dicitur vel hæc gibba, *crook backed.* Exter Iber iberi: vel tertiæ Iber iberis, i. Hiſpanus *a ſpaniard.* Sub Gibber hoc nomine comprehenditur. Celtiber celtiberi, à Celtis Iber Galliæ populis, & Iberis, conflatum nomen, eſt populus Celtiber Hiſpaniæ. Regio vocatur Celtiberia. Producunt autem *Iber* & Celtiber ſemper genitivi penultimam quam alii hic corripiunt. Lacer laceratus vel laniatus, *reuen.* Socer, pater Lacer mariti vel uxoris, *the good father* Liger ligeri, viri proprium. Socer Creſcunt etiam compoſita à gero & fero: ut Claviger qui Liger clavā gerere dicitur: ut Hercules, vel clavem, ut oſtiarius, *a* Claviger *porter.* Laniger, lanigera, lanigerū. i. lanā gerens: ut ovis eſt Laniger lanigera, *that beares wooll.* Sic Setiger, corniger belliger, &c.

Signifer

Signifer Stellifer Lucifer Liber Dexter

Signifer, id est ferens signum bellicum, *a Captaine of an* *signe*, stellifer ferens stellas, Lucifer, ferens lucem. Sic sa- tifer opifer, somnifer, lethifer, mortifer, &c. Liber pro longa adjectivum, & Bacchi nomen. Nam pro cortice codice minimè crescit: ut liber libri: Dexter, dexteri, per syncopam dextri habet: asper, asperi, vel per eand figuram aspri.

Conservant normam pronominis ista secund *Unus, uter, neuter, solus, quis & ullus, & alter,* Atque *alius, totus.* Fuit olim patrius *uni.*

Hæc nomina, unus, uter cum suis, uterque, utervis, uter bet, neuter, solus, quis (quod ex Donato notum) ullus, al alius, & totus, habent in genitivo ius, & dativo i: quia de nantur, ut pronomina secũdæ declinationis: veluti nomi tivo unus una, unũ: Genitivo unius: Dativo uni, &c. Al crescit in genitivo non syllabis, sed quantitate, quia secun syllaba in genitivo solum est longa, in nominativo aut brevis. Alterius penultimam solum corripit, quam reli in prosa producunt tantum, in versu variant. Pleb versiculi sunt. *Rectus vult alius: poscit genitivus alius:* *Cotripit alterius semper: producis alius.*

Item alius facit Dativum trissylabum alii cum reli dativum faciant, à genitivo abjecto us syllaba Sub ullus, est aliquis, comprehẽditur Nullus, id est nõ ullus: uter, q

Neuter

è duobus. Cætera sunt nota. Neuter habet neutrius in g nitivo, & neutri in dativo, sæpius, quam neutri, neutræ in Grammatica locutione neutri generis pro quo nolle dicere neutrius generis. ¶ Fuit olim patrius uni.) Vete hæc omnia præter quis declinabant, ut bonus. Nec desu etiam apud Ciceronem & Terentium exempla.

Ei vel *eï*, vel *eos*, dabit *eus*. Volet *Androgeos*

Nomen in eus desinens facit genitivum, in ei syllabam per duas syllabas in ei vel eos: ut Tydeus, Tydei, per du syllabas, vel Tydei per tres, vel Tydeos. Cave Latinu putes esse genitivum apud Virg. 4. Eclog. *Orphei Calliop* *Lino formosus Apollo.* Est enim dativus Græcus Androge

Androgeos

verò facit in genitivo Androgeo Sub hoc comprehendi lo Appollos, Apollo: Tydeos, Tydeo: Athos, Atho, & pa ca alia quæ in os longũ Attice desinentia, habent etiam o dati

lativo & ablativo. In accusativo on longum vel o. Vocativus autem est nominativo similis.

I vates quandoque jacit, ceu *cura peculi.*

Quando genitivus terminatur in duo ii, solet alterum causa metri quandoque abjici. Virg.

Nec spes libertatis erat, nec cura peculi.

Per Apocopen pro peculii. Sic Tuguri pro Tugurii. Antoni pro Antonii. Peculiū est propriū alicujus bonū, *proper good.* Peculiaris proprius. Tuguriū, i, domuncula rustica, *a cot house* Virg. *Pauperis & tuguri congestum cespite culmen.*

Apocope est ablatio literæ vel syllabæ a fine dictionis. Apocope.

Tertius & sextus formantur in o tibi casus.

Dativus & ablativus in o definunt, ut huic Magistro, ab hoc Magistro.

Vm poscit quartus. Quandoque per on loco Græca

Eus ea vult etiam. Per e quintus vertit us: absq.

O *fili, Deus, & fluvius, populus, chorus, agnus,*

Quatuor hæc e volūt, etiā ut pro rege *Latinus.*

Accusativus in um definit: ut Mæander *Mæandrum* fluvius quidam nimis curvus & flexuosus. Ideo, Mæander pro ambagibus & fraude capitur, *a bourgate.* Cic. Scio quos tu Mæandros quæsiviſti. Tholus pertica in tēplo ad quā dona suspenduntur. Scrupulus, lapis in arena pedes ambulantiū lædens, vnde ponitur pro dubio & molestia, *a little stone, or a doubt.* Ter. Vnus mihi scrupulus restat, qui me malè habet. Scopulus, mons lapideus prope mare, vel in mari, *a rock in the sea.* Scopus, aliquid in quod sagittarii dirigūt sagittas, *a marke.* Capulus, quo culter aut aliquid tenetur, *an hest.* ¶ Quandoque per on) Nomina Græca quæ possunt in os vel us definere, faciunt etiam sæpe accusativū in on: ut hæc diphthongos vel diphthongus: hanc diphthongum vel diphthongō. De neutris in nominativo in on vel in um definentibus hoc ipsum denuo præcipere supervacuum est. Quæ in eus desinunt sæpius accusativum in ea mittunt: vt Tydeus Tydea: Orpheus Orphea. ¶ Per e quintus vertit us) Nomina secundæ declinationis terminata in us, mutant in vocativo us in e: ut Cantherus, O Cantherе, rius

Tholus

Scrupulus

Scopulus

Scopus

Canthe

Lanius therie, equus castratus, *a Gelding*. Sic Lanius, qui laniat ca
Tabel- nes & eas vendit, *a Butcher*. Tabellarius, qui defert tabel
arius las, id est epistolas, *a carrier of writings*. Statuarius, qui fac
statuas, *a grauer of Images*.

Absque O fili) Excipiuntur à prædicta exceptione pau cula: ut Filius O fili. Deus O Deus solum. Fluvius O flu vius, vel fluvie. Populus pro hominibus: O populus & po pule. Chorus, O chorus & chore. Agnus, O agnus & a ne. Latinus Rex Latii, O Latinus & Latine. Chorus canentium cœtus, non sacerdotum subsellia. Populus p ma longa pro arbore populo tantum facit.

Cum proprium dat ius, dempta us fit in i t bi quintus.

Propria in ius dempta us, faciunt vocativum in i. ut Lau tius, O Laurēti: Terentius, O Terenti: Fabius, O Fabi: G nius, O Geni. Vocativus in i sēper una syllaba minor est n minativo: ut Pompeius trissyllabū: O pompei dissyllabu Aliquādo consonans per Diæresin fit vocalis: & sic tam n minativus quam vocativus syllaba longior est. Ovid.

Aceipe Pompei deductum carmen ab illo,
Debitor est vitæ qui tibi Sextæ suæ.

Mart. *Pervigil in pluma Caius ecce jacet.* Item.
Quod peto da Cai, non peto consilium.

Caius per c scribitur per g profertur.

PLVRALIS NVMERVS.

Primus pluralis fit in i, vult patrius orum. Græcus in on fiet, Is tertius, Os dato quarto.

Nominativus pluralis cui vocativus est similis fit in i
Dei hi Magistri: hi vulgi: hi Dei vel Dii. prius à Deus est, pos
vel rius à Dius, quod veteres dixerunt pro Deus. Hinc ma
Dii plurale Dii, quod magis in usu est quam Dei: & dativo ablativo sæpius Diis quam Deis dicimus: Genitivus plu desinit in orum: ut horum Magistorum, horum Scam
Ephip- rum, horum Ephippiorum. Ephippium est sella equina
pium insidemus, *a saddle, or harnesing*. Ferculum in quo aliquid
Ferculum tur: ut lanx, & pro cibo capitur, *a messe of meat*. Nomina storum faciunt genitivum plerunque in orum per hanc clinationem: dativum & ablativum sæpius in ibus: ut Sa nalia, Festa Saturni: genitivo Saturnaliorū: aliquādo et Saturnalium: dativo & ablativo Saturnalibus. De his ficiet hunc versum ad jeciſſe Badianum.

Festa lego per ibus, licet orum dent genitivis.

Græcus in on fiet); Græcus genitivus in on longum definit, & ita utuntur sæpe Latini: ut pluraliter hi Cimmerii, horum Cimmeriorum, sive Cimmerion. Tib. *Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras.* Cimmerii sunt populi quibus perpetua nox est. hinc multam obscuritatem aut animi caliginem proverbialiter appellant Cimmerias tenebras. Is tertius) Datius in is definit ut ablativus, veluti his palis, qualis. Palus, crassus stipes, *a stake.* Qualus est sporta, *a basket.* Os dato quarto) accusativus in os definit: ut Catulos, pullos. Catulus fœtus canis, & cujuscunque feræ: ut Catulus Leonis, lupi, ursi, muris, *a whelpe.* Pullus fœtus avium, & omnium mansuetorum animalium: ut pullus asinæ, præterquam boum: nam vitulus dicitur, aut vitula, & ovium, quia agnus & agna dicitur: & caprarum: nam hœdi & capelli dicuntur Ambo duo licet ad tertium librum pertineant, hic declarabo, quia primam secundamque declinationem maximè sequuntur.

Ambo, duo neutri generis sunt, masculeique:
Mas o vel os quartus donat: vult tertius obus.

Singulari numero carent: pluraliter Nominativo, Ambo duo, ambædua, ambo duo. Genitivo, amborum duorum, vel duum, ambarum duarum, amborum duorum, vel duum. Dativo ambobus duobus, ambabus duabus, ambobus duobus. Accusativo, ambos duos. vel ambo, duo (licet rarius) ambas duas, ambo duo. Vocativi similes sunt nominativis, ablativi dativis.

¶ TERTIA DECLINATIO.

Tertia dat varios fines, dans is genitivo.
Græcorum patrius vel in os, vel in i, vel in us fit.

Tertia declinatio multas habet terminationes. Semper autem genitivus fit in is: ut hic pater, hujus patris. Hic Vlysses, hujus Vlyssis: nisi Græca more Græco declinentur: tunc enim sæpe habent os: uthic Pan, hujus Panos: hujus Vlysseos, Achilleos. Etiam hujusmodi in eus propria quandoque habent ei. Horat. Ode 6. Lib. 1, *Nec cursus duplicis per mare Vlyssei.* Vergilius est Asclepiadæus. Contrahitur ei sæpe in ei diphthongum Virgil. ——— *Quis talia fando*
Myrmidonum Dolopumve, aut duri miles Vlyssei,
Temperet à lachrymis? ———

Idem. *Exuvias indutus Achillei.* Quandoque Genitiv
Græcus in us desinit. ut hæc Echo, hujus Echus.

Nominativi terminationes in tertia declinatione sun
circiter septuaginta & una. Literæ terminales undeci
a e o c d l n r s t x. Litera terminalis est vltim
dictionis litera. Terminatio est vltima vocalis vel in fi
consonans, aut consonantes cum vocali annexæ. Termin
tiones per ordinem ponentur.

Malagma — A, vt Malagma, fomentum quo apostema mollitur *plaster.* Scomma, cavillum & vrbana irrisio, *a mocke.*

Scomma

Cōclave — E, ut conclave, triclinium & locus secretior in domo *secret chamber.*

Pernio — O, ut Pernio, morbus pedum ex frigore proveniens
Petaso — calcaneum infestans præcipue. *the mowles.* Petaso, coxa p
cina, & ea pars quæ ab alis incipit, & costas comprehend
a coste of Bacon.

C post a, ut Lac: vel post e, vt Halec.

D post i, vt David. & u, vt Bogud, propria virorum.

L post quinque vocales: vt Sal, mel, vigil, Sol, Consi

N post omnes vocales præter u: vt Titan, Siren, D
phin, Dæmon.

R post omnes vocales cum y Græca: vt Par, Ver, Ga
dir, Cor, Fur, Martyr.

S post omnes vocales cum y Græca, & æ, ac au dip
Mys — thongis: ut As, pes, lis, flos, mus. Mys proprium viri, ge
tivo Myos: æs, laus, fraus.

S post sex consonantes, b l m n p r. Et rursum.

Bs post omnes vocales, sed inter u mediat r: ut Tra
Libs — cœlebs, Libs, ventus Africus: & quod y Græcum ha
chalybs, scrobs, urbs.

Ls post u: ut puls, mollis cibus, ex farina & lacte
caseo, vervovo & melle, qua pro pane veteres vtebantur

Ms post e tantum: ut hyems.

Ns post omnes vocales: ut Glans, dens, mons, Ti
cum y Græca. Aruns proprium viri.

Lælaps — Ps post omnes vocales cum y Græca præter u, ut L
Ips — laps canis nomen apud Ovidium. Seps. Ips, vermic
Ops — qui cornua viteſque prærodit. Ops. Dea terræ, *God*
Gryps — *of the earth.* Gryps, volucris maxima & rapacissima, *a Gri*
Vnum est habens r ante ps, quod est stirps.

Rs post omnes vocales præter i. ut Ars, iners, mors,
Tiburs — burs, natus Tiburi.

T P

T post u tantum, vt Caput, ſinciput, occiput.

X post omnes vocales cum y Græca, & æ, & au diphthongis: ut Pax Rex, pix, nox, nux, Styx, fæx, faux.

X post tres conſonantes l n r.

Lx post a tantum, ut calx, falx:

Nx post omnes vocales præter e & o: ut Lanx, vas latum & rotundum, in quo caro aut aliud eſculentum menſæ infertur, *a plate*. Meninx, ſeptunx. Lynx beſtia quædam, cum y Græco in poſteriore ſyllaba. Lynx

Rs poſt a & e tantum: ut Arx, ab arceo, quia arcet, id eſt prohibet hoſtes accedere, *a Caſtell*. Merx, res venalis, *Merchandiſe*. Plaut. Proba merx facile emptorem reperit. Arx Merx

GENITIVORVM TERTIÆ formationes.

SEmper a mittit atis, Vertes e per is genitivo.

Nomen in a facit genitivum addita tis: & omnia in a tertiæ ſunt nomina Græca neutri generis. Ideo more Græco faciunt in genitivo etiam os: ut Doma, domatis vel domatos, domus *an houſe*. Aroma odoramentum, *Spyce*. Dogma, decretum, ſcitum, placitum: & (ut vulgo dicitur) ſtatutum, male pro doctrina ſumitur, nec à doceo dicitur, cum græcum ſit nomen, *a deliberation of Philoſophers*. Syrma, longa veſtis & tractus, & longus orationis proceſſus, *the taile of a womans gowne*. Thema, poſitum aut poſitio, *a propoſition*. Toreuma, opus ſculptum, politum, cælatum, *a grauen worke*. Vertes e per is, &c. Nomen in e vertit e in is in genitivo: ut mantile mantilis, linteum quo manus terguntur, *a ſerueit*. Ovile ovilis, ſtabulum ovium, *a ſheepe-fold*: ut Equile equorum, *a ſtable*. Caprile caprarum, *a goat lodge*. Bovile bovum, *an Oxe ſtall*. Porcile porcorum, *a Swyne ſtye*. Doma Aroma Dogma Syrma Thema Toreuma Mantile Ovile Equile Caprile Bovile Porcile

Addito nis poſt o. Dat inis muliebre do, goq. *Virgo, ordo, margo*, cum *cardine, Apollo, Cupido, Turbo, homo*, ceu *nemo*: tamen *unedo* poſtulat onis.

Nomen in o facit onis: ut Aquilo Aquilonis: ventus ſeptentrionalis, & ea mundi pars, *the north winde*. Pero Peronis, Pero Aquilo

calceamentum ruſticum, *an vplands ſhooe.* ¶ Excipiuntu
Capedo regula fœminina in do & in go, quæ faciũt inis: ut Cape
capedinis, vaſculum fictile, *a laime veſſell.* Inter capedo, diſ
Intercapedo tia & differentia *a difference.* Libido, voluptas & carnalis
lectatio, *luſt.* Hirudo, languiſuga vermis aquaticus adhær
Libido cuti nec decidens niſi plenus cruoris, *a loch-leech.* Hirun
Hirudo avis nota, *a ſwallow*, Salſilago vel ſalſugo, ſalſus humor, *pi*
Propago, vitis ramus terræ infixus & progenies, *a li*
Fuligo nigrum infumibili, *ſute.* Albugo, alba macula in
Hirundo culo, & albũ ovi, quod albumen ſæpe dicitur, *the white o*
eye, or egge Croceũ ovi dicitur vitellus. Ferrugo, rubigo fe
Salſilago *the ruſt of iron.* Vt ærugo æris, *the ruſt of braſſe.* Ferrugo et
eſt panni ſimilis color. Item hæc dant inis. Virgo tam
Propago quã fœmina viridioris ætatis. Ordo ordinis. Item mar
cardo, Cupido nota ſunt ex generibus, Apollo Sol. Tu
Fuligo turbinis: vertigo ventorum omnia turbans, *a whirlewinde*
Albugo tiam quicquid acutum eſt deorſum turbo dicitur, à fo
luſorii inſtrumenti quo pueri maximè delectantur. Ti
Ferrugo

Namque agor, ut per plura citus ſola verbere turbo,
Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.

Neminis à nemo rarus inventu genitivus, Plaut. in C
Neminis miſereri certum eſt: quia mei miſeret nemo. A
mininis in do & in go, unicum excipitur quod eſt Vn
unedonis: arbor & ipſe fructus, alio nomine arbutus &
butum, *a crabbe tree.*

Enis habent *Anio. Nerio. Caro* dat tibi carnis.

Anio Anio á nominativo ratione Anien obliquos mutuatur
autem fluvius in agro Tyburtino. Nerio, Nerienis,
Martis, Caro carnis, *fleſh.*

Græca velut *Dido*, muliebria ſic modo flect
Vs capiat patrius: reliqui dant o bene caſus.

Nomina Græca fœminini generis faciunt genitivum
us: reliquos obliquos in o: ut Dido Didus. *Io* Ius Sap
Sapphus, Calypſo Calypſus: Sic Caliſto, Pero, Dremo,
tho, & cætera mulierũ vel Nympharum propria, & D
Clio rum: velut Clio Clius, una Muſarũ, Clotho Clothus,
Clotho Parcarum. Argo Argus, nomen navis. Veteres declinab
Argo hæc nomina: ut Sermo ſermonis, quod Quintilianus
probat, ſic dicens lib. 1. Mihi placet Latinam rationem
qui, quouſque patitur decor. Neque enim Calypſonẽ d

rim: ut Iunonem: quanquã secutus antiquos Cæsar, vtitur hac ratione declinandi: sed authoritatem consuetudo superavit. Hæc ille cui suffragatur Phocas. O genitivi penult. producit: vt Sermonis, nisi apud Græcos in on desinens corripiat, ut Agamemnon Agamemnonis proprium viri. Sic gentilia quædam: vt Vangio Vangionis. Saxo Saxonis &c. Inis corripitur: vt Virginis. Enis producitur, vt Anienis, Nerienis, ab antiquissimo etiam correptum teste Gellio.

Davidis, halecis, lac lactis, Bogudis effer.

Halec facit penultimam longam halecis. Lac facit lactis. David Davidis. Bogud Bogudis, penultima brevi.

Additur is post l. Sed lis jungunt sibi, *mel, fel.*

Nomina in l literam desinentia assumunt in genitivo is: vt Sal salis. Animal animalis, corpus sentiens. Hic & hæc animalis & hoc animale, ad animal pertinens. Vectigal Tributum vel redditus, *Toll.* Cic. Non intelligunt homines quantum vectigal sit parsimonia. Michael Michaelis. Bel Belis, Idoli nomen. Ejusmodi in el peregrina, aliquãdo declinantur in sacris: & si volumus manent indeclinata: ut Abel, hujus Abel. vel hujus Abelis. Multa nunquã flectuntur: ut Rachel, Bethel, Michael. Mel & Fel addunt genitivo lis: ut Mellis, Fellis. Neutra in al cum el, & Sol penult. genitivi producunt, ut Animalis, Michaelis, Solis. Reliqua corripiunt: ut Hannibal Hannibalis, Hiempsal Hiempsalis. Hasdrubal Hasdrubalis propria virorum. Sal salis quamvis olim etiam fuerit neutrum. Vigil vigilis. Præsul præsulis.

Animal
Bel

Additur is post n, tamen on quandoque dat ontis.

Donat inis neutrum *pecten, flamen, cano* natum

Nomen in n desinens facit genitivum adjecta is syllaba: ut Titan Titanis, frater Saturni & Sol. Pan Panis, aut rectius Panos, quia Græcum est: ut à genitivo hujus nominativi panis differet. Sic malim dicere in accusativo Pana quam panem, Delphin Delphinis, Agon Agonis certamen *a deadly conflict.* Canon, i. regula, *a rule.* Quædam in on faciunt genitivum in ontis: ut Phaeton Phaetontis, filius Phœbi: Charon charontis, portitor inferni. Acheron Acheontis. Phlegeton phlegetontis, fluvii infernales. Pauca

Agon
Canon
Phaeton
Charon
Phlegeton

Bison
Chamæleon
Horizon
Numen
Sumen
Abdomen
Gluten
Bitumen
Flamen

sunt ejusmodi nomina appellativa: ut Bison Bisontis, animal ferum, simile tauro, jubatum, *a Buffill*. Chamæleon Chamæleontis, animal quod solo vento dicitur pasci, herba quædam. Horizon Horizontis, visus nostri terminus, *the vtter bounds of our sight*. Neutra in en faciunt genitivum in inis: ut Numen numinis, Deus vel divina potestas, *the Godhead*. Sumen & Abdomen, pinguitudo ventris suis, *swine seame*. Gluten, viscus materia tenax qua aves capiuntur, & qua aliquid conjungitur, *Bird-lyme or glew*. Bitumen humor tenax quo pro calce vtimur, *plaster*. Flamen sive strum est pro flatu, *a blast of windo*: sive masculinum pro cerdote flaminis facit, *a Priest*. Sic pecten pectinis, & omn compositum á verbo Cano: vt Tubicen, Lyricen. En pr ducit genitivi penultimam. nisi faciat inis, tum corripit, producit genitivi penultimã. On modo producit: ut mon, Babylon, modo corripit: ut Dæmon, Canon: paucis variat: ut Ægon, Orion. Certiorem regulam on non habeo.

R capit is. *Far* ris: *Lar* tis, propriũ maris. *Hepa* *Hepatos* efficiet. Cris mobile cer dat, vt *acer*, Ac *alacer*. Bris dant *imber* cum prole, *salube* Et *celeber*. Per tris ter formes omne Latinum Et *pater*, & *mater*, *linter*. Dat eris *later*, & *cor* Cordis: *Iter* tineris: *Iovis* optat Iuppiter, usqu *Robur* oris, *jecur* atq; *femur* tibi præbet, *eburqu*

Altar
Specular
Pulvinar
Torcular
Agger
Rancor
Mucor
Vapor
Pædor
Fulgur
Fulgor

Nomina tertiæ in r desinentia adjiciunt genitivo is: Altar altaris, *an Altar*. Specular, per quod speculamur: fenestra, *a window*. Pulvinar, id est pulvinus quod dormit capiti subjicimus, *a Cod*. Torcular, prelum in quo uvæ to quentur, *a wine presse*. Subligar, subligaculum & velam lumborum, *a garter*. Agger, alta terra opposita aquis, *a ra pier or bulwarke*. Rancor, corruptio carnium & aliarum re ex vetustate, *mowling or rottennesse*. Mucor, lanugo quæ di tino situ contrahitur. Vt in pane, carne &c. *Hairemoul* Vapor, fumus quidam, & nebula è calidis ascendens, *va or smoake of the earth*. Pædor, immunditia & putor, *stin* Fulgur fulguris, fulmen, *a fire-flaught*: sed fulgor est splen dor.

Exi

Excipiuntur multa à regula. Nam Far geminato r facit Far
farris, eſt quodvis frumentum: vt triticum, hordeum, *all kind of corne*. Lar nomen imperatoris, facit Larris teſte Priſciano: Lar
ſed ſæpius in nominativo Lars invenio. Lar Dei nomen, & Lars
pro domo Laris facit. Hepar Hepatis vel Hepatos, Latine Hepar
jecur, *the leuer*. Tria adjectiva, Alacer, volucer, acer, faciunt
cris, quibus addes Mediocer, ſi inveniatur. Acer pro arbore Acer
aceris facit Bris dant Saluber, celeber, imber cum compoſitis
September, October, November, quæ ſunt menſium nomi- Imber
na. Imber eſt pluvia *a ſhowre*. Omnia Latina in ter faciunt
tris: vt Fratris, ventris. Vter vtris eſt vas, vel ſaccus ex corio Vter
vel pelle, quo liquor conſervatur, *a Boſſe*. Item tria Græca,
Pater, Mater & Linter. Cætera in ter Græca eris habent
per regulam: ut Æther ætheris, elementum ignis & cœlum Aether
the Element of fire, or of the Aire. Character, forma vel ſignum, Cha-
a figure imprinted. Clyſter, inſtrumentum quo aquam in altũ racter,
jaculamur, & quo Chirurgi vtuntur in purgatione corpo- Cly-
ris, *a cleiſter*. Crater vas amplum cui vinum aut oleum, aut ſter
aliud quippiam imponimus, *a Cup*. Later quamvis Latinũ Cra-
ſit in ter deſinens, non facit tris, ſed eris, & eſt lapis coctilis ter
a tyld ſtone. Cor cordis facit. Iter itineris, à nominativo olim Cor
vſitato iter, Iuppiter facit Iovis ab antiquo nominativo Iter
Iovis. Quatuor in ur faciunt oris. Robur roboris, fortitudo Iuppi-
& quercus duriſſimæ ſpecies *ſtrength*. Iecur jecoris vel jeci- ter
noris ſive jocinoris, tanquam à veteri nomine jecinus uel Robur
jocinus, *the leuer*. Femur femoris, ſuperior pars cruris è coxa Iecur
vſque ad genu, *the thigh*: vt femur anſerinum, gallinaceum, Femur
anaticum, leporinum, cuniculinum. Ebur eboris, os vel dens Ebur
elephantis *Yvorie*. Ar penultimam genitivi producit in neu-
tris. Cum Nar demito nectar, jubar, hepar, par. quæ corripi-
unt: & omnia in ar quæ non ſunt neutra: vt Cæſar Cæſa-
ris. Er corripit penultimam: vt mulier, æther, aer. Cætera
Græca producunt, veluti Iber, crater, character. Clyſter: qui-
bus unum latinum addes: quod eſt Ver. Ir corripit: vt
Gaddir, Martyr. Or producit penultimam genitivi: vt Co-
lor, Soror. Tolluntur æquor, marmor, memor, arbor, bicor-
por, tricorpor, indecor &c. ſupra ſunt ejuſdem derivationis
alia, cum Græcis: vt Hector, Antenor, Rhetor & Caſtor:
tam appellativum quam proprium. Auctor tamen produ-
cit tantum. Vr corripit tantum: ut Fulgur, guttur. Excipitur
unum quod eſt furfuris.

As interponit ti: *mas* maris, *as* dabit aſſis.

Hoc *vas* vasis habet. *Vas* hic vadis. antis habento
Mascula Græca: volunt per adis non mascula poni.

Simultas Pravitas Æquitas

Nomen in as desinens, facit genitivum interponendo syllabam ti inter a & s: ut Simultas simultatis, odium, *prin hatred*. Pravitas pravitatis, malitia & iniquitas, *wickedness*. Æquitas, *righteousnesse*. Mecœnas optimi viri nomen, qui Virgilium, Horatiumque, & alios doctos, opibus juvit. Hinc docti, dites patronos Mecœnates appellant. Mart.

Sint Mecœnates non deerunt Flacce Marones.

Vulgus addit Abbas Abhatis, cujus fœmininum putat esse Abbatissa: sed errat si Georgio Vallæ credimus, qui vult Abbas esse cõmunis generis, & declinationis primæ, ¶ Excipiuntur à regula Mas maris, As assis: hoc vas vasis: hic vas vadis. & græca masculini generis quæ faciunt antis: ut Elephas elephantis. Sic Gigas, Adamas, Atlas, Pallas Pallantis vel Pallantos, Euandri filius &c. Reliqua Græca non masculini generis faciunt adis, vel græcanicè ados: ut Pallas Palladis vel Pallados, Dea sapientiæ, *Goddesse of wisedome*. Arcas Arcadis vel Arcados. Cyclas Cycladis, vestis fœminea rotunda, explicatilis vel spatiosa, *a womans gown*. Hebdomas numerus septenarius: latinè septimana, spatium septem dierum, a *weeke*. Decas, numerus denarius. Olympias, lustrũ sive quinquenniũ, *fiue yeeres space*. Lampas fax aut splendor, *a lampe*. As producit penultimam genitivi: ut Mecœnatis; nisi Anas anatis, avis nota, *a duck*. Corripitur cum isto maris, vadis, & quæcunque adis habent.

Pallas

Arcas Cyclas Hebdomas Decas Lampas

Es mutabis in is. Græcus dant multa per etis:
Adde *quies*, *locuples*, *mansues*. Per etis *teges* exit,
Et *seges*, *interpres*, *præpes*, *pariesque*, *abiesque*,
Indiges, atque *aries*, *perpes*, *teres*, ac *hebes* addo.

Labes Strages Cædes

Nomen in es desinens mutat es in is: ut Labes Labis, macula vel ruina. Strages, prostratio, *a discomfiture or ouerthrow*: ut Ventus fecit stragem arborum. Cædes, occisio *slaughter*. Moyses vel Moses, Moysi vel Mosi potius facit quem Moysis vel Mosis. Hoc etiam per primam Moses: Mosæ declinatur, Dictum est quoque in secunda Moseus:

ut Orpheus. ¶ Excipiuntur à regula multa Græca quæ habent etis penult. longa: ut Tapes Tapetis. Sic Cres, Lebes, magnes, & plurima propria virorum: ut Chremes: Hermes. Laches, Thales, Horum quædam manent quandoque sub regula: ut Chremes, hujus Chremis, vel Chremetis: Terent. Puerum inde abiens convenī Chremis. Idem. Chremetem salvere jubeo. His adduntur Latina. Quies quietis, *Rest.* Locuples locupletis, dives, quasi locorum plenus, *Rich* Mansues mansuetis, id est mansuetus, *Meeke.*

Quædam faciunt etis penultima brevi: ut Teges, tegetis, vile stragulum quo tegitur lectus, *a Mat.* Seges, frumentum in spicis *growing Corne.* Interpres, qui aliquid declarat; aut ex lingua in linguam transfert, *a Trinchman.* Præpes, alte & sublime volans, *light in flying.* Abies, *a firretree.* Indiges, homo post mortem inter divos relatus. Perpes, id est perpetuus, continuus, *continuall.* Teres, rotundus cum longitudine, *round and long.* Hebes, obtusus, minimèque subtilis, *dull.* Veges, robustus, validus, *strong, of good health.*

Seges
Præpes
Abies
Perpes
Teres
Hebes
Veges

Dic *verres* verris, *vates* vatis. Per itis fit
Communis generis non dictum, sive marini.
Pes dat *edis*. Natum *sedco* dat idis: volet edis
Hæres, vt *merces*. Cereris que *Ceres* retinebit.
Æs æris *præs* prædis habet. dipthongº utriq est

Verres facit verris. Vates vatis, id est poeta vel poetria, & quicunque futura prædicit, *a Prophet.* Reliqua masculini generis aut communis de quibus nihil dictum est, mutant es in itis penult. brevi: ut Poples poplitis, Miles militis. Sed pes facit pedis. Sic cōpositā, compes bipes &c. Cōpositā a sedeo faciunt idis penul. brevi: ut obses obsidis, qui vel quæ ob fidem pignori datur, *a pledge.* Deses, piger, *sweir.* Claud. *Desidis auriga non audit currus habenas.* Hæres facit hæredis pen. longa: est ad quem defuncti bona jure perveniunt. Merces mercedis penult. longa, id est præmium *a reward,* Iuvenalis. *Nosse volunt omnes mercedem soluere nemo.* Ceres Cereris. Dea frugum, *Goddesse of the Corne.* Æs æris ut præs prædis. dipthōgonæ habent. Præs est fidejussor in lite nūmaria, *a cautioner* Auson.

Obses
Deses
Hæres
Merces

Quis subit in pœnam capitali supplicio? vas
Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs

Is non mutabo, dant dis *cuſpis, lapis*, atque
Plurima Græca. facis per ios. vel eos, vel yos ve
Entis, græcorum quædã. *Charis* at charitis vult.

Is habet genitivum ſimilem nominativo: ut hæc vis, hujus vis, ſignificat virtutem, fortitudinem & violentiam, hic panis, hujus panis. Sic ovis, peſtis, veſtis &c. ¶ Excipiuntur lapis & cuſpis, quæ abjecta s litera capiunt dis: ut lapidis, cuſpidis. Cuſpis eſt acies haſtæ vel alterius rei acutæ, *the point of a ſpeare*. In idis vel idos genitivum faciunt plurima Græca: ut Caſſis caſſidis fœminini generis, id eſt galea, *a Hewmond*. Græcum eſſe docet Priſc. ex Probo. Aliud eſt nomen maſculini generis non creſcens, Hic Caſſis, hujus Caſſis, i. rete *a net*. Aſpis aſpidis, ſerpens quædam, *Serpent*. Pyxis, vaſculum unguentarium, vel cui quidvis aliud imponitur, *a buiſt*. Pyramis, ædificium in cacumen à latitudine deſinens, vel turris habens flammæ figuram, *an high towre ſmall above*. Chlamys per y Græcum, veſtis militaris, *a Souldiours cloake*. Paropſis lanx & ſcutella cibaria, *a platt*. Abſis Abſidis, curvatura vel arcus in muro & rete teſtudo in qua figuntur radii, *the round of a Cart-wheele*. Syrtis Syrtydos aliquando etiam Syrtios, locus in mari periculoſus propter multitudinem arenæ, *dangerous ſands and places in the ſea*. Item idis habent nomina in is patronymica, & formam patronymicorum habentia, uti ſunt in is librorum nomina, Æneis, Thebais, Achilleis. Et gentilia Colchis, Sunamitis, Moabitis. Et omnia fœminina quorũ maſculina in a vel in es deſinũt: vt Poetis, Prophetis, Nautis &c. Item nomina virorum: vt Paris, Adonis, Daphnis, Alexis. Item mulierum propria: vt Myſis, Lais. Quædam fluviorum nomina, vt Tybris, Phaſis. Tygris tam pro animali velociſſimo & truculentiſſimo, quam pro fluvio in genitivo Tigridis vel Tigris. Sic plura poſſunt genitivum nominativo ſimilem habere: vt Adonis, hujus Adonidis vel Adonis. Paris, hujus paridis vel Paris.

Cuſpis
Caſſis
Pyxis
Pyramis
Chlamys
Paropſis
Abſis
Syrtis
Tigris

¶ Dixi notanter plurima Græca non omnia, qui multa genitivum nominativo ſimilem efficiunt: vt Tyberis triſyllabum, hujus Tyberis, & eſt idem quod Tybris. Charybdis quidam periculoſiſſimus in mari locus, *a dangerous place in the Sea*. Lacheſis una Parcarum. Charis peculiarem formam habet, faciens Charitis, Sed rarius in

Charybdis
Lacheſis
Charis

ſingulari numero reperitur. Tres enim erant Charites à Latinis Gratiæ dictæ. Facis &c. Quædam Græca faciunt genitiuum in eos vel ios: quædam etiam in yos, per y græcum, pauciſſima in entis. De eos vel ios: vt Metamorphoſis, Metamorphoſeos, vel Metamorphoſios. Metamorphoſis eſt transformatio, *a change*. Hæreſis, ſecta, *a Sect*. Polis, vrbs *a Towne*. Hinc Nicopolis, Heliopolis, Conſtantinopolis &c. Poeſis, opus poeticum. Geneſis, generatio, *a generation*. Baſis, gradus fundamentum, ſuſtentaculum, *a Pillar*. Lexis, dictio, *a Vocable*. Hinc Lexicon eſt liber (ut vocant) Vocabularius, *a Dictionarie*. Parenæſis, admonitio *an advertiſement*. Nemeſis, Dea ſuperborum ultrix. Multa invenies talia per ios, juxta communem Græcorum linguam per eos, Si os breve ſit juxta Ionicam: ſi ſit longũ juxta linguã Atticam. Quæ omnia Latinis ſine creſcentia nonnunquam efferuntur. De yos: ut Chelys, chelyos, inſtrumentum muſicum *an Harpe*. Erinnys, Erinnyos, furia infernalis. Tethys, Tethyos, eſt Dea maris, uxor Oceani, *Goddeſſe, of the Sea*. At Thetis Thetidis cum aſpiratione in prima, & i Latino in ſecunda ſyllaba, mater fuit Achillis. Tithys viri nomen, ut Capys. De entis, vt Simois Simoentis fluvius Troiæ. Pyrois Pyroentis, unus equorum Solis, Opois Opoentis, vrbs quædam, & flectitur etiam Opus Opuntis.

Hæreſis
Polis
Poeſis
Geneſis
Baſis
Lexis
Paræneſis
Nemeſis
Chelys
Erinnys
Tethys
Tiphys
Simon
Pyrois
Opois

Quod dedit er, dat eris. Quod in n fuit vt prius effer.

Pauca nomina in is, faciunt genitivum in eris: quia olim terminabantur in er: vt Pulvis pulveris. Cinis cineris. Olim pulver, ciner. Vomis, eris, vel etiam nunc vomer vomeris. Itaque in his tribus proprii obliqui exoleverunt. Duo ſunt in is vel in r deſinentia, pro utraque terminatione proprios obliquos retinentia: ut hic Cucumer, hujus Cucumeris: vel hic Cucumis, hujus Cucumis. Hic, hæc, hoc. Puber puberis: vel hic & hæc pubis, hoc pube, hujus pubis, id eſt maturus ad generandum, *ripe of age to ingender*. Sequitur. Quod in en fuit) Nomina in is deſinentia quæ etiam in n litera deſinere reperta ſunt, obſervant regulam de n litera: vt Sanguis facit ſanguinis penultima correpta, quia olim dicebãt hoc ſanguen, hujus ſanguinis. Pollis pollinis, quia etiam dicunt Pollen pollinis. Multa Græca faciunt genitivum in inis penultima longa, quia nomina-

Cucumer
Puber
Sanguis
Pollis

Delphis
Eleusis
Salamis
Trachys
Phorcys
Atys

nominativus per in efferri potest. Vt Delphis, Delphinis, Eleusis Eleusinis oppidi nomen: ut Salamis Salaminis, quia etiam dicimus Eleusin, Salamin Trachin vel Trachyn cum y Græco. Trachynis Bœotiæ urbs. Sic Phorcys phorcynis proprium viri, & Atys Atynis.

Dis, lis, dant itis cum *Samnis*, junge *Quiritem*.
Glis solum gliris, *semis* semissis habebit.

Quatuor in is habent itis penult. longa: ut Dis Ditis, Lis Litis. i. discordia, *discord*. Samnis Samnitis, Quiris Quiritis, gentilia nomina. Hic & hæc Dis, & hoc Dite. i. dives invenitur rarius, *rich*. Glis pro animali gliris facit. *a Ratton*. Glis glitis pro tenaci terra. & glis glissis pro lappa barbara sunt. Semis à semi, & as (est enim dimidium assis) semissis facit. Semis pro dimidio non flectitur, & melius in i desinit semi, quo extra compositionem raro utuntur. Is genitivi penultimam in crescentibus corripit: ut Lapis Lapidis. Tolluntur in is, quorum nominativi terminatio etiam est in in: ut Delphis, cum psophis psophidis oppidi nomine: & Crenis crenidis Nymphæ nomine, Et Lis, Dis, Samnis, Quiris, Glis, Simois, pyrois.

Glis
Semis

Os interponit ti. *Glos, mos, flos, ros*, facit oris:
Quod deditor faciet veluti prius. Ossis *os* optat.

Os oris, *Custos* custodis, *Bos* bovis. Ois *Thos, Minos*, & *Tros* capiunt: quibus additur *Heros*.

Nomen in os facit genitivum interponendo syllabam ti inter o & s. Et ita facit otis: ut Cos cotis, Sacerdos sacerdotis. Sic Dos, Nepos, Monoceros. i. Vnicornis, bestia in fronte cornu habens *a Vnicorne*. Rhinoceros, animal in naso cornu habens. Excipiuntur à regula, glos, mos, flos, ros, quæ faciunt oris: ut gloris, moris, floris, roris. Glos est mariti soror vel fratris uxor, *a good sister*. Mos, consuetudo, *a use*. Flos, *a flowre*. Habent etiam oris quæ in or quoque desinunt: ut Odos odoris. Vapos vaporis, vapor fumus ex humidis calefactis surgens. Lepos leporis, vel lepor, i. venustas vel jucunditas in factis aut verbis, *a pleasant saying or doing*. Honos, i. honor, *honor*. Cic: Honos alit artes. Arbos est arbor, *a tree*. Virg. *Nunc omnis parturit arbos*,

Monoceros
Rhinoceros
Glos
Mos
Flos
Vapos
Lepos
Honos
Arbos

Os

Os ossis, & os oris satis patent. Ita & Custos custodis, Bos bovis. Quædam Græca faciunt genitivum in ois penult. longa: ut Thos Thois animal ex luporum genere. Minos Minois, Cretensium Rex fuit justissimus: ideo à poetis dicitur esse animarum judex. Tros Trois fuit Troiæ Rex & capitur pro Troiano persepe apud Virgilium Heros, homo nobilissimus, *a noble and excellent man.* Quales dicuntur fuisse Hercules, Hector, Persius. Talis fœmina dicitur Herois heroidis, vel heroine heroines. Os otis, & oris producuntur uudique. præter compos compotis, & arbor. Custodis producitur, corripitur vero bovis.

Thos
Minos
Tros
Heros

Vs tibi mittit oris. *Pejus* ceu pejor habebit.

Vs facit oris penult. brevi: ut Corpus corporis. Comparativa faciunt oris penult. longa: ut ea quæ in or desinunt, veluti pejus pejoris. Exẽpla principalia regulæ pauciorà fermè sunt, quam ea quæ excipiuntur, sed quia parum interfuisset nolui mutare regulã. Exempla itaq. sunt Lepus leporis. Frigus frigoris. Corpus omne sensibile, *a bodie.* Decus, *honestie.* Dedecus, *dishonestie*, Littus terra propè mare, *the shoare.* Fœnus, pecuniæ lucrum, *ocker.* Aliquando pro quocunque lucro ponitur. Tempus etiam pro capitis parte super aurem utramque, *the temples of the head.* Virg.

Corpus
Decus
Dedecus
Littus
Fœnus
Tempus

——— *Cava tempora pulsat.*

Nemus sylva, *a wood.* pectus anterior pars animalis, à gula usque ad ventrem, *the brest.* Tergus, corium vel pellis, *an hide.* Virg. *Tergora diripiunt costis & viscera nudant.* Tergum vero est dorsum, *the backe.* Facinus, factum sive bonum sive malum, *a deade.* Ter. Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile. Pecus pecoris, quando est neutri generis fœminini generis pecudis facit, pignus & fœnus etiam faciunt eris, sed utrumque rectius habet oris, ut sequitur.

Nemus
Tergus
Tergum
Facinus
pecus
pignus

Dant eris *hulcus, olus, vellus Venus & genus,*
atque
Viscus, acus, fœdus, scelus, & cum *pondere, vulnus,*
Munus, onus, sidus, latus, ac *opus & vetus* addo
Et *funus, rudus.* Sed oris vel eris dare *pignus,*
Ut *fœnus* dicunt: melius per oris fit utrumque.

Quædam

Quædam nomina in us, mutant us in eris penult. bre-

Hulcus ut Hulcus hulceris, collectio corrupti sanguinis in corpo-
Olus *a byle.* Olus, omnis herba sativa, quæ in usu cibario est. *C*
Vellus *and all kinde of herbes eatable.* Vellus velleris, pellis cum la-
Venus *a Fleece.* Venus Veneris, Dea amoris *Goddesse of loue.* Genu-
Genus progenies, & rei modus, vel qualitas, *a kind or kinred:*
Viscus Genus mortis, genus vitæ. Viscus visceris propriè intes-
Acus num est: & omnis caro cute contecta, *the bowell.* Viscus
Fœdus cundæ, vel viscum est glutinum. *Glew.* Acus aceris, frume-
Scelus ti purgamentum. *Chaffe.* Fœdus, pactum & pax, quæ fit
Pondus ter dimicantes, *a paction or band* Scelus, grave peccatum,
Vulnus *great crime.* Pondus. quod grave est, *a weight.* Vulnus, læsu-
Munus & hians apertura corporis ictu facta, *a wound.* Munus, do-
num. Item munus est officium, *a gift or office.* Virg.

Onus ——— *Susceptum perfice munus.* Onus, pondus alie-
Sidus injunctum, *a burden.* Sidus est signum cœleste è stellis fo-
Latus matum licet aliquando pro stella capiatur, *a starre.* Lat-
Opus quod infra alam est, *the side.* Opus, res facta: ut Carme-
Vetus est opus poetæ, *a worke* Vetus, antiquus, *olde.* Hinc Vetul-
Funus Vetustus. Funus, cadaver, & exequiæ & mors, *a burn-*
Rudus Rudus, lapidum frusta, & ruinarum materies, *a lumpe of so-*
Pignus *len stones.* Pignus quod creditori datur, vt sit securus, *a pledg-*
& pignora per Metaphoram filii dicuntur. Ovid.

Dulcia sollicitæ gestabant pignora matres.

Item pignus est, quod deponitur apud sequestrum. Virg.

——— *Tu dic mecum quo pignore certes.*

Glomus omisi, quia glomeris magis videtur esse à glo-
mer, quem nominativum citat Perottus. Glomus glom-
frequentius est, & significat globum è filis convolut-
a clew.

Uris habet *tellus*, veluti monosyllaba. *Grus*, *su-*
Dant uis. *Intercus* dat *utis*. Liguris *ligus* optat.
Dat *pecus* hæc pecudis. Loca Græca feruntu-
in untis.
Pus ortum dat odis. *Incus*, *subscus*, *palus* udis,
Utis fœmineũ reliquũ. *Laus*, *frausq.* dat audis.

Tellus & monosyllaba in us habent uris penult. lon-
ga, ut Tellus telluris, Dea terræ, & ipsa terra, *the Earth*
or the Goddesse of the Earth. Ius juris, quod natura aut civita-
au-

ut gens jubet, & liquor eorum quæ coquuntur, *the broth of any sodden thing*. Hinc jurulentus & jussulentus jure coctus: ut caro jurulenta, quæ cum jure apponitur, sic piscis jurulentus. pus ruris, sanies, & quicunque humor in putredinem versus, *worme*. Pris. cum phoca maluit pus non flecti, sed flexum invenies apud Cornelium Nepotem in vita Attici, & apud Plin. & alios quosdam. Contra monosyllaborum regulam grus gruis facit & sus suis. Intercus intercutis. morbus inter cutem latens, *an hydropsie*. Ligus proprium viri, aut aliquis ex Liguria. In his penult. genitivi corripitur. Quædam Græca nomina locorum mittunt genitivum in untis. Opus opuntis Achaiæ oppidum, Hydrus Hydruntis, alterius oppidi nomen. Cic. Ad Hydruntem ludibundi pervenimus, Eodem modo habent Anthemus. Cerasus, Trapezus, Hiericus, phycus, phellus, Amathus, Sipus & plura: vt ex poetis Historicisque cognosces. Composita à pus, id est pes, Græca sunt, & faciunt in genitivo podis penultima brevi: vt Tripus tripodis. Oedipus Oedipodis. Dicitur etiam Oedipus Oedipi. plautus. Isti orationi Oedipo conjectore opus est, qui Sphingi interpres fuit. Tria faciunt udis penultima longa. Incus incudis. Subscus subscudis, palus paludis. *In* quo nomine posteriorem syllabam us in versu correptâ esse intelliges, vel quia uti oportuit licentia, vel s literæ interemptione, juxta veterum morem. Reliqua in us fœminini generis faciunt utis penultima longa: vt virtus virtutis. Sic salus, juventus, &c. Fraus fraudis. Laus laudis. At Emmaus gemino m nec est indeclinabile, nec ejusdem definentiæ cum nominibus laus, fraus, vt vulgus putat. Etiam plin. 5. natural. hist. nomen hoc per secundam declinationem flexit: vt quod non in aus sed in us definit. Præterea Lucas Evangelista tribus syllabis Emmaus, non Emmaus dixit.

jurulentus pus rulentus pus

Emmaus

Vult i serio medio, b, p, si præit s genitivi.

Nomina in bs, aut ps faciunt genitivũ interponendo inter bs aut ps vocalem i: ut Trabs trabis. Stips stipis, nummulus, *an halfe-penny*: ut pauper mendicat stipem.

E peri mutabunt polysyllaba: dat cupis *auceps*.

Polysyllaba habentia e ante bs aut ps, mutant e in i breve in genitivo: ut Cælebs cælibis. vivens absque coniuge, Cælebs etiamsi caste non vivat, *an unmaried man or woman*. Horat.

——— *Melius nil cælibe vita.*

Hic adjectivi naturam habet. Secus est de monosyll.

Auceps bis, vt seps sepis. Auceps, autem facit aucupis & est qui av capit, *a Fowler.*

Dic *hiemis, pultis, capitis.* Cipitis dabo proli.

Hyemis, pultis, capitis, genitivi sunt ab hyems, puls, ca put. Composita à caput faciunt cipitis sive in t desinant: Sinciput, occiput, cipitis. sive in ps, us Anceps ancipitis: ut ceps bicipitis, præceps præcipitis. Anceps est dubius veli

Auceps certus *doubtsome.* Anceps gladius utrinque scindens *a two e*

Præceps *ged sword.* Præceps in caput deorsum cadens, aut inconsid ratus & nimium festinus, *a falling downeward, or hastie.*

Ns, aut rs, s demens, tis dabit apte.

Nomina in ns aut rs faciunt genitivum dempta s & addi tis, ut animans animātis. Ars artis. Duo sumūt aspiratio in obliquis, ut Tiryns Tirynthis. Herculis patria: & Elmy Elmynthis, vermiculus in utero puerorū. Elmys & Tirys ci debere putat Ferettus: quia Græca nulla exeunt in ns.

Dis vult *glans, nefrens*, capitis *lens*, & foliū *fron Libraq.* cum *pendo* & quod *cor* faciet tibi nomē Untis habento *quiens & icns*, legem *ambio* sper nit.

Pauca nomina habent dis, ut Glans glandis. Sic compo

Iuglans situm eius Iuglans, iuglandis facit: dicitur quasi Iovis glan

Glans & est magna nux, *a walnut.* Glans, *an acorne.* Sed glandium vària sunt genera de quibus nominibus Plinius. Ovid.

Quernea glans victa est utiliore cibo.

Nefrens, nefrendis, porcellus est, teste Varrone, per æt tem fabam frendere, id est frangere nondum potens, *a lit*

Lens *gryse.* Lens lendis pro pediculi pullo, *a nitte.* At pro legumi

Lentigo ne quodam Lens lentis dicimus, *grotes.* Vnde lentigo ma cula faciei ad lentis similitudinem, *a fairntickle.* Lentigino sus qui tales maculas habet, *fairntickled.* Vt lendinosus cu multæ sunt lendes, *full of nittes.* Frons frondis folium e

Frons *the leafe of a tree.* Frons frontis capitis pars anterior, à radi

Libri- capillorum usque ad supercilia, *the forehead.* Libripens, à li

pens bra & pendo pro pondero. est militum stipendiorum, hoc est stipis ponderandæ pensator, teste Plinio, *a weyer.* Com posita à cor misericors, misericordis, concors, discors, &

Vecors Vecors, id est stultus.

Vntis

¶ Vntis habento Quiens. &c. Quod dictum est de nominibus in ns, intelligendum est etiam de participiis ejusdem terminationis, quæ eodem plane modo rejecta s adduntis: ut Amans amantis, timens timentis. Excipiuntur duo non tantum s in tis mutantia. Quiens queuntis, qui quit, id est potest. Iens euntis. Sic nequiens nequeuntis, rediens redeuntis, & cætera verborum ab eo compositorum participia. Sed ambiens ambientis facit contra legem compositorum. Quiens

X in cis muto. Per gis, *lex. frux, aquilex, Rex. Grex, remex* flecto: cum Græcis addito multis *Impetigem. Conjunx* n tollens conjugis edet.

Nomen terminatum in x mutat x in cis in genitivo: vt Arx arcis. Merx mercis. Radix radicis, pars arboris aut herbæ, aut fruticis in terra, *the roote*. pollux viri proprium. Radix Pollux

Excipiuntur à regula quæ gis pro cis faciunt: vt Lex legis, Ius scriptum, *the Law*. Frux frugis, quicquid ex fructu terræ in alimoniam vertimus, *all kind of eating fruit*. Per metaphoram transfertur etiam ad alia. Quint. Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. Aquilex aquilegis, putearius, id est qui putei effodiendi certis in locis rationem habet, *a Well-maker*. Rex regis, Grex gregis. Remex remigis, qui remigat, id est remos agit, *a rower with oares*. Remus autem est instrumentum quo navis propellitur, *an oare*. Impetix sive impetigo est cum pruritu serpens scabies sicca & aspera aut squamosa, *a ring worme* Et ab impetu nomen habet. Serenus. Lex Frux Aquilex Rex Remex Impetix

Si vero vitium est, quod ducit ab impete nomen;
Hoc matutina poteris cohibere saliva.

Coniunx conjugis, n habet nominativus quam genitivus abjicit. ¶ Cum Græcis addito multis. &c. Sumunt etiam gis vel gos suo more plurima Græca: ut Oryx, orygis vel orygos: Sphinx Sphingis vel Sphingos, animal est pilosum, quod quia homini non absimile est, inter simias ponunt. Vulgatum Sphingis extat ænigma, animal esse, quoddam manè quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes: quod de homine interpretatus est Oedipus. Coniunx *Rectius sine n scribitur*

Eperi mutabunt polysyllaba: quã retinebunt
Myrmex, & vervex, aquilex, halexque resexque,

Atque *lelex*, *Celex*. ctilis optat habere *ſupellex*.
Dic *ſenis*, & *noctis*, *nivis*. Actis paucula ſervant
Teſtis *Hylax*, ſolumque *Briax* formatur in axis.

Polyſylaba in ex mutant e in i in genitivo ſingulari: ſ

Apex Remex. remigis, Apex apicis, i. rei ſummitas ut Apex lin
Vortex ræ, apex galeri, apex ſcientiæ. Vortex vorticis, pro qu
Vertex nunc ſæpius vertex verticis dicitur, eſt, teſte Quint. co
torta in ſe aqua, *a whirle poole*. vel quicquid aliud ſimili
vertitur: ut ventus. Hinc transfertur ad montis, aut capi
Caudex ſummitatem, *the toppe of an hill or crowne of the head*. Caud
Codex caudicis ſive Codex codicis, prima pars arboris, cui radic
adhærent & liber vel tabula, *the ſtocke of a tree or a Booke*. M
noſyllaba retinent e, vt Lex, Rex. Pauca polyſyllaba eti
Myrmex retinent e, vt Myrmex mermecis, ſervi nomen apud Ap
Vervex lium. Vervex caſtratus aries *a wedder*. Aquilex aquileg
Reſex Halex halecis. Reſex reſecis. i. ſubſidiarius palmes, *a ran*
Celex *vine branch*. Lelex lelegis, viri & populi proprium eſt. C
lex celecis peuult. longa fluvii nomen. Supellex dupl
incrementum habet faci que ſupelle ctilis. Senex ſenis, n
Hylax noctis, nix nivis. Pauca Græca faciunt actis: ut Hylax h
aſtyanax lactis canis nomen. Aſtyanax, Hectoris filius, *the ſonn*
Briax *Hector*. Vnum invenio habere axis: ut Briax Briaxis eſt ſu
tuarii nomen, qui & Briaxis à Plinio vocatur.

Tertius i præbet. Quartus fit in em tibi caſu

Dativus fit in i, accuſativus in em, ut huic pani, hun
panem.

Creſcentem græci per a quartum ſæpe dedere

Nomina Græca quorum genitivus creſcens in is vel in o
non purum deſinere poteſt accuſativum ſimiliter creſcen
tem ſæpè in a faciunt: vt pæan, Apollo & hymnus in laud
Apollinis, vel alterius, hujus pæanis vel pæanos, hunc pæ
nem vel pæana. Lichen Lichena Dæmon Dæmona, ae
aera, crater cratera, martyr martyra. Quædam licet geni
vum in is, vel os purum faciunt nihilominus habent a: u
Heros Herois vel Heroos, hunc Heroem vel Heroa. Si
Tros Troa. Minos Minoa. Hujuſmodi accuſativus in a
vertitur aliquando in nominativum primæ declinationi
Annotatio fœminini generis: ut hæc Hebdomas, hanc Hebdomad
hæc Hebdomada, hujus Hebdomadæ. Sic æthera, lampad
cratera. Plaut, Tene hanc lampadam.

Im dant *vis, cucumis, ravis, tussis, sitis*, atque
Plurima Græca, quibus rectus fit in is: sed &
in dant.

pauca nomina habent solum im: ut vis vim, cucumis cucumim: ravis ravim, i. raucitas, vel raucedo, *hoarcenesse*, Tussis tussim, *an hoist*. Sitis, bibendi desiderium *thirst*. Plurima in is Græca faciunt accusativum singularem per im vel in. Talia sunt Alexis Alexim, vel Alexin, & alia virorũ propria multa: ut Daphnis, Adonis, Paris, Quædam nomina mulierum, ut Isis, Mysis, Chrysis. Quædam nomina fluviorum: ut Phasis, Tybris vel Tyberis, Albis, Plurima appellativa: ut Pthisis, pulmonis exulceratio, *a sickenesse in the lungs* pleuresis, morbus lateris acutus, cum febri & tussi, *the Pleuresie*. Diœcesis, gubernatio vel regimen, *a Diocese*. Multa eorum quæ dis in genitivo habent, faciunt etiam accusativum crescentem in da vel in dem. ut hic Paris, hunc Parim vel Parin, vel hujus Paridis, hunc Paridem vel Parida. Sic Tigris Tigridis. Adonis &c.

Ravis
Tussis
Sitis

Em dat & im *buris, pelvis*, cum *clave, securis*,
Et *puppis, turris, restis*: sic *febris, aqualis*.
Sic *pestis, navis, torquis*, conjunge *bipennim*.

Quædam habent em vel im: ut Buris, hanc burem vel burim. Clavis clavem vel clavim. Buris est aratri cauda, *the stilt of the plough*. Pelvis, vas in quo perluimus, id est lavamus, *a basen*. Securis, ferramentum quo secamus, *an axe*. Puppis, ultima pars navis, *the hinder part of a ship*. Turris, à terrendis hostibus dictum ædificium est, *a Towre*. Restis, funis dicitur, quod quæcunque ligata stare faciat, *a corde*. Febris, morbus est notus, *a Feuer*. Pestis, sæpius pestem facit & est morbus homines subito interimens, *the pest*. Navis, *a ship*. Bipennis, securis utrinque scindens, *a two edged chissell*.

Buris
Pelvis
Securis
Puppis
Turris
Restis
Febris
Pestis
Navis
Bipennis

Vocativus cujuscunque generis cum accusativo neutri generis cognoscuntur ex regulis generalibus. Nunc ablativum enucleabo. Habet autem maxima pars nominum tertiæ declinationis e solum in ablativo singulari: Quædam i solum, nonnulla e & i simul. Principalis igitur regula est hæc.

Sextus e donabit, ceu *pauper, sospes* & *hospes*
Mobili.

Mobilibus reliquis e vel i dabo: *plus* cape pluri.
Quod si sit neutrum per e tantum, sextus in i fit
Ut *dulcis* dulci: per e dat quandoque Poeta.

Hospes

Ablativus in e definit, ut Vesper vesperè, Lux luce, Tempus tempore, Rus rure, Sacerdos sacerdote. Hospes hospite, qui vel quæ hospitio recipit, aut recipitur, *an hostlar, or guest.*

Ovid. *Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus.*

Pauper

Pauper paupere, parum habens, *poore.* Papin. *Pugna est de paupere regno.* Sospes sospite sanus, Plus facit pluri tantum. Omnia adjectiva præter pauper & sospes, faciunt ablativum in e vel in i, ut Degenere vel degeneri, Hubere vel huberi. Hinc excipiuntur ea quorum nominativus neutri generis e habet quæ ablativum in i solum mittunt, vt hic & hæc dulcis & hoc dulce, ablativo dulci. Hic campester, hæc campestris, hoc campestre, ablativo campestri. Poetæ tamen metri causa, quandoq. e pro i ponunt. Ovid. in epist. Parid. ad Helen.

Hoc mihi (nam recolo) fore ut à cœleste sagitta-
Figar, erat verax vaticinata soror.

Notanda est Servii & Prisciani regula, Substantiva adjectivis penitus similia servant e tantum: ut Iuvenalis Martialis, *Fœlix. Clemens*, Laterensis, Salutaris, & similia virorum propria. *Idem* est de appellativis. Volucris adjectivum volucri facit. Volucris substantivum volucre habet. Horum tamen quædam, quia adjectivorum natura penitus non deficiunt, inveniuntur etiam habere i: ut

Annalis

Annalis, annale vel annali, liber est annorum gesta continens, *a Chronicle.* & sæpius in plurali reperitur. Sic

Rivalis

Rivalis, rivale vel rivali, qui cum alio eandem amat, *a breekbrother.* Ea in quibus substantivum certum illico intelligitur vix e poterunt habere: itaque molaris, abl. molari solum. Sic natalis, auricularis, ædilis, consularis, sodalis, familiaris. &c. Composita in ablativis non sequuntur simplicium regulam, quia misericors, tricuspis, inops, & similia adjectiva i vel e servant cum simplicia solum faciunt e. Confinis & affinis i tantum: ut dulcis, licet finis & e & i habeat.

Al vel ar, i neutris tantum dat, sicut e: præter
Sal, jubar, & nectar, far, hepar: ait mare vates.

Nomina neutri generis in al vel in ar vel in e desinentia faciunt ablativum tantum in i: Animal animali, Torcular torcu-

lari,

tulari, Cubile cubili, Monile monili, quod est colli ornamẽtum vel gutturis, *a neck chaine*. Tolluntur Sal sale, jubar jubare, nectar nectare, far farre, hepar hepate. Rete facit reti, quod satis indicat plurale retia, Ablativum vero rete a masculino nomine retis esse volunt. ut hos ablativos Gausape, Præneste, Soracte, præsepe: à nominativis minus usitatis, Gausapes. Prænestis, Soractes: Præsepis, Poetæ interdum e pro i ponunt. Ovid.

Exiguam pleno de mare demat aquam.

Mensibus i tantum est, ut queis dat quartus in, imve.

Sextus e donat & i, cum quartus in em vel in im fit.

Nomina mensium finiunt in i: ut Aprili, Quintili, Sextili, Septembri, Octobri, Novembri, Decembri. Simplex tamen Imber habet e vel i, ut patebit. Nomina in is, quorũ accusativus solũ in im definit, vel in im & in, non autem in em faciunt ablativũ in i solum: ut hæc vis, hanc vim, ab hac vi. Hæc hæresis, hanc hæresim vel hæresin, ab hac hæresi. Quæ vero habent em vel im, habent e vel i: ut febre vel febri, turre vel turri. Sic e vel i capiunt in ablat. nomina Græca, quorum accusativus habere potest em vel im more Latino, & a vel in more Græco: sed ablativus in e genitivi crescentiam sequitur, non ablativus in i: ut Tethys, hujus Tethyos, hanc Tethyn vel Tethya, ab hac Techy, vel per crescentiam Tethye. Hic Paris hujus Paris vel Paridis, & Paridos, hunc Parim vel Parin, Paridem vel Parida, ab hoc Pari vel Paride

I vel e dant *finis, fustis, pugil & vigil, imber, Vnguis, avis, postis, vectis*, cum *nepte, supellex*, Atq; *tridens, classis*, cum *civis*, & *amnis*, & *ignis*, Sic *anguis, strigilis*, strigili: vix strigile dicam.

Nomina hic posita habent e vel i in ablativo: sed sæpius e. Pugil, qui vel quæ pugnandi artem novit *a kempe*. Vigil, qui vel quæ vigilat, *a watch*. Tridens, sceptrum Neptuni trisulcum, *a three forked Scepeer*. Classis, navium multitudo est, *a Navie of Shippes*: sed metaphoricè transfertur etiam ad alia. Strigilis est instrumentum dentatum, à stringendo nomen habens, abraduntur enim eo sordes & sudores,

sive hominum in balneis, sive jumentorum in stabulis, a
Horse combs. Horat. *Furtiva mutat strigili.*

¶ DE PLVRALI NVMERO TERTIÆ.

Rectus in es fiet pluralis, jungito quartum.

Nominativus pluralis, cui vocativus similis est, cum accusativo in es definit: ut hi & hos, & O homines. Fit autem hic casus à genitivo singulari, mutando is vel os in e: ut Ibis ibidis. Ibides Ibis huius Ibis, Ibes. Tigris, tigridis, tigrides, tigris, tigres.

Cum genitivus ium dat, quartus in eis quoq; fiet.

Tralleis & *Sardeis* es spernũt. Quart° in as fit
Dum per a quartus erat, ceu *Dæmonas* atque *Gigantas*.

Nomina quorum genitivus pluralis in ium definit, faciunt pleraque accusativum per eis: ut pars partium, has partes vel parteis. Sic treis, omneis, acreis. Tralleis & Sardeis Græca oppidorum nomina pluralis tantum numeri, nec nominativo nec accusativo es habere leguntur. Nostro hoc sæculo accusativus pluralis in eis, à genitivo singulari in is sono nihil differt. Sed differret multum si veteres secutus, juxta Erasmi sententiam, sones ei diphthongon: ut Batavus suo Idiomate ovum, Latinus hei interjectionem pronunciat.

Quartus in as fit, &c.] Quando accusativus singularis in a definit: accusativus pluralis etiam in as terminari potest: ut hanc lampadem vel lampada: has lampades vel lampadas. Sic Dæmones vel Dæmonas: Gigantes vel Gigantas. Heroes vel Heroas. Nihil de neutris locuti sumus. Nam per regulam generalem habent a in Nominativo, Accusativo & Vocativo plurali: sed quoniam alia quædam habent ia: ut Animal animalia: alia non, ut corpus corpora, de his pauca afferam.

Quod dedit i sexto [nisi comparat] hoc ia ponit,
Vult ia *plus* raro, nunquam *vetus*. Effer *aplustria*
Vel stria. Si solum dat sextus e, non ia pones.

In

In nominibus neutri generis, si ablativus desinebat. vel in i solũ, vel in e & i simul, tunc Nominativus, Accusativus & Vocativus plurales habent ia: ut Mare, abl. Mari, hæc *Maria*, O *Maria*. Fœlix, abl. fœlice vel fœlici, hæc fœlicia, & O fœlicia. Cõparativa tantum a faciunt: ut Meliora, Dulciora. Sic vetus vetera, non veteria. Plus plura, & aliquando pluria unde complura & compluria. Apluſtre apluſtra vel apluſtria, eſt ornamentũ navis in cacumine mali, *the tackling of a Ship*: ab à privativa particula, & pleo id eſt navigo, quia ſine eo per mare non eſt navigandum, aut quia non neceſſariò ad navigationẽ requiritur. Quæ abl. ſingularem ſolum in e terminant, a faciunt. ut Dogmata, corpora, Gausapa verò non à gauſape, ſed gauſapum eſſe memineris.

Vm vel ium patrio Latium dat. Græcia vult on.

Genitivus pluralis tertiæ declinationis habet Latinè um ut patrum: vel ium, vt partium. Græcè etiam habet on, vel præcedente conſonante: ut Epigrammaton: vel on purum: ut Hæreſion aut Hæreſeon,

Præbet ium patrius, ſi ſextus in i fuit ante.

Genitivus pluralis in ium deſinit, ſi ablativus ſingularis habuerit. i. ſive i ſolum, ſive i & e ſimul: ut hoc Ancile, ab hoc ancili. horum anciliũ, fuit ſcutum breve & rotundum, *a round Buckler*. Monile monilium, Animal animalium. Sic noſtratium, veſtratium, imbrium, ditium, clavium, concordium, fœlicium, prudentium, amantium, legentium &c. Quædam per ſyncopam um faciunt, maximè ea quæ in ns deſinunt: ut prudens, innocens, amans.

Tolle *vigil*, *ſupplex*, *opifex*, *vetus* & *pugil*, & quod
Comparat, [excepto *plus*] *artificem*, *ſtrigilemque*,
Atque *inopem*, *memorem*, *conſortem* jungito, & ortum
A *capio*, *dives* quibus additur. Vm dat e tantum.

Excipiuntur

Excipiuntur à dicta regula quædã um solũ habentia i cet in abl. habuerint i, ut Vigil vigilum, Supplex supplicu &c. Et quædã horum um putantur habere differentiæ ca sa propter nomina neutri generis in ium desinentia, qual sunt Suppliciũ, officiũ, artificiũ, consortiũ, mancipiũ, munic piũ, principiũ &c. Supplex i supplicans & humiliter roga

Supplex *a supplicant*. Opifex, operis effector *a craftsman*. Artifex, artifi
Opifex ciosus, *cunning in any craft*. Plin. Vir tam artificis ingenii. Inop
Artifex vehementer egens, *needy*. Consors, particeps, *a marrow or pa*
Inops *taker*. Exors, i. non particeps, aut non consors, *not partaker*
Consors ium habet nisi versus gratia fiat Syncopa. Comparati
Exsors nomina etiam um tantum faciunt: ut Melior Meliorum
Plus Fortior fortiorũ. Plus solum facit pluriũ. Item composita capio faciunt um tantum: vt Particeps participum. Sic m niceps &c. A capite vero adjectiva faciunt ium, nisi fi Syncopa: ut Anceps ancipitium, vel per syncopã ancipitum docet hoc Prisc. Dives divitum. Sic volunt similia habere p syncopã, quæ tamẽ regulariter iũ habere arbitror: ut Locu ples locupletium vel locupletum. Degener & huber, licet ablativo nonnunquam i habeant, nunquam tamen inve habere ium. ¶ Vm dat e tantum. Nomina habentia e tantum in ablativo singulari, habebunt um solum in genitivo plurali: ut pauper pauperum. Sic puber & impuber: quæ li cet aliquando adjectivè in singulari sumantur, tamen per in ablativo non reperi. Halec dicunt halecium facere. Sed exceptiones sunt ab hac regula, quarum prima est hæc.

As dat ium Latiale: magis polysyllaba dant um

Nomen Latinũ in as desinens, facit genitivum pluralem in ium: ut Mas marium, Vas vadium, As assium. Polysyllaba melius per syncopã afferuntur tam in prosa, quam in carmine: vt Civitas civitatum vel civitatium. Dixi Latinum quia Græca solum um faciunt: ut Arcas arcadũ, Atlas atlantum.

† 2. Exc. † Donat ium *samnis, linter, caro, dos, uter, os, os,*
Glis, faux, nix, nox, cor, lis, cos: quodque *uncia* donat.

‡ 3. Exc. ‡ S quoque non crescens, velut ns

* 4. Exc. * junge *Quiritem*.

Exci-

Excipis inde *canis*, *juvenis*, *panis*, *volucrisque*,
Et *vates*, *proles*, *soboles*, forte *indole* juncto.
† Donat ium cum *mure cohors*: ‡ mo- † 5. Exc.
nosyllaba junge. ‡ 6. Exc.
Consona bina tenent si finis. Finge priorem
Tantum plurali numerum. Signato figuras.

Ium habent hæc nomina in genitivo plurali: Samnis samnitium, Linter lintrium, Caro carnium, Dos dotium. Sic Cos cotium, Vter utrium, Os ossium, & Os oris, si genitivum pluralē habere reperiatur orium. Glis glirium: sic Faux faucium, Nix nivium, Nox noctium, Cor cordium, Lis litium. Sic composita ab uncia: ut Septunx septuncium: & nomina in es vel in is non crescentia in genitivo singulari: ut Sedes sedium, Ædes ædium, Mensis mensium, Turris turrium: præter canis, panis, juvenis & volucris, subst antivè captum, & Vates vatū. Item Proles prolum, teste Mart. Capella. Soboles sobolum, Indoles indolum, si pluraliter legantur. Ideò dixi proles, soboles forte indole juncto. Apes apum plerunque per syncopam habet. item à regula VM dat e tantum excipiuntur Mus murium Cohors cohortium, id est multitudo militum, *a band of men of warre*. & aliquando aliarum rerum. Nomina monosyllaba in duas consonantes desinentia faciunt ium in genitivo plurali: ut Trabs trabium, Plebs plebium, Seps sepium, Arx arcium, Lynx lyncium. Nomina tantum pluralis numeri in es omnia genitivum faciunt in ium, ex analogia vel proportione numeri singularis: ut penates penatium, quia singulare foret pœnas. Hac ratione ium faciunt Fores forīū. Manes manium, Vires virium: Ædes, pro domo, ædium, *a house* Lactes lactium. Sic sortes, sordes, sentes, pugillares, Gades, Alpes, in tertio libro declaranda. Contra um solum faciunt Lemures: Celeres, Majores, minores, proceres, Luceres. Opes pro divitiis, opum faciens, analogiam non sequitur, *Riches*. Notato bene figuras, quæ circa genitivum contingunt, Syncopam & Epenthesin. Syncopa satis declarata est, & per eam invenies Macedo habere Macedum pro Macedonum. Pap.

Fraxineas vibrant Macedum de more sariſſas. Contrariam vim habet Epenthesis, quæ est additio literæ vel syllabæ in medio dictionis gratia metri, ut Ales alitum, & per Epenthesin alituum. Virg. *Alitum pecudumque genus sopor altus habebat.*

Tertius

Tertivs est in ibus: *Bos* bobus flecto boumque

Dativus pluralis, cui ablativus semper est similis, desinit in ibus, ut hominibus, patribus, ænigmatibus. Sed in a Græca elegantius faciunt hos casus in tis ab antiquis nominativis in tum: ut Sophismatis, Epigrammatis, &c. Bos vero bobus, & aliquando bubus pro bovibus, & boum pro bovum per syncopam faciunt.

¶ QVARTA DECLINATIO.

Quarta dat us recto, dat & u prius invariatum.

Quarta declinatio nominum duas terminationes habet, us & u. Sed u prius, i. in singulari numero non declinatur: ut Rictus, i. rostrum vel os, *the becke, or the mouth*. Cornu, *an horne*, Genu, *the knee*, Inter hæc in u quædam plurali carent: ut Gelu, astu.

Rictus
Cornu
Genu
Gelu

Vs genitivus habet. Per uis flexere vetusti.

Genitivus in us desinit: ut hic Senatus, hujus Senatus, id est Senatorum conventus, aut ipsi Senatores, *the Counseller or Counsel-house*. Hic Magistratus, hujus Magistratus, regimen vel dignitas, aut aliquis in dignitate constitutus, *the superiour power*. Apud veteres nomina quartæ faciebant uis in genitivo: ut hujus manuis, anuis. Terent. Ejus anui caussa opinor, quæ erat mortua. Multa i in genitivo habent: ut ornati, Senati, &c.

Senatus
Magistratus

Tertius optat ui : quandoque per u quoque lectus.

Dativus fit in ui: ut hic commeatus, hujus commeatus, huic commeatui, id est facultas aliquo proficiscendi concessa à superiore: etiã significat victũ militarem, *a safe conduct or victuals of an Armie*. Æstus, vehemens calor, huic æstui, *heat*. Dativus fit in ui ab antiquo genitivo in uis genitivo autẽ in vs, regulariter fit dativus in u qui jam in ratiore usu: ut metu pro metui. Virg. *Parce metu Cytherea*.

Um retinet quartus. Fit sextus in u tibi casus, Um quarto, reliquis u casibus optat *IESVS*.

Accusativus fit in um, ablativus in u. Vocativus similis est nominativo: ut Fructus, hunc fructum, O fructus, a fructu: & est quod ex arboribus ad vsus nostros nascitur, vel vtilitas, *the fruit of a tree*. Cicero. Non parum fructus habet

abet in ſe eloquentia. IESVS accuſativum facit IESVM, cæteri caſus in u deſinunt: ut hic IESVS, huius IESV, huic IESV, hunc IESVM, O IESV, ab IESV. Interpretatur ſalutaris aut ſalvator, & hoc eſt dictio triſſyllaba.

Primus pluralis cum quarto ſemper in us fit,
Dat genitivus uum. Peribus tibi tertius exit.
Dant ubus *artus, acus, ficus, tribus* & *lacus, arcus,*
Et *ſpecus*, atque *veru, partus quercus*, quoque *portus.*
Forſitan & *queſtus* à deponente creatum.

Nominativus pluralis cui vocativus ſimilis eſt, cum accuſativo deſinit in us: ut hæ manus, has manus, O manus, Neutra in his caſibus per regulam generalem a habent: ut cornua, genua. Genitivus deſinit in uum, & Dativus cum Ablativo in ibus: ut hi ſaltus horum ſaltuum, his ſaltibus, id eſt actio ſaliendi aut ſylva *a forreſt or lowping*. Genitivus per ſyncopam accuſativo ſingulari fit ſimilis: ut Currum pro currutum, nurum pro nurum. Ovid. 12. Mat.

Cinctaque adiit virgo matrumque nurumque caterva.

Pauca faciunt ablat. in ubus: vt artubus, ne ſi artibus dicamus videatur eſſe ab ars. Eſt autê artus propriè membri nodus, *the jointure of the members*. In quibuſdam hæc ratio eſſe non poteſt: ut Acus acubus. Quercus quercubus, Quercus
Lacus lacubus locus eſt cujus fundus eſt natura aquoſus, Lacus
a Lake: & vas in quod fluit muſtũ de torculari. Arcus quo Arcus
ſagittatur, *a Bow* Veru etiam invenitur in ubus, *a Spit*. Virg. Veru

Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

Quercus arbor glandifera, *an Oake tree*. Partus, actus pariendi *the birth of a childe*. Portus locus eſt juxta mare, vel Portus
flumen in quem naves ducuntur vt ſint tutæ, *an Hauen*. Val. la jungit. Queſtus pro querimonia, *a complaint*. Sed credo Queſtus
tam queſtus á queror, pro querimonia, quam quæſtus à Quæſtus
quæro, quod lucrum ſignificat ibus facere, *profite*.

¶ QVINTA DECLINATIO.

Rectus utriuſvis numeri quartuſque per es ſit
Pluralis quintæ. Dempta s capit i genitivus

Cum

Cum dandi casu. quartus volet em, dabo fext
Ebene. Vult erum patrius. Vult tertius ebu

Nominativus & vocativus utriusque numeri quintæ d
clinationis cum accusativo plurali desinunt in es longum
Genitivus & Dativus singulares in ei. Accusativus singu
laris in em. Ablativus in e. Genitivus pluralis in erum D
Species tivus & abl in ebus. Exemplum est in Donato. Species.
forma, *a forme or kind.* Omnia nomina quintæ decl. sunt fe
minini generis, præter dies & meridies quæ satis ex lib
primo Patent. Omnia nomina quintæ decl. sunt appell
tiva. Ideò Fides nomen virginis, est tertiæ declination
Genit. & dativus singulares quintæ decl. olim erant sim
les Abl. Item Genit. repertus est In ei & in ii: ut Hic a
hæc Dies, hujus Diei vel Dii, ut famei caussa, Testimon
si desideres, lege Gellium, Lib. 9. Cap. 14.

¶ PATRONYMICA.

Patronymicum est quod à nomine patris, & abusiv
alterius derivatur secundum Græcam formam: v
Æacides. i. Peleus à nomine patris sui: vel Achilles
nomine avi: vel Pyrrhus à nomine proavi. Patronymicum
interpretatur patris nomẽ, a patre & onoma, id est nome
o mutato in y. Patronymicum enim significat filium au
filiam, nepotem vel neptem. Aliquando etiam qui po
longa tempora per rectam lineam consanguinitatis natu
est: ut Pyrrhus Epirotarum Rex dictus est AEacides, qui
dicebatur ab AEaco descendisse.

Patronymica formantur abusive à nominibus matrum
ut Phyllirides. i. Chiron Centaurus qui Apollinis & phy
liræ filius fuit. A nominibus fratrũ vt Phaetontias, Lam
petia soror Phaetontis. A nominibus Regum: vt Romulid
Romani à Rege Romulo. A nominibus filiorum: vt Me
leagris Althæa Meleagri mater. A nominibus maritorum
vt Menelais, Helena uxor Menelai. A nominibus Deorũ:
vt Phœbas Phœbi sacerdos. A nomin. Vrbium: vt Tro
mulier Trojana Thebais è Thebis. A nominibus regio
num: vt Thessalis, quæ est ex Thessalia. Et ab aliis nomi
nibus formari inveniet, si quis Poetas diligenter rimetur,

Terminationes patronymicorum. Patronymicorum terminationes quibus Latini utuntur
sunt quatuor: una masculini generis scilicet es, ut Priami
des. Reliquæ fœminini generis, as, is, ne: vt Phaetontias
Priamis. Nerine. patro

Patronymica in es ſolum viros ſignificant, & ſunt omnia primæ declinationis, & declinantur, ut Anchiſes in ſingulari, in plurali vero, ut Poetæ.

Patronymica in as declinantur per omnia: ut Lampas, veluti AEetias, adis vel ados, id eſt Medea Æetæ filia.

Patronymica in is declinantur per omnia: ut Pyxis, ut Æneis, Æneidis vel idos, eſt filia vel neptis Æneæ, aut Virgilii de geſtis AEneæ poema.

Patronymica in ne declinantur eodem modo, vt Pentecoſte veluti Nerine, id eſt filia aut neptis Nerei.

Patronymicis non niſi in verſibus utimur.

Patronymica non habent formationes certas. Regulæ tamen, licet non ſatis Catholicæ hæ dari ſolent.

Nomina primæ declinationis mutant æ genitivi in a brevem, & juncta ſyllaba de reddunt patronymica, ut Pelias, peliæ, peliades. Contra regulam ſunt Anchiſiades, Laertiades. *Patronymicorum formatio*

Nomina ſecundæ declinationis correpta i genitivi addunt des ut Priami priamides, niſi fuerint duo ii, tunc enim poſterius i mutatur in a breve: & additur des, ut Menetius Menetii, Menetiades. Quæ vero ei habent mutant ei in i longum addita des, ut Peleus pelei, pelides. Tydeus euphoniæ cauſſa mutat d in t, quia dicimus Tytides.

Nomina tertii ordinis correpta i dativi addunt des, ut Hector, Hectori, Hectorides.

Multa irregulariter formantur quia poetæ addunt, demunt, aut mutant pro metri exigentia.

Patronymica in as formantur à patronymicis in des habentibus a ante des extrita de ſyllaba vt Peliades, pelias.

In is patronymica formantur ab habentibus i ante des, ablata de, vt Priamides. priamis, idis. Quod ſi i ante des producatur, mutabitur in ei: ut Pelides, peleis.

Patronymica in ne pauca leguntur, & formantur a genitivis, addita ſyllaba ne: ut Adraſtus, Adraſti, Adraſtine: vel mutando ei in i longum: ut Nereus Nerei Netine. Vel mutando poſterius i in o breve, vt Acriſius, Acriſii, Acriſione.

¶ PRONOMINVM DECLINATIO.

PRonominum declinationes ſunt quatuor: prima declinatio habet pronomina tria: ego, tu, ſui ſine nominativo.

Secunda quinque: Ille. ipſe iſte, hic, is. Tertia totidem: Meus tuus, ſuus, noſter & veſter, Quarta duo habet: Noſtras & veſtras.

prima

Prima Declinatio pronominum mittit genitivum in i vel veruſte in is, ut Ego, Genitivo mei vel mis, Dativo mihi, qui interdum figurate una ſyllaba pronunciatur. Virgil 6. Aneid. ——— *Et mi genus ab Iove ſummo.*

Secunda declinatio mittit genitivum ſingularem in ius per duas ſyllabas, vt illius: vel per unam, vt hujus.

Tertia declinatio mittit genitivum ſingularem in i, aut is, vt Meus mea, meum: Mei, meæ, mei. Meus vocativo mi.

Quarta declinatio mittit genitivum in atis: vt Noſtras noſtratis, Veſtras veſtratis. Declinantur per tria genera vt Arpinas.

¶ PRONOMINVM COMPOSITIO.

PRonomina componuntur inter ſe: vt Egoipſe, tuipſe, ſuiipſius. Iſte componitur cum hic ſervata aſpiratione vt Iſthic iſthæc, iſthoc: vel comicè iſthuc. Genitivo careret, Dat. caret. Accuſ. iſthunc iſthanc iſthoc. vel iſtuc Abla. iſthoc, Iſthac iſthoc. Pluraliter generis neutri Nominativo & accuſativo iſthæc: cæteris caret. Sic invenitur ille cum hic, Ilhic, ilhæc, ilhoc. Secundo pronomen componitur cum nomine, ut hujuſmodi, & intercedente ſyllabica adjectione hujuſcemodi. Tertio cum præpoſitionibus componitur: vt Mecum, tecũ, ſecum. Hoc vult Donatus, Priſcianus mavult orationes haberi. Quarto componitur cum adverbio: vt Idem, ab is & demum, quaſi is præcipuè vel iterum. Et declinatur ſic. Idem, eadem, idem: ejuſdem, eidem: eundem eandem, idem. Abl. eodem, eadem eodẽ. Et pluraliter, eidem vel iidem eædem, eadem: eorundem, earundem, eorundem eiſdem vel iiſdem: eoſdem, eaſdẽ, eadem. Abl. eiſdem vel iiſdem. Quintò componitur cum conjunctione interrogativa ne: vt Hiccine, hæccine, hoccine. Genitivo, & dativo caret. Accuſ. Hunccine, hanccine, hoccine, Abl. Hoccine, hæccine, hoccine. Et pluraliter generis neutri, nominativo & accuſativo, Hæccine, cæteris caret. Sextò pronomina cõponuntur cum ſyllabicis adjectionibus quæ ſunt quinq, met, tim, te, ce pte: vt Egomet, meatim, tute, hujuſce, ſuapte. Syllabica adjectio eſt particula extra compoſitionem nihil ſignificans, cujus ſignificatio in compoſitis eluceſcit.

Isthic

Idem

Hiccine

¶ QVIS ET QVI IN COMPOSITIS.

QVis & Qui differunt dupliciter, ſignificatione & compoſitione, De diverſitate ſignificationis dictum eſt ali

est alio loco. De conpositionis differentia nunc agemus: propter compositá á quis vel qui. Donatus in fœminino genere dicit, quæ vel qua in singulari nominativo & similiter in nominativo & accusativo plurali neutri generis. Nam qua nominativus casus, aut accusativus, extra compositionem nihil significat. Vt ergò cognoscas composita à quis & qui, à quæ & qua notabis versus Badianos.

Ec, ne, alius, num, si, depoſcunt *quis* ſibi ſubdi:
Et *qua* volunt, non *quæ*, quoties reperitur utrumque.
Poſt *quis, nam, que, piam*, non *qui*, tu pone *putas, quam*.
Dam, vis cunque, libet, non *quis* ſed *qui* ſibi ſubdet.
Nec *qua* volunt, ſed *quæ*, quoties reperitur utrumque.

Quis & qua in compositione postponuntur dictionibus ec. ne, alius num, si Et dicimus ecquis nequis nunquis, siquis. Sic ecqua nequa. &c, Quis verò & non etiam qua præponitur quis, nam que, piam, putas quam: ut Quisquis, quisnam, quisque, quispiam quisputas quisquam. Dictis omnibus particulis. nec præponitur, nec postponitur qui: sed præponitur quatuor aliis: dam, vis, cunque, libet: ut Quidam, quivis, quicunque, quilibet, Præponitur his ipsis quæ, ut quædam atque etiam illis, quibus præponitur quis, ut quænam. Quæquam, quidquam aut quodquam rarissime legitur: quidcunque nunquam. Item quisquis in usu vix habet alios casus quam quisquis, quicquid: abl. quoquo & quaqua. Quisque teste Valla caret genitivo plurali. Quoties igitur apud Donatum simul reperies, quæ vel qua, dictarum particularum gratia sic eum flexisse memineris.

DE HETEROCLITIS

Liber III.

HETEROCLITA propriè loquendo ea demum dicuntur, quæ contra aliorum regulam variè declinantur: ut hoc Cœlum, hi cœli, hoc vas vasis hæc vasa vasorum. In hunc librum congessi Anomala, Defectiva & abundantia, tanquam generali nomine hæc omnia Heteroclita debeant dici. Iuxta illum Badii versiculum vulgi ab usu sumptum.

Deficit aut variat Heteroclita vox vel abundat.

Heteroclitum verò est idem quod Anomalum, & interpretatur aliter declinatum, ab heteros. i. aliter. & cliton. i. declinatum. Anomalia est irregularitas, ab a. i. sine & nomos. i. lex. Anomalum irregulare. Irregulariter declinatur nomen sive variat quinque modis: primo variat genus, ut hoc Cœlum, hi cœli. Et dicitur heterogenum vel heterogeneum. Secundo variat declinationem tantum, ut hoc vas vasis, hæc vasa vasorum. Tertio variat genus & declinationem, ut hoc Epulum, hæ epulæ. Quarto variat sive irregulariter format obliquos, ut Iuppiter, Iovis. Quinto contra aliorum modum aliquot casus finit, vt ambo, duo, quæ ex præcedente libro nota sunt. De Heteroclitis propriè nominatis dicam primum, inde defectiva & abundantia enucleabo.

¶ ANOMALA, SIVE HETEROCLITA, ET PRIMVM IN SINGVLARI MASCVLINA, IN PLVRALI NEVTRA.

Mascula sunt primo numero, sed neut. secũdo, *Dindymus, infernus, locus, Ismarus & joca, cetus, Mænala, Taygetus* ceu *Tartara, Masica, Avernus, Sibila, Pangæus,* ceu, *Tænara, carbasa.* Dant hi Quædam plurali, verùm loca non damus, arti.

In singulari masculina, in plurali neutra sunt nomina hic posita Dindymus, hæc Dindyma, &c. Sed hic aut hæc Carbasus pluraliter hæc Carbasa. Quædam horum etiam masculina sunt in plurali, & sic non sunt Heteroclita: ut hic Locus: & pluraliter hi loci, vel hæc loca. Hic jocus & pluraliter hi joci, vel hæc joca. Sed notandum quod locus quando est argumenti sedes ad Rhetoricæ vel Dialecticæ pertinens curam non habet in plurali loca, sed loci tantum. Dindymus est mons Phrigiæ. Infernus, *the Hell.* Sed adjectivi

Dindymus

Infernus

adjectivi potius naturam habet, ut ſupernus. Iſmarus, mons Thraciæ, iocus, ludus eſt in verbis. *a Mow.* Cetus, piſcis maximus, hi ceti, & hæc cete, *a whale.* Virgil. ——— *Immania cete.* Mænalus mons Arcadiæ. Taygetus mons Laconiæ. Tartarus idē eſt quod infernus, *the Hell.* Tartari Tartarorū, populus quidam eſt Scythiæ. Maſſicus mons Cāpaniæ optimi vini ferax. Avernus, Campaniæ lacus propter circumſtantes ſylvas fœtidiſſimus. Deſcribit eum Virg. 6. *Æn.* Sibilus fictitium eſt nomen flatum quendam ſignificans, *Hiſſing.* Pangæus, promontoriū eſt Thraciæ. Tænarus promontorium Laconiæ. At huiuſmodi propria eatenus etiam inter abundantia referri poterunt, quod in ſingulari & plurali idem ſignificant.

Iſmarus
Mænalus
Taygetus
Tartarus
Maſſicus
Avernus
Sibilus
Pangæus
Tænarus

¶ IN SINGVLARI FOEMININA, IN PLVRALI NEVTRA.

Hæc prius, hæc poſt dant tibi *Pergamus* atque *ſupellex.*

Hæc duo nomina pergamus & ſupellex dant hæc prius & poſt. i. in ſingulari ſūt generis fœminini, in plurali generis neutri: vt hæc pergamus, hæc ſupellex: & pluraliter hæc Pergama. hæc ſupellectilia. Pergamus Regia fuit priami in plurali idē ſignificat, & non plura, *the palace of king Priamus.*

Pergamus

¶ IN SINGVLARI NEVTRA, IN PLVRALI MASCVLINA.

Maſcula plurali numero ſunt neutra priore:
Elyſium, Cœlum: quibus aptè jungitur *Argos.*
Plurali numero ſunt maſcula neutra ve: *frænum*
Et *filum, clauſtrum, raſtrum* coniunge *capiſtrum*
Eſt primo numero neutrum plus, omne ſecundo.

In ſingulari neutri generis in plurali maſculini ſunt: vt hoc Elyſium, hi Elyſii: hoc Cœlum, hi cœli: hoc Argos, hi Argi. Quæ ſequuntur in plurali tam neutri quam maſculini generis ſunt: vt hoc Frænum, filum, &c. Plus in ſingulari ſolum neutri, in plurali omnis: vt hi & hæ plures & hæc plura. Elyſium, locus bonarum animarum, *the reſting Place of the good Soules.* Cœlum beatorum Habitaculum,

Elyſium
Cœlum

the Heauen. Argos, hi Argi. urbs erat excellentissima, pro-
Frænum pè Athenas. Frænum, quo equus regitur, *a bridle.* Fi-
Filum lum, quod ex lino lanave trahitur nendo, *a threed.* Clau-
Clauſtrũ ſtrum, clauſura vel quo aliquid clauditur, *a Cloſter, or any*
Raſtum *thing that cloſeth.* Raſtrum inſtrumentum ruſticum, quo
Capiſtrũ terra raditur, *a Spade.* Capiſtrum capitis vinculum quod
jumentis adhibetur, *an Halter.*

¶ IN SINGVLARI NEVTRA, IN PLVRALI FOEMININA.

Dic epulas & delicias: numerus prior um dat.
Balnea dic vel eas: tãtum prior um numerus dat
Nundinum apud veteres, nunc uſus *nundina* habebit.

Pauca in ſingulari ſunt neutri generis, & in plurali numero fœminina: ut hoc Epulum hæ epulæ, hoc delicium, hæ deliciæ: hoc balneum, hæc balnea balneorũ: vel hæ bal-
Epulum neæ balnearum Epulum multis non videtur Anomalum,
quia aliud in ſingulari quam in plurali ſignificat. Nam
Epulæ epulum eſt teſte Valla convivium pompoſum & variis ci-
Deliciu mbis comparatum, *a great banket.* Epulæ ſunt cibiquotidiani.
Balneum *cuſtomable cheare.* Hanc differentiam confundi oſtendit Ca-
Nundi- lepinus, Ideo inter Heteroclita pono. Delicium, hæ deliciæ,
num id eſt voluptas & oblectamentum, *delite and pleaſure.* Bal-
Nundi- neum, hæc balnea vel hæ balneæ, locus in quo lavamus, *the*
næ *ſtoues*: Nundinum dixerunt veteres, nunc pluraliter tantum
Vas hæ nundinæ dicimus: & ſunt dies ad publice emendum,
vendendumve ſtatuti, *a common Faire.*

¶ OBLIQVI HETEROCLITI.

Anormes ſervant obliquos nomina quædam.
Iuppiter eſt teſtis, cum multis ante retectis.

Multa nomina anormiter faciũt ſuos obliquos: ut caro carnis, lac lactis, Iupiter Iovis. *Sic* hepar, femur robur ſãguis, turbo, Anio, ſupellex. Sic poema in dativo ablativoque poematis melius quam poematibus. Item ambo duo & plura ante declarata. Cauſſa in multis eſt quia alii fuerunt olim nominativi: ut carnis, lacte, Iovis, itiner, jecur & je-
cinus, robor teſte Phoca: hepas, femor, ſanguẽ turben. Anien, ſupellectile, poematum, &c. Irregulares etiam obliquos habent pronomina Ego & tu.

¶ Anor

¶ ANOMOLA DECLLNATIONE *Vas, Jugerum, Domꝰ.*

Vas vasis ternæ, pluraliter esto secundæ.
Plurali tantum numero sit *jugera* ternæ.
Attamen effertur cum jugere jugeris apte,
Partim sit quartæ, partim *domus* esto secundæ.

Vas

Vas vasis neutri generis in singulari est declinationis tertiæ, in plurali secundæ: ut hæc vasa vasorũ, vasis: quia olim dicebant hoc vasum. Declinemus sic jugerum. Nominativo jugerum, genitivo jugeris vel jugeri, dativo jugero: accus. & vocat. jugerum: abl jugero vel jugere. Et pluraliter nominativo accusat. & vocativo jugera: genitivo jugerum: dativo & abl. jugeris vel jugeribus: ab antiquo nominativo jugus vel juger. Est autem jugerum spatium agri uno die ab uno pari boum aut equorum arati, *as much ground as two Oxen may tille on a day.*

Iugerum

Domus

Domus sic flectitur. Nominativo hæc domus: genitivo hujus domi & domus: dativo huic domui: accusat. hanc domum: vocativo O domus: abl. ab hac domo. Et pluraliter hæ domus: harum domuum vel domorum: his domibus: has domos, O domus, abl. domibus. Est itaque domus partim secũdæ declinationis, partim quartæ. Domi genitivus locum ædificij denotat, & ponitur adverbialiter, ut Sum domi. i. in domo. Domus genitivus ædifitium significat: ut culmen domus *the rigging of an house*. Hanc formã declinandi sequuntur, quædam arborum nomina, Laurus, Quercus, Cornus, Pinus &c.

¶ DEFECTIVA.

defectiva

Defectiva nomina sunt quibus aliquid in plena declinatione repertum deest, vel casus variatio, ut centum: vel casus aliquando, ut Sponte: vel alter numerorum, ut Arma. Sed priùs quam ad rem accedam, declarabo casuales formas, quæ sunt septem. Aptota monoptota, diptota, triptota, tetraptota, pentaptota, hexaptota. Nomen itaque Aptoton est quod per omnes casus uniformiter currit, ut quatuor: & dicitur ab a, id est sine, & ptosis, id est casus, quasi sine casus variatione.

Aptotum

Monoptotum est quod unicum casum habet, ut natu. Aliquando etiam plureis, sed qui similes esse solent. ut expes: & dicitur à monos, id est solus, vel unicus, & Ptosis.

Monoptotũ

Diptotum est quod duas diversas voces habet, ut verua verubus, quia veruum in usu non est: dicitur

Diptotũ

Triptotum à dis,i.bis,& Ptosis. Triptotum nomen quod tres diversos casus habet: ut Templum,templi,templo, dicitur à tris,i. tres, & Ptosis Tetraptotum nomen quod in declinatione habet quatuor diversas voces: ut Puer, pueri,puero,puerum,a tetras,i.quatuor,& Ptosis. Pentaptotum, quod in declinatione sua habet quinque diversas voces: ut Dominus,domini,domino,dominum,domine. Dicitur à pente, i.quinque:& ptosis. Vt Hexaptotum,ab hex i.sex,& Ptosis, Hexaptotum est quod in declinatione sua sex habet varias voces: ut unus,unius,uni,unum. une,uno. Diomedes appellat has formas simplicem, unicam, bipartitam, ternariam,quaternariam,quinariam senariam.

Tetraptotum

Pentaptotum

Hexaptotum

¶ APTOTA, ID EST INDECLINABILIA.

Nomen in u nullum numero variabo priore,
Nusquam nomen in i, numerosque, notasque reflecto.
Hinc *duo,tres,unus*, volumus cum *millia* demi,
Et quæ dat *centum*: testem tibi pone *ducenti*.

Nullum nomen in u variatur in numero singulari, veluti cornu,veru. Nullum nomen in i declinatur. ut gummi, sinapi,nauci. Numerorum cardinalium. i. principalium unde alij inclinantur numeri nomina nõ declinantur, ut quatuor,quinque,centum,biscentum,mille adjectivum &c. Hinc excipimus duo,duæ,duo: tres,tria. & principium numeri potius quam numerum,unus,una,unum. Hoc mile unico l, substantivum cujus ablativum mili esset: ut cubili ostendit Macrobius. plurale est milia,milium,milibus. Declinantur etiam composita à centum: ut ducenti,trecenti,quadringenti &c. Nomina literarum,cum dictionibus materialiter (ut loquuntur) positis, aptota sunt,ut a Alpha,g Gamma: magistri. Si dicas magistri est genitivi casus: sed materialiter posita nomina non nunquam flectuntur: ut ab homine componitur nemo.

¶ BARBARA MULTA, ID EST, NEC GRAECA, NEC LATINA.

Barbara multa manent non flexa, quibus dato *cepe*,
Pondo,pedum,nequam,nugas,hir,fasque,nefasque

Nil,

Nil, nihil, instar, ador, tot quot, cū prole utriusq.
Adde *necesse* datis, *frit*, *præstoque*, plurima jungunt
Indocti, ut *Rhemis*: tu Rhemi flectere debes.

Multa Barbara, i. nec Latina, nec Græca sunt indeclinabilia: ut Bel, quem nostri Belum vocitant, fuit primus Assyriorum Rex, post mortem habitus Deus. Bel
De cepe, quod non declinetur, auctor est Priscianus, *an onyon*. Cepe
De pondo tantum pluralis numeri Phocas, & eodem teste, nec pedū declinatur, quod significat baculum pastoralem, vel virgam incurvam, qua pecudum pedes detinentur, *a Shepheards clubbe*. Pondo
Item Nequam, i. ne minimi quidem pretii, *wicked*. Pedum
Nugas, idem quod nugax & mendax, *a clatterer*. Nequam
Instar significat ad æquiparationem. *in likynesse*. Nugas
Virg. Instar

Instar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, sectaque intexunt abiete costas.

Ador est frumenti species, Non declinātur etiam tot, quot: & utriusque composita, totidem, quotquot, aliquot necesse: & quod idem valet necessum. Frit, nigrū est illud in summa spica jam matura minus quam granum, *the blacke in the crop of the Corne*. Præsto idem est quod præsens *present*. Adde dictis git, cere, Tempe, Nepet, Cim, subtal. Virus, venenum est & gravis odor, *poyson*. Multi aptotum esse arbitrātur, sed Diomedes. Phocas & Servius dicunt virus declinari per secundam declinationem viri, viro &c. Barbari cum multis aliis quæ recensere non libet jungunt oppidorum & pagorum nomina quæ in is fingunt desinere: ut Bergis, Brugis. Tu dices plurali terminatione Bergæ, Bergarum, Bergis, Bergas: Rhemi, Rhemorum, Rhemis. Ador
Frit
Præsto

NOMINATIVO SINGVLARI CARENTIA CVM PAVCIS ALIIS.

Vix retinēt rectum *frondis*, cum *fœmine*, *frugis*,
Cum *ditione*, *dapis*, *precis*, & *necis* & *vicis* atque
Remigis, addis *opem* nisi Divam significaris,
Verberis adjicito: *primoris* Servius addit.
Aleo dat rectos, ut *ganeo* jungitur *expes*.

Ganeo vult etiam quartum: *satias* dabit ate,
Non *later*, aut *viscus* cum doctis ferre verebor,
Nex, *remex* & *daps* parcè utens, pulchra putabo.

Frondis. &c. carent nominativo & vocativo. Ganeo. id est heluo, *a drunkard and harlot*. Et Aleo, id est aleator, *a dycer*: cum Expes, quasi sine spe, *hopelesse*: habent nominativum & vocativum solum. Ganeonem aliquando legitur. Satias id est satietas, *satietie*: habet nominativum, & vocativum & abl. singularem. Frequens est Grammaticis de defectivis dissensio. doctissimos igitur sequere, & hoc observa: ut raro inventis raro utare. Frondis notæ jam significationis est cum frugis. Virgil. *Frons tenera* dixit. Feminis femini: ablat. femine. Et pluraliter Femina integrum est. Festus nominativo femen utitur. Sunt autem Femina interiora: femora exteriora. Ditionis, ditioni, ditionem: abl. ditione, id est potestatis aut imperii, *dominion or impyre*. Dapis dapi, dapem: abl. dape: plurale dapes integrum est. Dapes sunt magnifici aut opipari apparatus ciborum, *delicate messes, or cheare*. Precis, preci, precem: abl. prece. Plurali preces integrum est, id est rogationes. *Prayers*. Necis, neci, necem abl. nece, id est mortis, *slaughter*. Cicero nex dixit, Insidiatori & latroni quæ potest afferri injusta nex. Vicis, vici, vicem: abl. vice, plurali vices, vicibus. Pluralem genitivum non reperi, & in singulari vicis vici rarissimè leges. Vices sunt alternationes, *course or tyme about*. Faciam vice tua, id est pro te. Remigis genitivo datus est, lib. 2. nominativus ex necessitate. Opis, opi, opem: abl. ope, id est potestatis aut auxilii, *helpe*. Plurali opes integrum est quod significat sæpissime divitias, *Riches*. Ops opis quando integrum est singulare, est dea terræ, *goddesse of the Earth*. Verber nominativus cum dativo verberi rarissimè leguntur, *a long wand, or scourge*. Servius rectè addit quod natura adjectivum est primoris, id est primi & principalis. Later & viscus nominativi frequentiores sunt doctis, quam ut eorum obliqui á Grammaticis iis privari debeant.

Ganeo
Satias
Frondis
Feminis
Ditionis
Dapis
Necis
Vicis
Opis
Ops

¶ VOCATIVO CARENTIA.

Quærens, distribuens, infinitumque, neganſq.
Et referens, vocitante carēt: pronomē ut omne
Quatuor exceptis, *noster*, *nostras*, *meus* & *tu*.

Vocativo

Vocativo carent interrogativa: ut Quis qualis. Distributiva: ut quisque, omnis, cujus plurale omnes collectivè aliquando capitur, & sic vocativum habet. Virg. *Diique deæque omnes.* Infinita: ut aliquis, siquis. Negativa: ut *Nemo*, nullus neuter. Relativa: ut Qui, qualis. Omne pronomen præter, tu, meus noster nostras, Meus in vocativo mi facit, & meus rarissimè.

¶ Brevem cujusque horum in usum puerorum definitionem adjicere visum est, potissimum ex Rudimentis ejusdem auctoris desumptam. Est igitur interrogativum nomen quod cum interrogatione profertur. Vel est quod rei dubiæ, vel tanquam dubiæ postulativum est.

¶ Distributivum autem sive dividuum est, quod à duobus vel pluribus ad singulos: vel ad plures in numero pari refertur. Vel distributivum est signum seu nota distributionis.

¶ Infinitum, quod incertum aliquid significat: ut cum dico, Nobiscum garrulus fuit nescio quis nebulo.

¶ Negativum est quod cum negatione à duobus ad singulos: vel à pluribus ad plures refertur.

¶ Relativum nomen quod refert aliquid ante dictum.

SOLI ABLATIVI.

Est ablativus nonnullis solus in usu, *Obice, sponte, diu, noctu, natu, impete, jussu, Astu*, cum *promptu, permissu, flamine* junge, *Impetis, & spontis, flamenque* leges aliquando.

Quædam in singulari numero solum ablativum in usu habent: ut Obice, cuius nominativus apud Grammaticos aliquando ponitur Obex: in plurali obices, & Obicibus sunt in usu, Obicum nusquam inveni. Sponte, id est voluntate propria, & suapte natura, *willingly*. Genitivus Spontis etiam est in usu, licet rariore. Diu, id est die, *in the day tyme*. Noctu, id est nocte plerumque adverbia sunt, *in the Night*. Natu, id est nativitate & ætate, *of age*. Hinc maior natu, *elder of age*. Maximus natu, *eldest*. Impete ab antiquo Nominativo impes, *with force*. Vnde adhuc reperitur genitivus singularis impetis. Jussu id est imperio, *at command*: & permissu, id est permissione, *with toll rance*: vix quicquam in usu habent præter ablativos jussu, permissu. Hoc jussum, permissum. In plurali hæc jussa, permissa integrà sunt. Astu, id est astutia calliditate *by subtiltie*. Terent. Astu rem tractavit. Promptu, id est ma-

Obice

Sponte

Diu

Noctu

Natu

Impete

Jussu

Permissu

Astu

Promptu

est manifesto, vel ad manum, *in readinesse*. Flamine id est tu, *with blowing*. Plurale flaminá integrum est. & Cicero sus est nominativo flamen in Arato.

¶ QVIBVS DESVNT GENITIVVS, DATIVVS, ET ABLATIVVS PLVRALES.

Plurali numero cum sexto tertius abſit,
Et patrius quintæ : *res* atque *dies* capis inde.
Talia ſunt *jus*, *thus*, *æs*, *os*, *far*, *defruta*, *morum*,
Hordea, *mulſa*, *forũ*, *vinũ*, *mare*, jungito *rus*, *me*
Oribus & *vinis*, & plura legendo notabis.

Nomina quintæ declinationis in plurali carent genitivo dativo & abl. ¶ Excipiuntur à Priſciano tantũ duo, res rum, dies dierum. Cic. oſtendit in Top. minus latinè di ſpecierum ſpeciebus, quorum caſuũ apud Dialecticos frequens uſus eſt. Carent ſecundũ Grammaticos eiſdem caſibus, jus, thus, os oris &c. Defrutũ eſt vinum decoctum ad mediam uſq. partem, *half ſoden wine*. Morum, fructus arboris mori, & ruborum, *a berry*. Hordeum, *Beare*. Mulſum, potus dulcis ex vino & melle, *Meith*. Forum eſt locus vbi publicè emptiones & venditiones fiunt, cauſæque aguntur, *Market place*. Rus dicuntur agri & villæ extra urbes, *the land and countrey without townes*. Iungi poſſunt vel raro, vel nunquã habentia dictos caſus, hyems, fel, crux &c. Doctiſſimi tamen oribus & vinis dixerũt, & ſic plura uſurpata invenies.

Defrutum
Morum
Hordeum
Mulſum
Forum
Rus

¶ RELIQVA CERTIS CASIBVS CARENTIA.

Cætera maſculei rectum removeto priorem,
Dic *fors* forte: *lueſque* luem: *macti* dato macte.
Tantundem, ſolum tantidem debet habere.
Cũ primo, quartũ, quintũq. *ſpecus* petit & *plus*
Pluris, & à pluri neutrum, plurale ſit omne.
Suppetiæ, *inficiæ* dant quartum : *dica* dat as, am.
Deq. *veru* veruum, tollunt: *grates* dato fratres,
Gratis, grate leges: *repetundarum* repetundis,

Vis,

Vis, vis: vim vi dat: quondã has veis nũc fero vires.
Ausim cum magno Fabio bene dicere *tabum*.

Hæc cætera, hoc cæterum, nominativum ſingularem maſculini generis in uſu nõ habet, qui eſſet cæter. Hæc fors O fors, à forte, i. fortuna, aut eventus, *chance*. Invenies tam fors quam forte adverbiaſcere. Lues, hanc luem, aliquando etiam ab hac lue, i. contagioſus morbus, *an infecting ſickneſſe*. O macte, & pluraliter, O macti, quaſi magis aucte, magis aucti, dictiones quibus laudamus cum exhortatione ad virtutem aut gloriam. Virg. 9. Æneid.

Lues

Macte

Macte puer virtute nova, ſic itur ad aſtra.

Tantundem, tantidem, tantundem: cæteris caret. Dicitur quaſi tantum idem, id eſt æque tantum, *euen as much*. Specus in nominativo accuſ. vocativoque dum eſt neutri generis. Specus ſpecoris, ſpecori, ſpecore, in uſu non ſunt. Hoc plus, hujus pluris, hoc plus, abl. pluri. Plurali hi & hæ plures, & hæc plura, integrum eſt. Hæ ſuppetiæ, has ſuppetias, i. auxilia, *helpe*. Hæ inficiæ, has inficias i. negationes *denying* Eo inficias, i. nego, *I denie*. Hæc dica, hanc dicam, has dicas, i. accuſatio vel cauſſa, *an accuſation or proceſſe*. Grates ſine genitivo, dativo, vel abl. plurali, in ſingulari ſolum habet genitivum gratis, & abl. grate, & ſignificat gratias, *thanks*. Harum repetundarum, abl. his repetundis tantum, i. pecuniarum aut rerum Principi vel populo ſurreptarum, *goods ſtought againe, ſtollen from Prince or people*: ut Cic. Verrem accuſavit repetundarum. Vis, hujus vis, hanc vim, ablativo vi. Et pluraliter has veis, apud veteres, nunc ab antiquo ſingulari dicimus hæ vires, virium, viribus &c. Hujus tabi, abl. hoc tabo tantum: ut Grammatici volunt. Sed Quintil. in paſtu cadaveris etiam tabum dixit. Caret tamen plurali: ut tabes, cum quo ſaniem, ſanguinemque corruptum ſignificat, *rotten and putrified blood and worſome*.

Tantundem

Specus

Suppetiæ

Inficiæ

Dica

Grates

Repetundarum

¶ PLVRALI NVMERO CARENTIA.

Propria plurali, niſi ſint pluralia tantum,
Cuncta carẽt: cum menſuratis, herba, frutexq.,
De ſpecie loquimur: tamen hæc quandoque leguntur

Plurali

Plurali numero, partes ubi significamus: Sicut *vina*, *fabæ*. Plurale tenent quoque rar Abstractum, nomen quintæ, nomenque ele menti.

Plurali numero carent propria nomina quarumcunque rerum, nisi sint tantum pluralis numeri. Exempla sunt propria hominum: ut *Ioannes*, Iacobus, Anna, Phyllis, Montium: ut Ossa, Olympus. Sic nomina oppidorum, Planetarum &c. Dixi. Nisi pluralia sint tantum, propter Athenæ, Gabij, Artaxata &c. Venetia regio est. Venetia Venetiarum. Venetiæ urbs: at Argos, hi *Argi*. Mænalus, hæc Mænala: & huic similia abundantia sunt, quatenus in singulari & plurali idem valent. Item hæc Fidena, hæ Fidenæ: hæc Mycena, vel Mycene Mycenes, vel hæ Mycenæ Mycenarum: & plura oppidorum nomina quorum singularia & pluralia sunt penitus synonyma, Galliæ Galliarum, Hispaniæ Hispaniarum dicimus: quia est Gallia comata, togata, braccata. Hispania superior, inferior. *Invenimus* etiam in plurali, non quidem proprie, sed appellative, Iacobi, Scipiones, Hectores, Mecœnates &c. Secundò plurali carent nomina rerum quæcunque referuntur in pondus vel mensuram: ut nomina metallorum aurum, plumbum &c. Nomina frumentorum: ut Triticum, siligo &c. Et leguminum: vt ervum, cannabis, & multa alia: ut Lac, butyrum, lardum, sevum. Loquimur autem de specialibus: Nam generalia pluraliter declinari nihil impedit: ut Metalla, liquores, frumenta, legumina &c. Quinetiam specialia in plurali numero quandoque leguntur, ubi partem significare volumus: vt vina, hordea, pisæ vel pisa, fabæ, æra, electra, farra, defruta, mella: quibus vix sunt in plurali genitivus, dativus vel ablat. Item herbarum, fruticumque nominatarò pluralem numerum habent: ut Apium, siser. Nonnulla aliquando habent: ut Lolia, lilia, rosæ, rutæ, cepe, myricæ, genistæ, cum multis alijs. Declaranda sunt nonnulla vocabula hujus regulæ. Metallum est omnis dura materia in terræ visceribus nata, *all kind of metal*. Nam Plinius etiam lapides vocat metalla. *Isidorus* septem ponit nomina metallorum magis vulgata: Aurum, argentum, electrum, stannum, plumbum, æs & ferrum: sub quibus intelliguntur orichalcum & chalybs. Aurum *gold*. Argentum,

Metallum

Aurum

um, *Siluer*. Electrum vocatur aurum in quo quinta argenti portio est: teste plin. lib. 33. *Golde. mixt with fift part of Siluer*. Stannum, *Tynne* Plumbum, *Lead*. Æs, *Copper*. Orichalcum est æs aurei coloris, *Brasse or Lattun*. Ferrum, *yron*. Chalybs, *Steele*, Lardum vel laridum, caro porcina, *Bacon*. Sevum est pinguedo cornigerorum animalium, ac una in parte oris dentatorum *Seam*. Minium est terra rubra, *redde lead*. Frumentum quod spicis continetur: ut hordeum, *all kinde of Corne*. Legumen est quod nascitur in folliculis: ut Faba, pisa, *Peas, Beans, and all such kinds of Corne*. ¶ Plurale tenent quoque rarò Sententia est, Nomina abstracta, id est substantiva ab adjectivis deducta virtutes significantia aut vitia cum nominibus quintæ declinationis & nominibus elementorum rarò tenent pluralem numerum. Exempla de abstractis. Iuventus, id est ætas juvenilis, *Youth*. Socordia & vecordia, id est stultitia, *Foolishnes*. Sic parsimonia, castimonia, memoria, eloquentia, sapientia, diligentia, negligentia, avaritia, justitia, insania, amentia, paupertas, prudentia, inopia, amicitia: sed inimicitiæ sæpius pluraliter dicitur. Parcitas, pernicitas, adolescētia, pueritia, infantia, clementia, facundia, humilitas senium, marcor, caritas, poetica, dialectica, &c. Exempla de nominibus quintæ declinationis: ut Fides, rabies, pernicies, caries, dies pro tempore. Sanies sanguis corruptus. &c. Exempla de nominibus elementorum terra, aqua, aer, ignis quæ (excepto aer) pluralem admittunt omnia ubi non totum elementum, sed aliquas partes significamus. Habent quoque pluralem ex aliis complura: ut sine dubio dies & res cum pluribus quintæ declinationis nominibus, & multa abstracta: ideo dixi non semper, sed raro. Ovid. *Vulgus amicitias utilitate probat.*

Argentum
Electrum
Stannum
Plumbum
Æs
Orichalcum
Ferrum
Chalybs
Lardum
Sevum
Minium
Frumentum
Legumen
Abstractum
Iuventus
Socordia
Vecordia

¶ RARO PLVRALIA.

Masc. Vix plurale tenent *limus*, cum *sanguine*, *fumus*,
Et *fimus*, & *mundus*, *muscus*, cum *nemine*, *pontus*,
Captorum *carcer*, *sopor* & *pulvis*, *penus*, *uncus*,
Cestus, ceu *cultus* pro auro, *ros* & *genuinus*.
Fœmin. *Gloria*, *fama*, *lues*, *pax*, *galla*, *fames*, *fuga*, *vita*.

Culpa,

Culpa, ſtrues, pix, gaza, ſalus, cumq; *indole* aren
Mors, tuſsis, proles, tabes, labes, ſoboleſque,
Talio cum *cholera ſitis,* atque *humus, & pituit*
Lux, plebs jungantur, *pubes, contagio, bilis,*
Ne. *hir, cœnũ, fel, pus, ver, nectar, ador, nihil, hepa*
Nil, jubar & nihilum, gluten, vulgus, pelaguſque,
Ævũ, ſal, barathrum, cum *mãna, mãmona. paſch*
Iuſtitium, fœnum, virus, cum *mane, neceſſum,*
Atq. *neceſſe, ſalum, ſolium, fas, inſtar & halec,*
Adde *nefas, letum, vitrum, viſcũ,* atq. *macellum*
Et *nitrum, ſpicum, ſinumque, geluque, ſolumque*
Atq. *lutum.* Sunt his qui longe plura notarunt.
Si bene diſcutias doctorum ſcripta virorum,
Multa ſecus cernes quam lex vult Grammaticorum.

Raro habent pluralem numerum hæc nomina Limus, ſanguis, fimus. &c. Limus. i. cœnum & terra madida, *ſlim*

Limus
Sanguis — Sãguis, in ſacris ſolum pluraliter legi: ut, virum ſanguinum
Fimus — & doloſum abominabitur dominus. Fimus eſt ſtercus ani-
Mundus — malium, ſive lætamen, *dongue.* Mundus vel mundum, pro omni eo quo ſe ornat mulier; in plurali non reperitur, *a womans attyre.* Alias apud naturales Philoſophos pluralem
Muſcus — habet. Muſcus, lanugo vel herbula viridis in muris, ripis,
Pontus — arboribuſq. *moſſe of walls or trees.* Pontus. i. mare, *the ſea.* Car-
Carcer — cer, captorum locus, *a priſon.* Sopor altior ſomnus, *a ſound*
Sopor — *ſleepe.* Sub penus comprehende penum & penu idem ſigni-
Penus — ficantia, *a girnell of victuall.* Vncus inſtrumentum ferreum in-
Cæſtus — curvum *a cleike* Cæſtus per æ diphthongon eſt lorũ quo pugiles pugnam committebant à cædendo dictum, *a kinde*
Ceſtus — *of weapon.* Ceſtus ſine diphth. eſt cingulum ſponſæ nubentis legitimo matrimonio, *a ſpouſing girdle.* Vtrumq. in plu-
Cultus — rali rarum eſt. *Cultus* teſte *Curio* pro eo quod vulgo folium auri dicitur, *golde folye.* Genuinus dens in extrema
Genuinus — gingiva homini ſæpe vigeſimo anno naſcens interdum vigeſimo octavo, *the chiſt tooth.* Sequentia fœminina ſunt:

Gloria. Quint. consentiens laus bonorū gloria appellatur. Gloria
fama, divulgatus populi sermo est, *Fame*. Pax à pactione Fama
dicitur, & est concors quies, *Peace*, Galla instrumentum su- Pax
orum, & fructus quidam arborum, *a nute gali*. Fames eder- Galla
di cupiditas, *Hunger*. Fuga, fugiendi actus, *flight*. Vita, pro Fames
modo vivendi pluraliter leges, *Life*. Terent. in Adel. Inspi- Fuga
cere tanquam in speculo hominum vitas jubeo. Pix. *Picke*. Vita
Strues, lignorum congeries, *an heepe of wood*. Gaza est quic- Strues
quid possidemus, *Riches*. Indoles, est in pueris significatio Gaza
quædā futuræ probitatis, *on appearing of dispostion of vertue*, in Indoles
viris signum est præsentis virtutis & aliquando in malum
capitur. Arena. *sand*. Solus Cæsar, plurali carere dixit, tu li- Arena
bere plurali utitor. Proles habere plurale testatur Martia- Proles
nus Capella, & est fœtus animalis, *the fruit of man or beast*.
Labes ruina vel macula, *a spot*. Soboles à subolescēdo. i. suc- Labes
crescendo dicitur, *succession of childrē*. Asinius Pollio, pulchrè Soboles
hoc nomine utitur, scribens ad Cicer. & robur & soboles
militum interiit, siquidem quæ nuntiantur ulla ex parte
vera sunt. Cholera, morbi genus & noxius in corpore hu- Cholera
mor, *Choler*. Pituita morbus quidam caput infestans, *flewme* Pituita
from the head descending, or the roupe. Lux pluraliter legitur pro Lux
diebus luces & lucibus non lucum aut lucium, *light*. Pubes Pubes
propriè est lanugo quæ circa pudenda nascitur, *the haire on* Conta-
the secret parts. Contagio est morbi ex contactu propagatio gio
infection. inter neutra plurali carent hæc nomina: Hir, cœ- Cœnum
num, &c Cœnum est lutum & terra humore resoluta, *clay*. Fel
Fel *gall* Ver anni pars, Martium, Aprilem & Maium cōti- Ver
nens, *the Spring time*. Nectar, deorum potus dulcissimus, *the* Nectar
drinke of the gods. Nil, nihil, nihilum, idem fere valent, *nothing*, Nil
Gluten sive glutinū, est materia tenax, qua soluta corpora Nihil
conjungimus & unimus, *glew*: utcunq. plurali caret. vulgus Gluten
masculine aliquando pluralem hab t. Ævum, est ætas lon- Vulgus
ga, *a long age*. Sal masculine plural. dabit etiam pro condi- Ævum
mento. Barathrum locus Athenis erat unde damnati præ- Sal
cipitabātur & capitur pro immensa profunditate, & infer- Bara-
no, *a deepe gulfe, or Hel*. Iustitium, quasi juris, statio dicitur, & thrum
est juris dicēdi intermissio, *vacants*. Fœnum est notum pa- Iustitium
bulum, sic dictum quod sine cultura, quasi cum fœnore Pœnum
proveniat, *haye*. Mane est matutinum tempus, *the morning*. Mane
Necesse vel necessum dicitur in quo cessandum non est, Necesse
necessarie. Salum est mare, *the sea*. Solium, sella regia, *the kings* Salum
seat. Letum sine diphthongo & aspiratione ut Priscianus Solium
vult scribendum, mortem significat, *death*. Vitrum ubi par- Letum
teis Vitrum

Viscum teis significamus, plurali reperitur, *glasse*. Viscum vel m
Viscus culine viscus, utrumque sine plurali. est glutinum quo a
Macel- capiuntur, *Bird-lyme*. Macellum locus ubi obsonia vendu
lum tur quæcunque, non solum carnes, *a Flesh or Fish market*. Eu
clio apud Plautum in Aulul.

Venio ad Macellum rogito pisces, indicant
Caros, agninam caram, caram bubulam,
Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia,
Atque eo fuerunt cariora, æs non erat.

Nitrum Nitrum salis species, quo sordes corporum vestiumqu
Spicum purgantur, *Salt peter*. Spicum, acumen ad spicæ similitudi-
Sinum nem. Sinum vel sinus, vasculum ventriosum est, & accipi-
tur pro flasco, *a bosom or a bowked vessell*. Plaut. Hic cum
Gelu vino sinus fertur. Gelu, frigus aut glacies, *Frost*. Junge
dictis unusquisque. Iungenda censent alii plura. Sed in hoc
Annotatio plerique fallu tur, quod in duobus aut tribus auctoribus
non reperta, nusquam inveniri ilico clamitant. Itaque si-
qua dixero carere aliquo vel casu vel numero, tantisper ab
illo abstineas dum è claris auctoribus me falsum depre-
hendes, & tum illos imitare, hac observantia tamen, ne
rarò inventis affectate utendum putes

¶ SINGVLARI NVMERO CARENTIA.

Distribuens numerus cum *cardine, festa, libris*.
Cum *ludis, urbs*, multa carēt numero ista priore
Dant quidam libri numerum tantummodo primum.

Numeri distributivi, ut bini terni carent singulari numero, nisi singulariter pro numero cardinali ponantur: ut Septeno gurgite, pro septem gurgitibus: apud Virgil. Septuageno coitu apud plin. Numeri cardinales: ut duo, tres, quatuor. &c. Sub his continentur totidem ali-
Festorum quot, quot. Vnus principium numeri est non numerus.
nomina Tertio nomina festorum singulari numero carent: ut Vulcanalia, Bacchanalia, Saturnalia, Opalia, Vinalia, Neptunalia. Quinquatria, Megalesia, Floralia, Liberalia, Fe-
Vulca- ralia, & cætera festorum nomina. Horum quædam
nalia quorum deorum, aut dearum fuerint derivatio indi-
Floralia cat: ut Vulcanalia, festa Vulcani, *the feast of god Vulcan*. Floralia, Floræ deæ festa vel ludi, *the Feast or Play of*

the goddesse Flora. Vinalia, autem erant, quibus Iovi novũ vinum libabant. Quinquatria quinq. diebus Palladi fiebant. Megalesia festa erant & ludi magnæ matris deorũ: sed ludi sæpiùs Megalẽses dicũtur. Feralia à ferẽdis in sepulchra epulis dicta sũnt, teste Varrone, *the feasts of the dead*. Hotũ declinatio patet ex 2. lib. vt Parentalia, parentaliũ vel parentaliorũ parentalibus: feriæ quæ parẽtibus defunctis fiunt, *the feasts of the parents departed*. Nõnulla totã malunt sequi secundam declinationem: ut repotia, repotiorũ, repotiis celebrantur cum postridè nuptias apud novum maritũ quasi renovatur potatio *drinking or banquets the morne after the marriage*. Item festorum nomina sunt Latinæ & Neomenæ. Quarto singurali carent multa librorum nomina: vt Georgica, Bucolica, Chronica Biblia, Rhetorica Rhetoricorum. Nam Rhetorica Rhetoricæ, ipsa ars est benè ornatèque dicendi: Grammatica Grammaticorũ non dici notat Lanci. Iotus. Quinto ludorum nomina: vt Apollinares, circenses, quinquatres. Circenses dicti sint quod in circo fiebant. Sexto multa oppidorũ aut pagorũ nomina: vt Parisii Thebæ, Artaxata, Hierosolyma. Invenies etiã in singulari Hierosolyma Hierosolymæ, apud Suetoniũ & Tacit. contra Vall. Quinquatria Megalesia Feraliã

¶ MASCVLINA PLVRALIA TANTVM.

Masculei generis sunt hæc pluralia tantum,
Annales, sentes, cancelli, liberi, amores:
Vepres, carceribus, Luceres, cani, Lemures: do:
Furfuribus. geminis, natales, Cælitibns: ceu
Manes & casses, superi, loculi atque *penates*:
Cuique prius foret as: *maiores* atque *minores*:
Primores, fasti vel *fastus*, adde quirites
Et *pugillares, Seres, Caresque, salesque*:
Atque *lares, pisces* signum, ceu *menstrua menses*,
Atque *fori, fasces, proceres*: sic *posteri & antes*,
Mores, inferi, & ambo dabis: sic *codique cilli*.
Interdum numero potientur pauca priore.

Masculina tantum pluralia sunt: Annales, sentes, cancelli. &c. quorum nonnulla aliquando reperiuntur in numero singulari. quæ nec penitus refugiemus, neque abstabimus. Sentes teste phoca dicuntur spinæ: quod quæ citissimè sentiantur, *Thornes*. Cancelli, ligna vel terramenta modicis intervallis distantia: vt in fenestris, *Trelisses*. Liberi filii vel filiæ, & aliquando unicus filius vel filia, *Children*. Amores pro turpibus & venereis, *filthy love*. Nisi adjectivo distinguantur, veluti honesti amores. Vepres rubus aut spina, *a Brier*. Carceres, unde equi incipiunt cursum, *the place where horse begin their race*. In hac significatione reperitur etiam singulariter. Cic, A carcere ad calcem revocari. Luceres, nobiles quidam Romani, *certain Gentlemen of Rome*. Cani Vt Tatienses, Quintilii, Fabii. Cani, albi capilli in senectute, *white haire*. Lemures, larvæ & terrificationes nocturnæ *Bogils and Ghosts*. Furfures, pustulæ quæ ex capite resolvuntur, *lumps in the head*. Pro purgamento farinæ etiam singulariter dixit Serenus. *Additur excussus nivea similagine furfur*.

Sentes
Cancelli
Liberi
Amores
Vepres
Carceres
Luceres
Cani
Lemures
Furfures

Gemini & gemelli fratres uno tempore nati, *Twinnes*. Natales generis nobilitas aut nascendi conditio, *Nobility of blood*. Natalis, in singulari est dies quo quis nascitur. Cœlites, id est cœlicolæ & ex hominibus dii, *Saincts in heaven*. Manes, animæ defunctorum & dii inferi, *the soules departed*. Casses, retia, *grinnes*. Superi, cœlites, vel nos respectu Antipodum, *they that are in Heaven*. Inferi qui tartara incolit vel Antip. *they that are in Hell*. Posteri, post nos venturi, *our successours*. Loculi, sacculi pecuniarii, *Bags*. Penates, dii penetrales, quos suæ quisque domi colit, & pro domo capitur, *houshold gods or the house*. Item pluralia tantum sunt quædam quæ in as desinerent, si singularem numerum haberent: vt primates, Optimates, &c. Sunt autem primates civium primi, *the principalls of the people*. Optimates, probissimi *the headman of a towne*. Summates sunt civium summi, *the chiefe of a Realme, or City*. Infimates, infimi, *the inferiour people*. Item hæc: Majores, antiqui qui ante nos fuerunt, *our elders*. Minores, posteri *our successours*. Primores communis generis, quia naturam habet adjectivi: vt meminimus supra, *the first partes of any thing*. Tac. Erat Othoni celebre convivium primoribus fœminis virisque. Neutrum est apud Cicer, r. Orato. Ne primoribus quidem labris attigissent. Reperitur sæpè singulariter. Gellius Primore aspectu. Idem. Si me non fallit, quod quidem in primori Pueritia legerem. Fasti fastorum

Gemini
Natales
Cœlites
Manes
Casses
Superi
Inferi
Posteri
Loculi
Penates
Primates
Optimates
Summates
Majores
Minores
Primores
Fasti

ſtorum, vel faſtus faſtuum, liber eſt in quo totius anni res Romanæ, & cauſſæ feſtorum explicantur, *feſtuall bookes.* Quirites

Quirites ſunt Romani, à Quirino id eſt Romulo, *the people of Rome.* Pugillares, tabellæ quibus inſcribimus, *writing tables.* Pugillares,

Pro eodem dicimus pugillaria, pugillarium, pugillaribus, & reperitur utrumque aliquando in ſingulari. Seres

Seres & Cares populorum nomina ſunt. Sales ſunt urbanitates & dicta ad delectationem compoſita, *mirry and joyous wordes.* Cares Sales

Reperitur in hoc ſignificatu ſæpiſſimè ſingulariter, Catul. *Nulla in tam magno corpore mica ſalis.*

Cicerb. P. Scipio omnes ſale facetiſque ſuperabat. Lares

Lares dii domeſtici, & ipſa quandoque domus, *houſe-holde gods or the houſe.* Piſces, ſignum cœleſte, *one of the ſignes.* Menſes

Menſes pro menſtruis, ſingulari caret. Plinius: Cujus ſemen menſes, & urinam ciet. Fori

Fori pars navis, qua à prora in puppim diſcurritur, *the hatches of a Ship.* Cicero cum alii malos ſcandant: alii per foros curſitent: alii ſentinam exhauriant. Faſces

Faſces conſulatus aut prætura. quia virgarum faſces ante magiſtratus portabantur, *the offices of the Noble men of Rome.* Proceres

Proceres ſunt capita urbium & excellentiores urbis viri, *the heads and rulers of a towne.* Antes

Antes ſulci & vitium ordines *the vttes pillars of an houſe, or firſt ranks of vines.* Virg.

Iam canit extremos effœtus vinitor antes.

Mores

Mores teſte Diomede, pro vitæ modo, nam & boni & mali mores dicuntur, *manners.* Codicilli

Sic codiquecilli, id eſt codicilli, Tmeſis metri gratia. Sunt autem codicilli epiſtolæ & libelli, *Epiſtles or bookes.* Sulp. Ciceroni. puer mihi obviam venit cum codicillis: Iuriſconſulti aliter uſurpant. Addunt Aborigines

Addunt quidam plura: vt Aborigines, antiqui Italiæ populi, *a people of Italie.* Ludi

Ludi pro ſpectaculis, *common plays.*

¶ FOEMININA PLVRALIA TANTVM.

Hæc muliebria ſunt tantum pluralia, *grates, Suppetiæ, cunæ, charites, latebræ, phaleræque, Antiæ & ambages, Alpes, argutiæ & ædes, Præſtigiæ, exquiliæ, bigæ,* cum fratribus, *Idus,* Et *decimæ, inficiæ, nugæ ſcalæque. foreſque, Copiæ & antennæ, Gades, diræ* atque *kalendæ, Feriæ & exequiæ, gingivæ, litteræ & antæ.*

Et *decretales*, *inimicitiæ*, quoque & *aræ*,
Næniæ & illecebræ; *genæ*, *opes*, *nonæ*, atque *tenebræ*
Exuviæ, *induviæ*, *paleæ*, *salebræ*, *scatebræque*:
Cum *valvis*, *tricæ*, *thermæ*: cum *naribus*, atque
Blanditiis & compedibus, cum *sordibus*: adde
Clitellæ, *sortes*, *fortunæ*, *divitiæque*,
Gratiæ, & *insidiæ*: sic *cantes*, *reliquiæque*.
Quisquiliæ, *lactes*, *mappæque*, *minæque*, *plagæque*,
Nuptiæ & *excubiæ* cum *primis*, *primitiisque*,
Inferiæ & *scopæ*: *partes* si factio fiat.
Cætera vix versu contingit dicere: verum
Interdum numero potientur pauca priore.

Hæc fœminina carent singulari, vt dicunt Grammatici.

Cunæ — Ego vero horum quædam sæpicule singulariter flexa notavi. Cunæ infantium lecticuli *Cradles*.

Charites — Charites gratiæ, *the three godesses*.

Latebræ — Latebræ loca vbi homines se occultant, *dens and hid places*.

Phaleræ — Phaleræ equorum ornamenta, *the horse harnissing*.

Antiæ — Antiæ capilli demissi in frontem *rowles of haire on the foreheads of women*.

Ambages — Ambages, verborum circuitio, *bootgates*.

Alpes — Alpes montes sunt Italiam terminantes, *mountaines*.

Argutiæ — Argutiæ subtilitates & acutè malitioseque dictum aut factum, *naughtie subtilities*.

Ædes — Ædes pro palatio, vt ædes Neronianæ, & pro priuata domo, *a palace or Innes*. Quando singularem habet templum significat, sed ferè semper cum adiectione, vt ædes sacra, ædes Iouis.

Præstigiæ — Præstigiæ, oculorum illusio per incantationem, vel dexteritatem, celeritatem, agilitatemque, *Iuglarie*. Iuveniuntur etiam præstigia præstigiorũ.

Exquiliæ — Exquiliæ, mons Romanus, id est mons Exquilinus, *a mountaine of Rome*.

Bigæ
Trigæ
Quadrigæ
Seiugæ
Monigæ — Bigæ, cum fratribus, id est, cum iis quæ ejusdem sunt originis, vt Trigæ quadrigæ. &c. Bigæ currus á duobus equis tractus *a Cart with two horses*. Trigæ, à tribus, *a cart with three horses*. Quadrigæ, à quatuor, *a cart with foure horses*. Seiugæ, à sex *with sixe horses*. Monigæ, ab unico, *with one horse*. Capiuntur etiam pro ipsis equis, & reperiuntur sæpè singulariter contra Grammaticorum legem, quæ exigit, teste Servio, vt nomina significantia res ex plurimis constantes, sing-

res, singulari careant, vt Bigæ Scalæ, Scopæ. Decimæ, pars decima *tithes*. Nugæ, mendacia & res frivolæ *clatters*. Scalæ, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent, a *standing ladder*. Scala est quæ ex teretibus lignis, aliave materia constructa, huc atque illuc transferri potest. Differentia plerunque non attenditur, & plurali sæpius vtimur. Fores, januæ, *the gates*. Copiæ, pro exercitu. *an Hoste*. Antennæ, lignum ex transverso mali navalis positum, vnde pendent vela, *the Rea*. Gades, duæ sunt insulæ in extremo nostri orbis, versus Occidentem, vbi Europa ab Africa dividitur. Diræ, furiæ inferni. *goddesses of hell*. Kalendæ primus dies cujusli bet mensis, *the first day of the Moneth*. Feriæ, dies festi ac feriati, *holy dayes*. Vulgus contra Latinè loquentium consuetudinem, dicit Feria secunda, Feria tertia &c. Exequiæ, funebre officium, *Funerals for the dead*. Gingivæ, caro in qua dentes gignuntur, *the chafts*. Literæ, id est Epistola & Disciplinæ quæ literarum monumentis mandatæ sunt, *Epistles and Sciences*. Antæ, lapides qui vtrunque latus ostij muniunt, *the jambes of a doore or port*. Decretales, Pontificum constitutiones, *the Decretes of Bishops*. Inimicitiæ, proculdubio singulariter invenitur, *unfriendship*. Cicero 4. Tusculanarum. Inimicitia est ira vlciscendi tempus observans. Aræ pro penatibus, teste Diomede, *house gods*. Neniæ, carmen funebre proprie est, a *doole song*: & capitur pro quovis inepto cantu aut sermone. Illecebræ, blanditiæ sunt ad aliquid allicientes, *entisements*. Frequens est in singulari. Cicero pro Milone. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi, impunitatis spem? Genæ, partes capitis inter malas & auriculas, *the cheekes*. Opes pro divitijs, *Riches*. Nonæ, dies quidam in mense, *certaine dayes of euery moneth*, Tenebræ, obscuritas, caligo, *darknesse*. Exuviæ, spolia hostibus detracta, *spoyle of enemies*. Induviæ, indumenta *garments*. Palcæ, *chaffe*. Salebræ, loca aspera vel aquosa perquæ salire oportet, *irkesome passages*. Scatebræ, ebullitiones aquæ surgentis, *Fountaines*. Valvæ, januæ quæ in se replicantur, *folded doores*. Tricæ, capilli sunt qui pedibus pulorum gallinaceorum involuti gressum impediunt. Capitur pro re nihili, *trifles and naughty impediments*: vt Apinæ, quod etiam singulari caret. Thermæ, balnea calefactoria, *hote stoues*. Nares, nasi spiramina *the nostrils*. Blanditiæ blandimenta, *flattering words*. Compedes pedum vincula, *fetters*. Sordes, immunditia & avaritia, *filth or auarice*. Clitellæ, instrumentum

Decimæ
Nugæ
Scalæ
Scala
Copiæ
Antennæ
Gades
Diræ
Kalendæ
Feriæ
Gingivæ
Literæ
Decretales
Inimicitiæ
Aræ
Neniæ
Illecebræ
Genæ
Opes
Nonæ
Tenebræ
Induviæ
Palcæ
Salebræ
Scatebræ
Valvæ
Tricæ
Thermæ
Nares
Blanditiæ
Compedes
Sordes
Clitellæ

strumenta: quibus sarcinæ in equis aut mulis portantur, *packesaddle.* Sortes, i. oraculũ & Dei responsum, *the oracles of the gods.* Fortunæ sunt divitiæ, aut alia etiã bona, *riches or substance.* Ter. Omnes laudabant fortunas meas, qui gnatum haberem tali ingenio præditũ. Gratiæ, deæ quædã *goddesses of friendship.* Insidiæ, laquei & occulti doli, dolosaque expectatio ad aggrediendum aliquem, *crafty watchings.* Cantes, organorum fistulæ, *pipes of Organs.* Reliquiæ & causa metri relliquiæ, quicquid ex aliqua re superest vel restat *the remains of any thing.* Quisquiliæ, quicquid ex arboribus minutis surculorum, foliorumque cadit, & purgamenta terrarum, *falling leaues from trees, or other naughty things.* Lactes intestina per quæ cibus labitur, propriè in homine & ove: vt indicat Plin. *the tripes.* Mappæ frequens est in singulari. Horat.

Sortes
Fortunæ
Gratiæ
Cantes
Reliquiæ
Quisquiliæ
Lactes
Mappæ

——— *Ne turpe toral, ne sordida mappa*
——— *Corruget nares.*

Dicitur etiam mappum, & est quod sternitur super mensam *a table cloth.* Minæ, i. minationes, *threatnings or battalliugs, of walls.* Plagæ pro reti tantum *nets for wild beasts.* Nuptiæ, legittima maris & fœminæ conjunctio *Marriage.* Excubiæ, vigiliæ militum, *watches.* Primæ, i. primæ partes, *the first place.* Sic secundæ, significat secundas partes, *the second place.* Cicero in oratore. Quis vnquam dubitabit quin in Republica nostra primas eloquentia tenuerit: semper, secundas juris scientia? Primitiæ, quæ in aliqua re sunt prima & principalia, *the first fruits.* Inferiæ, sacra defunctorum & exequiæ, *sacrifices for dead, or to the infernall gods.* Scopæ, verriculum quo domus mundatur, *a besome.* Partes pro factione. Iunguntur his omnibus pauca alia: ut Ceremoniæ, omne sacrificiorum genus, *ceremonies.* Minutiæ, partes partium, *small bits.* Offuciæ, verba detrahentia, & fallaciæ, *crafty deceits.* Manubiæ, pecunia ex vendita præda, *a prey or booting.* Facetiæ, verborum rerumque vrbanitas, *merry words or deeds.* Fidiculæ, funes quibus torquentur sontes, *a kind of torment with coards.* Fidicula fidiculæ, *a Gitterne or a Lute.*

Minæ
Plagæ
Nuptiæ
Excubiæ
Primæ
Secundæ
Primitiæ
Inferiæ
Scopæ
Partes
Offuciæ
Manubiæ
Facetiæ
Fidiculæ
Fidicula

¶ NEVTRA PLVRALIA TANTVM.

Tantum pluralis numeri sunt neutra, *juga, arma,*
Seria cum rostris, effata, crepundia Bactra,

Exta,

Exta, cibaria, teſqua, Ceraunia, claſsica, luſtra,
Cum *caſtris. flabris, cunabula, iuſta, pudenda,*
Tranſtra, verenda, bonis, & *munia,* do *paraphernis,*
Aulæis, lachanis, libis, comitia: lector
Addes, cum *ſpolijs, præcordia:* ſunto ſecundæ.
Hæc *carcheſia,* uti *vinacea,* & *oſtia, ſerta,*
Oſtrea Grammatici. *bellaria,* pluraque iungunt.
Ilia ſit ternæ, ceu *lumina, mœnia,* ſicut
Pugillaria, uti *ſponſalia: milia* iunge.
Et *vetera,* atque *mapalia:* ſic *magalia* flecto:
Pluraque perfacilis melius quæ proſa recludet.
Interdum numero potientur pauca priore.

Neutra tantum pluralia ſunt, Iuga, Arma &c. Quorum pauca ſingularem numerum quandoque habent. Iuga montium cacumina, *tops of mountaines.* Invenitur quandoque in hac ſignificantia ſingulariter. Arma ſunt quibus præliamur, & cujuſque artificis inſtrumenta *weapons.* Seria, res graves non jocoſæ, *earneſt matters.* Roſtra locus Romæ in quo concionabantur, roſtris hoſtilium navium ornatus, *a place in Rome where the Oratours made their Orations.* Effata vltimæ augurum precationes, *the laſt prayers of Divinours.* Crepundia, reculæ pueris ludendi gratia datæ, *childrens puppets:* ut enſiculi, puppæ, imagũculæ. Bactra, populus in Scythia & ipſa regio in eaque regione urbs *a people of Scythia.* Exta, inteſtina quæ maxime extant eminentq. ut Cor, Hepar, *intrals.* Cibaria, eſculenta lautiora, *delicate meats,* Teſqua loca aſpera, difficilia, deſerta & inculta, *deſert and difficult places.* Ceraunia, montes Epiri. Claſſica, concentus tubarum & ipſæ tubæ, *Trumpets.* Luſtra ferarum cubilia, *dennes of beaſts:* in ſingul. quinquennium. Caſtra, loca ſunt in quibus milites tentoria figunt, *a camp where an hoſte remains.* Huic jungũtur æſtiva, hiberna, ſtativa. Flabra ventorum flatus, *blowing of wind,* Flabrum, inſtrumentũ quo flabra fiunt, *a wind fanne.*

Cuna-

Exta
Cibaria
Teſqua
Ceraunia
Claſſica
Luſtra
Caſtra
Flabra

Cunabula, & similiter incunabula sunt cunæ, *a cradle* & terum primordia *Iusta*, exequiæ, *funerall sacrifices*. Pudenda & verenda ex adiectivis in substantiva transierũt, quia intelligimus membra semper, *the secret members*. Transtra, sedilia in navibus, *the seate of a ship*. Bona pro divitiis, *goods or riches*. Munia, gravamina popularia & officia, *common offices or charges*. Parapherna, præter dotem data fœminis, *women iewels*. Aulæa picturata sunt è pãno ornamenta quibus in ditiorũ domibus parietes vestiuntur, *tapestries*. Lachana omne oleris genus, *all kind of eating herbs*. Liba panis dulciarii genus, *a loaf*. Comitia, conventus populi ad magistratus creandos, pro ipsa magistratus electione semper pluraliter dicitur, *a Convention for choosing of magistrates, or a Parliament*. Pro loco autẽ vbi comitia celebrantur, dicitur comitium frequenter. Spolia propriè sunt quæcunque hostibus detrahuntur, *spoile of enemies*. Præcordia, cartilago circa cor, *the intrals*. Carchesia dicunt esse foramina in malo accipientia funes, *the holie of the Mast where the shrowds are fastened*. Macrobius refert carchesium summam esse veli naualis partem, & poculum procerum circa mediam partem compressũ: ansa à summo ad infimum pertingente. Vinacea, folliculi sunt uvæ jam pressæ, *kirnels of wine pressed*. Ostia patentes fluviorũ aditus, *the mouth of riuers*. Serta, corona ex floribus, *hats of flowers*. Ostrea conchæ, asperam scabramque testam habentes, *Oysters*. Invenitur etiam fœminine, & sæpius in plurali quam in singulari: vt Ostreæ ostrearum. Bellaria secunda mensa: vt poma placentæ ad irritandam gulam, *desert after meat*. Græcè Tragemmata & pemmata dicuntur, Omnia nomina jam dicta secundæ declinat. sunt, sequentia vero tertiæ: vt Ilia, quod tamen ipsum per secundam quandoque invenitur. Sunt autem Ilia, teste Plinio, arteriæ quædam inter vesicam & alvum ad pubem tendentes, & hæc sunt ilia interiora. Vocant etiam ilia inferiores laterum partes: quas respiratio præcipuè concutit. Lumina pro oculis tantum est in singulari, *the eyes* Mœnia quæ urbem cingunt, *wals of a Towne*, Sponsalia, genitivo sponsalium, vel per secũdam sponsaliorum, dativo sponsalibus, sunt futurarum nuptiarum promissio, *spousage or wedding*. Milia pro miliari *a mile*. Vetera pro loco quodam frequens in Tacito. Mapalia, tuguria rusticorum, *Countrey lodges*. Magalia idem. Addi his possunt pluralia in singulari rarius inventa, tam secundæ declinationis: vt Vivaria, tripudia, scuta, multitia, quàm tertiæ: vt Lemuria,

Cunabula
Incunabula
Iusta
Pudenda
Transtra
Bona
Munia
Parapherna
Lachana
Liba
Comitia
Spolia
Præcordia
Carchesia
Carchesium
Vinacea
Ostia
Serta
Ostrea
Bellaria
Ilia
Lumina
Mœnia
Sponsalia
Milia
Vetera
Mapalia
Lemuria

mum, penetralia. Palearia pro pelle, à collo bovis dependente. Nam pro locis vbi reponuntur paleæ, ad ſecundam declinationem pertinet, habetque ſingulare non frequens paleatium. Carent etiam ſingulari neutra quædam indeclinabilia, ut Tempe & pondo. Tempe, ſunt amœniſſima, *pleaſant places in Theſſalie.* Theſſaliæ loca Tempe Abuſivè quæcunque loca quibus nemora præſertim & ſylvæ gratiam addunt, Tempe vocamus.

¶ ABVNDANTIA.

Multiplex uno ſenſu dicatur abundans: *Tignus* vel *tignum* ſit teſtis, *piſaqne piſum*: Cum penè innumeris, quæ lectio multa docebit.

Nomen abundans eſt, quod in eadem ſignificatione, multifariam effertur & diverſa habet accidentia: vt Tignus vel tignum, eſt quævis trabs in ædificio, & propriè cui tectum innititur, *the chiefe balke of an houſe.* Talia ſunt multiplicia, de quibus ponam modos aliquot.

Primò quædam ſola terminatione abundant, arbos arbor. Planeta planetes. 2. Quædã ſola declinatione. Laurus lauri vel laurus. 3. Solo genere ſicuti dubia omnia. 4. Terminatione & declinat. ſimul: vt Caſſis idis, vel caſſida dæ, Maceria vel macies. 5 Declinatione & genere, vt hic vel hæc ficus ci: & hæc ficus, hujus ficus. 6. Terminatione & genere: vt hic ſyngraphus phi, hæc ſyngrapha phæ. Hic tonitrus & hoc tonitru. 7 Quædam caſibus diverſis in declinatione genere & terminat. iiſdem abundant. Chremes etis vel chremis. Sic feſtorum nomina in genitivis pluralibus Vulcanaliorum vel ium. 8. Quædam ſub eadem ſignificatione diverſis numeris efferuntur. Fidena næ, vel fidenæ arum, & quæ talia permulta apud probatos Authores eſt legere. Sed quia eorum numerus eſt maximus quæ terminatione pluriſariam inveniuntur, paucula ſubjiciam.

A

Alluvium vel alluvio vel alluvies, hujus alluvii, i. immoderata aquarum violentia & affluxio. *a ſpait of water.* Angiportus vel angiportum, i. via, viculus aut plateola inter domos vna parte exitũ nõ habens, *a little raw or cloſe.* Abrotanus vel abrotanum, herba quædam, *ſoutherne wood.* Hoc Amygdalũ, vel hæc amygdala, hujus amygdalæ, pro fructu arbo-

Alluvium Angiportus Abrotanus Amygdalum

Aranea arboris amygdali, *an almond.* Aranea vel araneus animal cu-
Adagiū lum retia muſcis tendens, *an ettercop.* Adagium vel adagio,
Anapis proverbium, *a proverbe.* Anapis vel anapus, nomen fluvij, *a*
Ambago *river of Sicile.* Ambago vel ambages, ſed rarius in ſingulari.
Acinum Acinus vel acina acinæ, vel frequentius acinum, eſt fructus
Adam minutior arboris aut fruticis: vt grana uvæ vel hederæ, *little*
Abrahā *kirnels in raſings, apples & other frutt.* Adam vel Adamus. Abra-
Arar ham vel Abrahamus. Arar vel Araris. Baculus, vel ſine
B plurali baculum. Baptiſmus vel Baptiſmum: Baptiſmal
Baculus ablutio, *Baptiſme or waſhing.* Buccina vel buccinum, tuba, *a*
Baptiſ- *Trumpet* Buxus vel buxum, arbor, *a buſh tree.* Servius in 12.
mus *Æneid.* deridet eos qui dicunt Buxus arbor eſt, & buxum
Buccina lignum. Balteus vel balteum: militare cingulum & zona
Buxus bullis ornata, *a ſword belt or ſtoothit belt.* Perſ. —— *Ilia ſubtus*
Baltheus *Cæcum vulnus habet, ſed lato balteus auro*
C *Protegit* ——
Curri- Curriculus vel curriculum, i. curſus vel currus, vel ſpatium
culus in quo curritur, *a litle chariot or a running place.* Carrus vel
Carrus carra, vel carruca, vehiculi genus, *a chariot.* Cubitus vel cu-
Cubitus bitum, brachij pars, & menſura quædam, *the elbow, or the*
Cōmen- *meaſure of a foot & an half.* Cōmentarius vel commentarium,
tarius liber rerum ſummas continens, libriq. expoſitio, *an abridg-*
criſtallùs *ment or expoſition of a book.* Cryſtallum vel cryſtallus, *cryſtall.*
Conſor- Conſortium vel conſortio. i. ſocietas, *company or fellowſhip.*
tium Colluvium vel colluvio vel colluvies, ſordium collectio, *an*
Colluvium *heap of filth or ſtink.* Capo vel capus gallus caſtratus, *a capon,*
Capo Clypeus vel clypeum, ſcutum, *a buckler.* Calcaneus vel cal-
Clypeus caneum, extremitas calcis, *the heel.* Coloſtrum vel coloſtra
Calca- lac ſtatim à partu denſum, *the firſt milk after the birth.* Com-
neus pago vel compages, idem eſt quod compactio, *a ioyning to-*
coloſtrū *gether.* Cavilla cavillum cavilli, jocoſa quædam irriſio, *a*
Cōpago *merry mock:* Apuleius dicit etiam cavillus. Conclave vel
Clathrus conclavium, do nus pars vndique concluſa, nec cuivis per-
Cepa via, *a ſecret chamber.* Plautus in Aulularia. Conclavium mihi
Ceraſus pervium facitis. Clathrus vel clathrum, lignum eſt quo
cōtages tranſverſo clauditur aliquid: vt feneſtra vel cavea, *a barre.*
O Cepa vel cepe, herba eſt, cujus radicis caput lachrymas ex-
Dictam- cutit edenti, *an onyon.* Ceraſus vel ceraſū pro fructu, *a cherry.*
nus Propert. *Hic dulces ceraſos, hic autumnalia poma.*
Contages vel contagio, vel contagium, *a contagious ſickneſſe.*
dipōdius Dictamnus vel dictamnum, herba quædam, *a kind of herbe.*
Diluviū Dipondius vel dipōdium, duo pondo, *two pounds.* Diluvium

vel

vel diluvies, inundatio, quia variè diluit, lavat & resolvit, *a* E
flux of water. Eventus vel eventum, quicquid casu aut for- Eventus
tuna evenit, *chance.* Fundum vel fundus, pro agro, *land or* F
ground: sed fundum sæpius pro imo rei capitur, *the bottome of* Fundum
any thing. Fretum vel fretus, per quartam declinationem, Fretum
id est mare, *the sea.* Lucret. teste Prisc. *Angustoque fretu rapi-* G
dum mare dividit undis. Lucretium imitatus videtur Cice- Guttus
ro quinto in Verrem. Peranguſto inquit, fretu divisa. Gut- Galerus
tus vel guttum, vas ex cujus ore angusto guttatim fundi- Galea
mus aliquid, *a narrow necked vessell.* Galerus vel Galerum, la- Gobio
tior pileus, *a broad hat.* Ganea ganeæ vel ganeum ganei, hel- H
luonum & meretricum diversorium, *a Bordell house.* Gobio Hebenus
vel Gobius, piscículus quidam *an Hadock.* Hebenus vel he- Helle-
benum, arbor quædã, *an heben tree.* Helleborus vel helleb- borus
rum, herba quædam, *a kind of herbe.* Hibiscus vel hibiscum, Hibiscus
herba maluæ similis, *wild mallowes.* Hemistichium vel hemi- Hemisti-
stichius dimidium versus, *an halfe verse.* Iubilus vel jubilum, chium
vox est lætantis, *joyfull shouting and crying.* Hic aut hæc intybus *I*
vel hoc intybum *Cicory.* Ludius vel ludio, i. histrio, *a player* Iubilus
of interludes. Ludia, talis mulier. Luctus vel luctum, tristitia, Intybus
mourning. Lanio vel Lanius *a Butcher.* Labium apud Gelliũ L
sæpè Labia Labiæ, *the lip.* Mendum vel menda mendæ, i. Ludius
macula, vitiũ, error. *a fault.* Margarita margaritum vel mar- Luctus
garis, teste Servio lapis pretiosus, *a Pearle.* Monitus moni- Lanio
tum, monitio, idem *an advertisement.* Mulctra vel mulctrum, Labium
vel mulctrale, vas in quod mulgetur, *a pit or milke tub.* Inve- M
nitur Nasus nasa nasum: sed in vsu est nasus, *the nose,* Nepes Merda
vel nepis, vel neper, oppidi Etruriæ nomen, Peribolus vel Marga-
peribolum, circuitus, *a compasse or circle.* Papyrus vel Papy- rita
rum, *Paper.* Pisa vel pisum, legumen notum, *pease.* Punctum Monitus
aliquando punctus, *a point,* Horat. Mulctus

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. N

Plinius. Neque enim aliud terra vniversa quam mundi Nasus
punctus. Pileus vel pileum, est tegmen capitis, *an hat or bon-* Nepes
net. Pascua pascuæ vel pascuum, est omnis locus in quo P
pecudes pascuntur, *a pasturall place for Beastiall.* Porrus legitur Peribo-
apud Celsum lib. 4. Sed vsitatius est porrum, est oleris ge- lus
nus graviter olentis, *a leeke.* Pistrina vel pistrinum, vbi pin- Pisa
situr, *a mill or bakehouse.* Postica vel posticum, posterior ja- Papyrus
nua, *a backe doore or posterne gate.* Pavus vel pavo, *a Peacocke.* Punctũ
Proluvies vel proluvium, vel proluvio, immunditia cujus- Pileus
que rei sordidæ, *filth or stinke.* Virg. Pascua

Fœdi- Proluvies

R — *Fœdiſſima neutris Proluvies* —

Rapa Puſius & puſio parvulus, *a little child* Phorcus Phoreyn &
Ramale Phorcys, pater Meduſæ. Rapa vel rapum. *a rabe.* Rictus vel
Retis rictum, id eſt os & hiatus, *the mouth or the gaping thereof.* Ra-
S mus & ramale, *a branch.* Retis vel rete, *a net.* Rhenus vel
Sabulum Rhenum. Sabulum vel ſabulo, arena craſſior, *groſſe ſand.*
Syngra- Syngrapha vel ſyngraphum, vel ſyngraphus: literæ à mul-
phum tis conſcriptæ; vel ab uno nomine multorum, qui vel ad-
Saguntus ſcribunt, vel ſigilla appendunt in rei veritatem, *an handwrit,*
Strabo *or obligation.* Plautus. Age iſtum, oſtende quem conſcripſi
Scorpius ſyngraphum inter me & amicam, & lenam. Saguntus vel
Suppa- Saguntum, vrbis Hiſpaniæ nomen, *a towne of Spaine.* Strabo
rus vel ſtrabus qui oblique videt. *glyed.* Scorpius vel ſcorpio,
Satan animal venenata cauda, *a Scorpion:* & cœleſte ſignum, &
nodoſum flagellum. Supparus vel ſupparum, linteum te-
T morale. dictum quod ſupra appareat, *a ſmocke or topſaile.* Sa-
Theſau- tan vel Satanas, *a Deuill.* Theſaurus vel Theſaurum, theca
rus pecuniaria, vel pecunia ipſa, *an hourd or treaſure.* Textrina vel
Textrina textrinum, ubi texitur, *a webſters houſe.* Taxus vel taxum, ar-
Taxus bor quædam. *an Ewe tree.* Thymus vel melius Thymum,
Thymus herba quædam, *Tyme,* Torques vel torquis, *a chaine.* Veſper
Torques vel veſpera veſperum, ſtella & vltima pars diei. *the euening*
V *time or ſtarre.* Invenitur & Heſperus in eadem ſignificati-
Veſper one. Virg.
Heſpe- *Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.*
rus Xiſtus vel xiſtum ampla porticus, in qua athletæ per hi-
X berna tempora exercentur, aut locus amœnus, & ad deam-
Xiſtus bulationes commodus, *a gallery or walking place.*

¶ QVÆ COMPOSITA DIVERSARVM DECLINATIONVM EFFICIVNT.

Us vel is orta volunt *limus, cera, arma, bacillus, Norma, jugum, clivus, nervus, ſomnuſque, animuſque.*

Pluraque cum *fræno*, quæ gloſſa recludet abundè.

Quædam nomina faciunt adjectiva compoſitæ figuræ ſecundæ vel tertiæ declinationis quorum tamen alia ſunt

aliis

aliis frequentiora: vt à Limus fit illimus vel illimis, id eſt ſine limo, vel cœno, *without ſlime.* Ovid.

Fons erat illimis nitidus argenteus undis.

Item, Sublimus vel ſublimis, id eſt elevatus in altum, *high above vs.* Virgil.

Sublimes in equis redeunt pacemque reportant.

A Cera, Sincerus vel ſinceris, id eſt purus, non vitiatus, *cleane, vndefiled.* Horat.

Sincerum eſt niſi vas, quodcunque infundis aceſcit.

A nomine arma, inermus vel inermis, quaſi ſine armis, *without armour.* A baculus, diminutivum eſt bacillus: hinc imbecilius, vel imbecillis, id eſt debilis, *weake.* Norma eſt regula fabrorum ad quam dirigunt opera, *a ſquare or rule.* Anormis, id eſt irregularis, & non ad normam factus, *out of rule.* Iugum eſt quo boves junguntur ad arandum, *a yoke.* Hinc Bijugi vel Bijuges duo animalia conjugata, *two yoked beaſtes.* Trijugi tria, *three yoked beaſtes.* Quadrijugi quatuor, *foure yoked beaſtes.* Virgil.

Norma
Anormis
Iugum

Martis equi bijuges ——— Idem.

Centum quadrijugos agitabo ad flumina currus.

Clivus eſt collis vel monticulus, *the path of an hill.* Acclivus vel acclivis, id eſt elevatus quaſi ad clivum, *ryſing vpward to a hight.* Declivus vel declivis, id eſt depreſſus quaſi de clivo, *leaning downward.* Nervus naturale vinculum corporis, quo colligata ſunt membra, *a ſinew.* Enervus vel enervis, id eſt debilis aut mollis, *weake and tender.* Valla notavit ferè ſemper in declinatione tertia, dici inſomnis & exſomnis per ſecundam verò ſemiſomnus, *halfe-ſleeping* Animus eſt mens vel anima, vel voluntas, vel audacia, *the ſpirit and courage.* Hinc exanimus vel exanimis, inanimus vel inanimis, magnanimus, puſillanimus, &c. Infrænus vel infrænis, quaſi ſine fræno, id eſt indomitus. Effrænis vel effrænus, idem *vndaunted.* Sic à barba dicimus imberbis vel imberbus, teſte Marcello. ab annus perennus vel perennis, à lumbus, elumbus vel elumbis, id eſt debilis & erigere ſe non valens, *very weake.*

Clivus
Acclivus
Declivus
Nervus
Enervus

¶ NOMINA SVB EADEM NOMINATIVI TERMINATIONE ET GENERE, DIVERSARVM DECLINATIONVM,

Multa tibi flexum dant quartum, ſive ſecundum: Ut

Ut *domus & laurus, ficus, colus & penus*, adde
Et *lacus & quercus, pinus, cornus, monituſque*,
Et quondam *lectus*: veteres ita plurima flectunt
Eſt aliis varius flexus: pro teſte *ſequeſter*.
Cætera ne longum faciam tibi gloſſa recludet.

Abundant nomina quædam declinatione: vt quæ ſunt ſecundæ aut quartæ declinationis: ſaltem in aliquibus caſibus: vt domus, ante ſatis declaratum, laurus, ficus fœminina: vt oſtenſum eſt libro primo, & alia multa. Hæc

Laurus Laurus, hujus lauri, dativo lauro tantum, hanc laurum, O laure, ablativo lauro, & aliquando lauru, hæ lauri, harum laurorum, his lauris, has lauros & laurus, O lauri. abl. lauris

Colus *a lawrell tree.* Colus, ſecundæ eſt præter ablat. ſingularem, qui per utrumque profertur, hac colo vel colu, *a rocke.* Penus cui adjungi poteſt ſpecus, in generibus declaratum eſt.

Lacus Lacus, hujus laci vel lacus, *a Lake.* Reliqua per quartam effert. Quercus pinus cornus & laurus, arborum nomina ſunt. Quartæ ſunt multa quæ olim per ſecundam quoque flectebantur: vt monitus, ornatus, quæſtus, ſaltus, aditus, tumultus, & plura alia à Nonio Marcello pulchrè declarata. Plaut. in Amphytrione dixit lectus locus, pro lecti locus quod exolevit, quia nunc ſolum ſecundæ eſt. Sequeſter ſequeſtris ſequeſtre, per tertiam flecti dictum eſt libro primo. Invenitur etiam in ſecunda declinatione ſequeſter ſequeſtra ſequeſtrum. Sic olim macer, teſte Capro. Sunt quæ pro diverſitate declinationum diverſas habent ſignificationes: vt acus fœmininum quartæ eſt: neutrum verò tertiæ. Significationes patent ex libris præcedentibus. Item Acus aci maſculinum ſecundæ eſt, & piſcem quendam ſignificat. Sunt etiam quæ in eadem declinatione pro diverſitate obliquorum diverſa ſignificant: vt Acer aceris, eſt arbor, *a maſer tree.* Acer acris, id eſt ſtrenuus. *ſharpe and bolde.* Cuiuſmodi omnia huc pertinere videntur, ſi recte dictum eſt. Multiplex uno ſenſu dicatur abundans.

DE COMPARATIONIBVS.

LIBER IV.

COmparatio est rei ad rem collatio. Gradus comparationis sunt tres: Positivus, Comparativus & superlativus. positivus est qui rem sine excessu significat: vt doctus. Comparativus qui rem cum excessu quidem significat: sed non summo: vt doctior. Superlativus est qui rem summo cum excessu significat: vt doctissimus. Hunc excedit quandoque comparativus. Cicero ad filium. Vale mi Cicero tibique persuade, te mihi quidem esse charissimum, sed multo fore chariorem, si talibus monumentis, præceptisque lætabere.

Nominum sola adjectiva comparantur, eaque non omnia, sed quorum significatio potest augeri vel minui: vt pulcher dulcis, fœlix. &c. Propria propter aliquod accidens rebus insitum comparari leges: vt Nero, quia magnæ fuit crudelitatis dicimus, Neronior pro crudelior.

Comparatio est triplex, voce tantum, significatione tantum, & utroque modo.

Comparatio voce tantum fit ubi vox convenit, significatio discordat: ut à novus noviſſimus, id est ultimus. Sunt enim maxime nova fere ultima. Novior sunt qui negent recte dici.

Comparatio significatione tantum est, ubi significatio convenit, vox discordat: vt bonus, melior, optimus. Comparatio voce & significatione est: ubi cum voce significatio convenit, vt doctus, doctior, doctissimus.

¶ FORMATIO COMPARATIVORVM.

Doctior à *docti* est: ita formes cuncta secundæ,
Tolle *sinisterior*, *melior*, *pejor*, *minor*, & *plus*,
Cum *major*. Donant *ficus* & *dicus* entior apte.

Comparativus à nomine secundæ declinationis fit á genitivo singulari addita or syllaba pro communi genere: & vs pro neutro: vt doctus docti doctior doctius, amicus amicior amicius: nõ vt putant indocti, amicitior: spurcus spurcior: pudicus pudicior: non spurcitior, nec pudicitior, Spurcus immundus & impudens, *filthie*. Mart.

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno.
Qui potes insidias dona vocare tuas.

Dete-

Deterior deterrimus, non sunt à verbo detero, vt vult Prisc. sed ab inusitato nomine deter, deteri: quod malum significat: & cui aliquid quasi detritum est: ne bonum sit. Excipiuntur à regula. Sinister finisterior: bonus melior: malus pejor: parvus minor: multus plus solũ in neut. genere. & hoc in singul. numero: at in plurali hi & hæ plures, & hæc plura vel pluria. Item magnus major. Sinister aliquando significat adversum vel noxium, *wrong or noysome*. Virg. 1. Georg. *Arboribusque satisq. Notus pecorique sinister* E diverso dexter interdum est idem quod prosper & favens, *right or porsperous*: à quo dext. regulariter: à facio sunt quædam adjectiva in ficus: & à dico vel dicax. in dicus penult. correpta Mirificus, mirificentior: qui mira facit, *maruelous*. Munificus, liberalis, *liberall*. Maledicus, mordax, *euill speaking*. Falsidicus, mendax, *lying* Addunt à volo benevolus, malevolus: à loquor, magniloquus, &c. benevolentior magniloquentior, &c.

Fortior â *forti* est. facies ita cætera ternæ.
Junior excipiunt: à *nequam* nequior exit.

Comparativus, si positivus fuerit tertiæ, fit à dativo singulari addita or: vt forti fortior: pauperi pauperior. Hic & hæc potis, & hoc pote, i. potens: solũ nominativũ invenitur nunc habere: unde potior potissimus, id est melior & optimus, quasi potentior potentissimus. ¶ Excipitur à regula unicum nomen juvenis, junior, teste Prisc. Sed Georg. Valla. haud malè asserit junior esse à junis: & legitur aliquando iuvenior auctore Lancil. Nequam citra ullam exceptionẽ nequior nequissimus facit, quia est indeclinabile. Sic à frugi habebuntur frugalior frugalissimus, si vt notat Quint. frugalis est dictio parum proba.

¶ SVPERLATIVORVM FORMATIO.

Er rimus adjiciet superanti. Dant timus *exter*,
Et *citer* & *dexter*: quibus addes rite *sinister*:
Dic etiam *extremus*, *maturus*, dat rimus apte.
Vel simus huic: jungunt *satur* à *vetus* est rimus usq.

Positivus in er addit superlativo rimus, rima, rimũ: vt niger nigerrimus: deter deterrimus: pauper pauperrimus: pauperrima pauperrimum. Nota hisce nominibus, celebris, salubris alacris: & siqua sũt huius farinæ alia, quæ nõ in er tantum: sed etiã in is masculine inveniũtur: raro alia dari superlativa quam in rimus: vt celeberrimus, saluberrimus, alacerrimus.

Notatio

Exter ¶ Excipiuntur à regula Exter exterior: extimus vel extremus: sinister sinisterior, sinistimus. Exter Idem est quod externus, *a stranger*. Papin. xi. Thebaidos.

Sed quid apud tales quies nec sua pignor: cura. Exter honos:

Valerius

Valerius exterarum gentium dixit. Et Virgilius extera regna. Citer citra citrum, quod est citra, *neare*. Maturus maturissimus vel maturrimus, ab antiquo nomine matur. Sic satur saturimus & saturrissimus, vt quidam volunt. Vetus veterrimus tantum habet. Est autem maturum quod tempestivum dicitur, *ryp*: vt maturæ fruges, matura poma. Satur, plenus cibo, *full*. Terent. Sed tu cum satura atque ebria eris, puer vt sit satur facito.

Citer
Maturus
Satur
Vetus

In reliquis simus accipiet patrius positivi,
Atque dativus in i: tamen s simus usque præibit
Excipe *postremus*, *supremus & optimus*: atque *pessimus & minimus*, cum *maximus*, *intimus*, addens
Plurimus, *infimus* adjunges. entissimus autem
A *ficus*, atque *dicus* facito. Limus is dato dempta
Cum *facilis*, *gracilis*, *agilis*, *similisque*, *humilisque*.

Si positivus non desinit in er, tunc superlativus fit à genivo positivi in secunda declinatione, vel à dativo in tertia addendo s & simus: vt celsi celsissimus (vt Grammatistæ somniant) non summus, excelsi excelsissimus. Celsus & excelsus, id est excellens, altus, *excellent*. Huic forti fortissimus. ¶ Excipiuntur à regula posterus, postremus: superus, supremus, bonus optimus, malus pessimus, parvus minimus, magnus maximus. Interus vel inter intera interum, veteres dicebant, vt superius: hinc interior intimus. Multus plurimus: multa plurima, multum plus plurimum. Infer vel infetus, inferior infimus, quæ non solum ad locum, verumetiam ad dignitatem pertinent, Terent. Tace tu, quem ego infra infimos omnes puto homines. Nomina á facio in ficus, à dico vel dicax in dicus habent entissimus: vt Maleficus maleficentissimus, maledicus maledicentissimus. Quandoque regulares horum inveniuntur superlativi: sed apud vetustiores. Terent. Mirificissimus est patruus tuus Hæc quinque

Interus

Facilis, agilis, gracilis, humilis similis: & ab his composita vt difficilis, abſimilis, faciunt ſuperlativos abjiciendo is additis limus ſyllabis: & ita concurrunt duo ll: vt facillimus.

Facilis agillimus. His additur à Valla docilis docillimus. Facile dicitur parvum laborem requirens, *eaſie*. Huic contrarium

Agilis eſt difficilis, *vneaſie*. Cic. Amanti nihil eſt difficile. Agilis, facile mobilis, *prompt and ſouple*. Gracilis, tenuis & non

Gracilis craſſus, *ſmall*. Humilis, propriè non altus & prope humum: vt humilis abor, *laigh or law*. Docilis qui facile diſcit,

Humilis *eaſie learning*. Contrarium eſt indocilis.

Docilis

¶ COMPARATIO IMPERFECTA.

Anterior ſuperante caret, *juveniſque, ſenexque*,
Sicut *adoleſcens*, *cui dives*, pluraque jungunt.
Temperior ſolum eſt. Ignorant hæc poſitivum,
Vltimus, ulterior: prior & primus: propiorque,
Proximus: ocyor atque *ocyſſimus* adjiciantur.

Anter vel anterus veteres dixere. Hinc anterior anterius ſine ſuperlativo: vt juvenis juvenior, vel junis junior: ſenex ſenior: adoleſcens adoleſcētior: vt dives divitior. Ter. Quam iniquè comparatum eſt: vt hi qui minus habent, ſemper divitioribus aliquid addunt. Dis ditior ditiſſimus integrum eſt. Multi addunt ſuperlativo carentibus, Remiſſus remiſſior tantum, ſalutaris ſalutarior. Infinitus infinitior. Opimus opimior. Longinquus longinquior: propinquus propinquior. Temperior vel rectius temporior, id

Temperior eſt tempeſtivior, à tempore deductum, *tymely*: caret poſitivo & ſuperlativo. Huic addunt habitior, id eſt pinguior,

Habitior *fatter*. At ejus comparatiuo ſuperlativoque utitur Gellius, in lepidiſſimo exemplo. P. Scipio Naſica & M. Pompilius cum equitum cenſum agerent, equum nimis ſtrigoſum, & male habitum ſed equitem ejus huberrimum & habitiſſimum viderunt. Et cur inquiunt, ita eſt: vt tu ſis quam equus curatior? Quoniam inquit ego me curo, equum Statius meus ſervus. Vltra, pridem & prope, non comparantur, quidquid dicat Priſc. cum ſuis. Nam teſte Diomede ulterior ultimus & authore Plin. prior primus, propior proximus carent poſitivo, Dicimus & ocyor ocyſſimus, poſitivo carere, nam græco ocys, id eſt velox, Latini non utuntur.

Sunt

Sunt etiam quibus negatur comparativus: vt Falsus falsissimus: persuasus persuasissimus: apricus apricissimus: inclytus inclytissimus: immeritus immeritissimus: invitus invitissimus. Legitur tamen invitus adverbialiter. Iurisconsultus, jurisconsultissimus, comis comissimus: nuper vel nupetus, nuperrimus, id est recentissimus, *very new or lately.*

Us si vocalis præeat, raro gradus exit, More prius dicto. *Tenuis* non additur apte.

Quando vocalis præcedit in positivo syllabam us, nomen aut nunquam aut rarò comparatur more dicto, i. in or & simus, at ubi comparatione opus est, jungitur vice comparativi cum adverbio magis, superlativi vero, cum adverbio maxime: vt Idoneus, magis idoneus, maxime idoneus. Sic arduus, id est altus & difficilis, *hard and difficill.*

Mart. *Ardua res hæc est, opibus non tradere mores.* Arduus

Pius propriè, qui quos debet reveretur, colit & amat, vt parentes & Deum, *meeke and godly.* Pius

Industrius diligens & ingeniosus, *diligent and ingenious,* Industrius

Inglorius, sine gloria & honore, *without glory or honour.* Inglorius

Strenuus, velox & diligens. *strong and diligent.* Strenuus

Incurius, id est negligens, *negligent.* Incurius

Injurius faciens injuriam, *injurious.* Injurius

Ratio regulæ est, quia comparativus singulariter formatus debet superare positivum una syllaba: vt docti doctior. Et quia i litera inter duas vocales efficitur consonans: comparativus horum nominum non superaret positivum: aut si i non fieret consonans ut superaret jam nasceretur cacophaton. Quis enim libenter audiat injuriior pentasyllabum? Sed auctores hæc Grammaticorum ratio non movit semper. Invenies enim ab assiduus assiduior assiduissimus: à strenuus strenuior strenuissimus. Et pius, invenitur haberepientissimus ab inusitato nomine piens. Piissimus, vt in epistola Antonii malè Latinum notat Cicero Philippica decimatertia. Tu porrò inquit, ne pios quidem, sed piissimos quæris, & quod verbum omninò nullum in lingua Latina est, id propter tuam divinam pietatem novum inducis. Alexander inscite negavit regulariter comparari posse tenuis. Apud Latinissimos enim invenies tenuior tenuissimus.

DE PRÆTERITIS ET SVPINIS VERBORVM.

LIBER V.

COmpositum simplexq; modo flectuntur eodem,
Excipies quædam post clare notificãda.

Verbum compositæ figuræ conjugatur vt simplicis, & contra: vt Sedeo sedes, in præterito sedi: possideo possides, possedi.

¶ Excipiuntur quædam: vt Maneo mansi: immineo imminui. Et do est primæ conjugationis: reddo, addo, tertiæ. Sed hæc & alia passim declarabuntur in sequentibus. Deinceps vero de preteritis & supinis tantum agemus. Nam reliqua ad conjugationes pertinentia ex analogia & similitudine verborum: Amo, Doceo, Lego, Audio: satis noscuntur. Conjugatio est verborum per tempora declinatio,

A quoties mutatur in i, per e, pono supina.
Demitur hinc do, go, *sapio*, *salio*, *statuoque*.

Si verbum compositum mutet a simplicis in i: supinum retinebit e: vt Facio feci factum: reficio refeci refectum. Excipiuntur verba in do: vt Cado cecidi casum: recido recidi recasum. Et in go, vt Ago egi actum: adigo adegi adactum. Et composita à Sapio: quia retinent i in supino: vt Desipio desipui desipitum. Item à salio & statuo, quæ pro a in supino retinent u: vt Insilio insilui insultum, instituo institui institutum. Hoc etiam notatu dignum. Verba mutantia e in i, non perdunt e simplicis. in præteritis & supinis: vt Emo emi emptum: redimo redemi redemtum: sic Sedeo insideo. &c. Composita à teneo non habent e in præteritis, sed supinis: vt Contineo continui contentum. Cædo & lædo mutant æ diphthongum in i longum, quod retinent composita in præteritis & supinis.

Notatio

Cum geminat simplex, cõposto tolle priorem.
Quam retinent *do*, *sto* natum, ceu *discere*, *posco*,
Pluria sic olim, ceu nunc *præcurro*, *repungo*.

Cum simplex geminat principium præteriti, compositum non geminat: vt *M*ordeo momordi: Remordeo remordi, pello pepuli: compello cõpuli. Excipies cõposita à do, sto, disco, posco: quæ sem-

pe

per geminant: vt Credo credidi. resto restiti: ediſco edidici, repoſco repopoſci. Sic olim plura: vt compoſita à curro: vt decurro decucurri. Sed nunc inter compoſita verbi curro, ſolum præcurro geminat principium. A pungo ſolum repungo geminat. Caper apud Priſc. Cum ei qui nos pupugit talionem, id eſt vicem à nobis redditam oſtendimus, repupugi dicimus. Supinum nunquam principium geminat.

Siſit a præſenti non deſinet eſſe ſupino.

Quoties præſenti fuerit a, non aberit ſupino: licet in præterito mutetur: vt facio feci factum: fallo fefelli falſum.

Præteritis quæcunque carẽt, ſpoliabo ſupinis.

Quæcunque carent præteritis, etiã carent ſupinis: vt polleo, gliſco &c. licet præteritorũ & ſupinorũ defectus ad ſequentem pertineat librum: tamen in hoc libro totam hanc rem abſolvam, modo verbum non pluribus careat, quam præteritis & ſupinis: Brevius enim id & commodius fiet.

¶ PRIMA CONIVGATIO.

PRæteritis avi facit as, atumque ſupinis.

Verbum primæ conjugationis facit præteritum perfectum indicativi modi à ſecunda perſona ſingularis numeri, indicativi modi præſentis tẽporis, ablata litera s, & addita ſyllaba vi, quæ in ſupinis mutatur in tũ vel tu: vt Amo amas amat amavi amatum amatu: æquo æquavi æquatum, Albo i. æquale facio, *to make equall*. Albo album facio, *to make white* Libo Libo libas, guſto, *to taſte*. Prælibo, prægueſto, *to taſte before*. Æſtuo æſtuas æſtuavi æſtuatum, ſupinum vix invenitur, Æſtuo i. ferveo, *to be hot or burne*. Excipiuntur pauca jam declarãda.

Excipe *do* dedit atq; datũ, ſtetit atq; ſtatum *ſto*, Cujus compoſitũ ſtitit atq; ſtitum capit aptè.

Do dedi datum. Circundo circundedi circundatum. Sic Peſſundo, vænundo, ſatisdo. Sto ſteti ſtatum: hujus cõpoſita ſtiti ſtitum faciunt: vt præſto præſtiti præſtitum. Inſto inſtiti inſtitum. Da ſyllaba corripiur, ubicunque eſt prima ſyllaba in cõdeclinandis à do: vt dabã, dare, ergo hæc penultima brevi: Peſſundabam, circundabam &c. Circundo, id circumpono, *I circle about*: vt circundo ſaltus canibus. Vænundo i. vendo, *to ſell*. Peſſundo, i. calco vel opprimo, *to ramp down*. Satisdo, i, ſatisfacio aut ſolvo, *to ſatisfie or pay*. Sto i. ere-

Circundo
Peſſundo
Vænundo
Satisdo
Sto

i, erectus sum, *to stand.* Item stat, manet, aut certum est. Virg.

Stat sua cuique dies, breve & irrevocabile tempus
Omnibus est vita.

Sto conventis. i. servo pactum, *to keep command.* Per me non stetit. i. non fui causa cur minus fieret. Adsto, juxta sto, *to stand beside.* Antesto, antecello, *to excell.* Resto, supersum vel relinquor *to abide or remaine.* Præsto præstiti præstitum, i. do, *to giue.* Item excello, *to excell.* Præstat impersonaliter. i. melius est, *it is better:* in præterito præstitit. Consto, id est simul sto, non sum instabilis, vel componor, *to stand with or abide.* Item constat, id est, liquet, *it is manifest.* Quanti constat liber, id est quanti emitur? Disto longè sto vel absto, aut differo, *to stand far or differ.* Quantum distat hinc Roma? quingenta miliaria. Exsto, emineo, *to appeare foorth.* Liber non exstat, id est nusquam invenitur, vel perijt. Instо, prope sum, *to be neare*: vt Pascha instat vel operam do pro re acquirenda, *to be diligent.* Plaut. Poscit, instat, urget, non sinit hominem quiescere.

Adsto
Resto
Præsto
Disto
Insto

Dono *lavo*, lavi, lotum, lautum atque lavatum, *Poto* magis potum, *juvi* jutumque, juvare.

Lavo Lavo lavi lotum, vel lautum (nam veteres lavo lavis lavi lavere per tertiam dixerunt) in supino etiam lavatum, ab eo quod dicebatur lavavi, & significat rigo, vel aqua purgo, aut quovis humore purgo, *to wash.* A lautum nascitur lautus quod si nomen est mundum, delicatum aut elegantem significat. Poto potavi potatum, & sæpius potum: vnde potor potio poturus. Potare aiunt esse luxuriæ. Bibere necessitatis. Potus adjectivum nomen est in hoc Ovidij:

Occurrit nuper, visa est mihi digna relatu:
Pompa, senem potum pota trahebat anus.

In sequenti ejusdem carmine participium.

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

Potus substantivum à potione distinguunt, quod hoc Medicorum plerunque fit sorbitiuncula, illud alia quæcunque. Compoto est simul poto, *to drinke together.* Compotor, qui cum alio solet potare. De hoc adagionem habemus. Odi memorem compotorem. Iuvi juvi jutum, i. auxilium do, *to helpe.*

Potus
Potor

Virg. *Audenteis Fortuna juvat.*

Lectum est juvavi juvatum. Adjuvo idem est quod juvo. Terent. Forteis fortuna adjuvat.

Iuvo

Præbet ui per itum *cubo*, cum *sono*, sive *crepare.*

Et

Et *domo*, ſive *tono*, *veto*, *plico*. *Nexo* xui xum:
Præbet ui per ctum *frico* cum *ſeco*, junge *necare*.
Nulla ſupina creat *mico* dans micui. Datur avi
Nonnullis. avi tantum dat *ſupplico*: ſicut
Omne *plico* verbum quod dat cum nomine junctum.

Hæc ſeptẽ verba Cubo, ſono, crepo, domo, tono, veto, plico, faciunt per duas ſyllabas ui in præterito, & itũ in ſupino: vt cubo cubui, cubitum. Nexo facit nexui nexum. Hæc tria verba Frico, ſeco, neco, faciunt ui per duas ſyllabas in præterito, & ctum præcedente litera c ante r in ſupino. vt Frico fricui frictum, ſecui ſectum, necui nectũ. Mico micui facit abſque ſupino. Quædam ex dictis etiam dant avi in præterito, & ſimiliter quod facilè conjicitur, atum in ſupino: vt increpo increpui vel increpavi. Implico implicui vel implicavi, implicitũ vel implicatum. Sic dimico dimicui ſine ſupino: vt mico micui vel dimicavi dimicatum. At ſupplico. i. humiliter peto cum reverentia, *humbly to require*. Solum facit ſupplicavi ſupplicatum: vt omne compoſitum à plico cum nomine: vt duplico duplicavi duplicatum. Cubo. i. jaceo, *to lye*. Olim dictum eſt cubavi cubatum: vnde cubatio non cubitio dicimus. Sic domatio, tonatio dicimus, non domitio, tonitio, & contra domitus domitor, potius quam domatus domator auctore Valla. Compoſita à Cubo corripiunt penult. niſi aſſumant m ante bo, & fiant tertiæ conjugationis, ita tamen vt idem habeant præteritum: vt Accubo accubas, vel accumbo accumbis, accubui. i. aſſideo vel adjaceo menſæ, *to lye down or ſit downe*. Cubo. Accubo.

Virg. ——— *Tu das epulis accumbere Divum.*

Occubo vel occumbo, morior *to dye*. Virg.

——— *In utrumque paratus*
Seu verſare dolos, ſeu certa occumbere morti.

Idem per primam dixit. ——— *Nec adhuc crudelibus occubat umbris.*

Sono ſignificat ſonum facio, *to ſound*. Compoſita penult. corripiunt: vt Aſſono, i. ad aliquid ſono, *to ſound with an Organe*. Sono.

Perſ. ——— *Reparabilis aſſonat Echo.*

Reſono, ſonum reddo *to ſound againe*. Virg.

——— *Reſonat clangoribus æther.*

Crepo eſt violentum ſonum facio, *to make great ſound or noyſe*. Crepo.

Ovid. *Crepat in mediis laurus adusta focis.*

Compoſita corripiunt penultimam: vt Concrepo, ſimul crepo. Ter. Oſtium concrepuit. Increpo, cum clamore arguo, aut ſonum facio, *to reproue or ſound.* Ovid.

Annuit Alcides, increpuitque lyra.

Domo, i. manſuetum facio, *to dant.* Edomo, perdomo, idem ferè valent, & penult. corripiunt: quam corripiunt etiam cõpoſita à Tono, quod valdè ſono aut tonitru facio ſignificat, *to thunder.* Veto vetui vetitum, eſt prohibeo, *to forbid.* Plico plicui plicitum, & aliquando plicavi plicatum, i. contraho, & rugas facio, *to fold.* Plicatilis quod plicatur. Applico penultima brevi, ſignificat adjungo, *to apply or ioyne.* Explico, extendo & declaro, *to declare.* Implico, involvo, innecto, *to wind in.* Nexo, nexas, vel ſæpius per tertiam, nexo nexis, ligo vel necto, *to bind.*

Fricco

Compoſita à frico habent penultimam correptam. Affrico, ad aliquid frico, *to rub till.* Confrico, ſimul frico, *to rub together.* Perfrico, totum frico. *to rub faſt.* Plin. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Perfricare faciem aut frontem, eſt pudorem deponere.

Seco

Refrico, rurſus frico, *to rub again*: vt refrico deſiderium aut dolorem, i. rurſum acquiro & quaſi renovo. Seco ſecui ſectum, *to cut.* Compoſita penult. corripiunt: vt Deſeco, abſcindo, *to cut off.* Diſſeco, diſcindo aut divido, *to cleaue or cut aſunder.*

Neco

Reſeco, amputo. *to cut away.* Neco necui nectum, vel necavi, necatum. i. quacunque re occido, *to ſlay.* Eneco, penultima correpta, i. neco vel vexo. Terent. Cur me enecas? Mico micui, ſine ſupino, i. Fulgeo, propriè cum motu vel tremore, *to ſhine*: vt Enſis micat: Fulgur micat, Virg.

Mico

———*Crebris micat ignibus æther.*

Capitur pro movere. Virg. de equo.

Emico

Stare loco neſcit, micat auribus, ac tremit artus.

Ovid. *Corque timore micat.*

Dimico

Compoſita penultimam corripiunt: ut Emico, id eſt effulgeo, emineo, appareo, *to foorthſhew.* Dimico, pugno, *to bicker or fight.*

¶ SECVNDA CONIVGATIO.

PRAETERITVM per ui facit es, peritumque ſupinum.

Verbum ſecundæ conjugationis facit præteritum à ſecunda perſona præſentis temporis indicativi modi ſingularis numeri, mutando es in ui per diviſas ſyllabas, & ſupino facit itũ: vt Habeo habui habitum, i. oſſideo & teneo, *to haue.* Prohibeo prohibui prohibi-

tum

tum, significat impedio ne quid incipias, *to forbid*. Inhibeo veto ne in re cœpta procedas, *to inhibite*. Arceo arcui arcitum, significat pello, aut advenire non sino, *to driue away*. Cicero Philip. xi. A progressu arcuit. Arcitum supinum non est in vsu. sed in vsu fuisse ostendunt composita: vt coerceo coercui coercitum, *to straine*. Supinum etiam fuit arctum, vnde nomen adhuc est Arctus arcta arctum, i. strictus & frequentativum. Arcto. i. stringo: nam idem arceo aliquando significat. Composita mutant a in e: vt coerceo coercui coercitum, id est contineo & cohibeo, *to straine*. Aberceo, repello, *to put away*. Exerceo, ago & molesto, vel fatigo, *to exercise or to trouble*. Terent. I sane ego te exercebo hodie, vt dignus es. Hinc exercitium, vel melius exercitatio, à frequentativo exercito. Pauca sunt exempla habentia supinum. Omnia verba secundæ conjugationis desinunt in eo, & nulla alia præter hæc primæ, beo, creo, screo, meo, calceo, laqueo, enucleo. & tria quartæ, scilicet eo, væneo, queo.

Habeo Prohibeo Arceo Coerceo Exerceo

Dat *doceo* doctum, *teneo* tentum, *pateoque*
Passum. sic mistum dat *misceo*, *torreo* tostum
Censeo dat censum, *careo* cassum, caritumque.

Verba hic posita præterita secundum regulam formant, supina contra regulam: vt doceo docui doctum. i. doctrina imbuo, *to teach*. Edoceo, planè doceo. Perdoceo, perfectè doceo, *to teach perfectly*. Dedoceo, contrario modo doceo, docens alterum malè docuisse, *to teach otherwise*. Teneo tenui tentum, i. apprehendo, detineo, *to hold*. Composita mutant e in i: vt retineo retinui retentum. Sic detineo, contineo. Obtineo, i acquiro, *to get*. Sustineo sustinui sustentum, unde sustento sustentas, porto vel patior, *to suffer*. Abstineo significat impero, & pene idem quod contineo, *to abstaine*. Terent. Non manum abstines mastigia? Supinum esset abstentum, quod non est in usu. Versus.

Doceo Teneo Abstineo

Abstineo nullum video retinere supinum.

Pateo patui passum, i. apertus sum, *to be open*. Plautus. Ingredere tu fores, jamdudum patent. Patefio aperior. Fando & patior etiam faciunt passum. Misceo miscui mistum, pers potius quam mixtum per x, si doctis & verustati credimus, significat confundo & perturbo *to mix & confound*: vt misceo aquam vino. Admisceo, ad aliquid misceo. Commisceo, permisceo, promisceo, valde misceo. Torreo torrui tostum

Pateo Misceo Torreo

Cenſeo toſtum, i. vro, cremo, aſſo, *to roſte or burne.* Cenſeo, cenſum, id eſt judico vel exiſtimo. *to iudge or eſteeme.* Cenſor, id eſt judex morum. Cenſura, id eſt judicium, caſtigatio. Iuvenal.

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas.

Succenſeo, i. iraſcor, *to be angry.* Terent. Adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam. Careo carui caritum, ſecundum regulam & contra regulam caſſum, idem eſt quod non vaco aut non habeo, *to want.* Cicer. Carere debet omni vitio qui in alterum pararus eſt dicere.

Polleo præterito caret, & vix *nideo* donat.

Polleo caret præterito, quod nideo vix habet. Polleo, id eſt poſſum, valeo, *to may or can.* Carp.

Ingenio pollet, cui vim uatura negavit.

Compoſita ſunt præpolleo, prævaleo, repolleo, revaleo, æquipolleo, æquivaleo, *to be alike.* Nideo & renideo, i. ſplendeo, *to ſhine.* Item redoleo, vnde Nidor odorem ſignificat rei exuſtæ vel aſſatæ. Virg. ——*Illi mgens barba reluxit,*

Nidoremque ambuſta dedit.——

Quod dat ui neutrum, *timeoque* carento ſupinis Tolle *valet, noceo, placeo, doleo, taceoque, Paret, olet, careo, pateo, lateo, calet* & *li.*

Verbum neutri generis, ſecundæ conjugationis facit præteritum per ui diviſas ſyllabas cum unico activo Timeo caret ſupino: vt Splendeo ſplendui, Maxima pars verborũ ſecundæ conjugat. ad hanc regulam pertinet, & ſciendum quod quæcumque carent ſupinis, carent etiã omnibus à ſupinis formandis: vt ſunt participia præteriti temp. & futuri in rus, & futurum infinit. & verbalia in io &c. Declarabo quædã hujus farinæ verba. Splendeo, lumen præbeo, *to ſhine.* Madeo, humidus & madidus ſum, *to be wack or donke.* Permadeo, totus madeo, *to be very wacke:* vt Permadidus ſudore. Studeo, i. operam ferventem impendo, *to ſtudy:* teſte Diom. ſupino caret, licet quidam jam ſtuditum habere veliut. Surdeo ſurdes ſurdui, i. ſurdus ſum, *to be deafe.* Surdeſco ſurdus fio. Sordeo, ſordidus & immundus ſum & vilis, *to be vile or filthy.* Virg. ——*Sordent tibi munera noſtra.* Candeo, ſplendidus & candidus ſum, *to be white.* Excandeo vel incandeo, i. valde candeo, & capiuntur pro vehementer iraſci, *to be very angry.* Frendeo frendes frendui, ex indignatione dentes concutio, *to grin.* Frondeo frondes, emitto, *to bloome.* Virg.

Splendeo
Madeo
Studeo
Surdeo
Sordeo
Candeo
Frendeo
Frondeo

Virg. *Nunc frondent ſylvæ, nunc formoſiſſimus annus.*

Egeo, id eſt quod oportet habere careo, *to lacke.* Indigeo idem. Calleo gemino ll, i. callidus ſum, & optime intelligo *to vnderſtand.* Ter. Ejus ingenium pulchrè calleo. Occalleo idem. Plin. Longa patientia occallui. Palleo pallidus ſum, nonnihil albeo, *to be pale.* Ovid.

Palleat omnis amans.

Expalleo, valdè palleo, *to be very pale.* Coaleo, cohæreo, concreſco, *to grow together.* Sileo, ſine ſono ſum, *to be quiet.* Vileo vilis ſum, parvi æſtimor, *to be lightly eſteemed.* Taceo notum eſt capitur pro cõtemnor, *to lye or to be deſpiſed:* vt pauper vbique jacet. Marceo, i. putreo, pereo *to corrupt or ſpill.* Senec. Marcet ſine adverſario virtus. Hinc marceſco, i. marcidus fio. Tolle valet, noceo &c. Pauca neutra quorum præterita per ui diviſas ſyllabas fiunt, ſupina retinent. Valeo valui valitum, i. poſſum, validus & ſanus ſum, *to be whole and able.* Valiturus dixit Cic. teſte Priſc. Noceo nocui nocitum, malum infero, *to hurt or skaith.* Nunquam nocui tibi. Placeo placui placitum, gratus & acceptus ſum, *to pleaſe.* Perplaceo, valde placeo complaceo ſimul placeo. Diſpliceo, non placeo, *to diſpleaſe.* Hoc mutat a in i brevem. Senec. Argumentũ eſt recti malis diſplicere. Doleo dolui dolitum, triſtis ſum, dolorem patior, *to mourne.* Taceo tacui tacitum, non loquor *to hold my tongue.* Cato. *Proximus ille Deo qui ſcit ratione tacere.*

Compoſita mutant a in i brevem: vt Reticeo, obticeo, conticeo, vnde conticeſco. Virg.

Conticuere omnes intentique ora tenebant.

Lateo, abſcondor, non comparo *to lurke.* Latet me, id eſt neſcio. Deliteo delitui, ſupinis caret. Pareo parui paritum, obedio *to obey.* Senec. Deo parere libertas eſt. Etiam ſignificat noſci. Virg. *Cui pecudum fibræ cæli cui ſidera parent.* Compareo, appareo idem, diſpareo, evaneſco & ex conſpectu abeo, *to evaniſh.* Caleo calui calitum, quia inde calitum legitur, id eſt calidus ſum, *to be hot.* Ovid.

Calitum ignibus aras.

Oleo patebit, & licet licuit cum liceo & liceor quæ omnia ſecundum analogiam in ſupino licitum faciunt.

Dant diſum *prandet, videt,* & *ſedet*: at geminabit,
S ſeſſum: *ſtridet* ſtridi facit, abſque ſupino.

Prandeo

Prandeo dat prandi pransum. Video vidi visum. Sedeo sedi sessum, gemino ss. Strideo stridi absque supino. Prandeo facit etiam pransus sum, quia est neutro passivum: vt Gaudeo gavisum in supino: & gavisus sum in præterito. Audeo ausum, ausus sum. Mœreo mœstus sum, de quibus

Prandeo in sequenti libro agemus, Prandeo. prandium sumo, vel ante meridiem cibum sumo, *to dine*. Et ponitur simpliciter pro comedo, Hor. *Si prandaret olus patienter, Regibus ei*

Nollet Aristippus ——

Video Video, notum est, *to see*. Composita corripiunt i: vt prævideo, antevideo, *to fore-see*. Provideo, in futurum paro, *to provide*: vt satis mihi providi. Invideo. i. lætor de alterius malo & de bonis alterius doleo, & dicitur quasi non libenter videó, *to envy* vt invideo tibi scientiã, i. doleo te scire. Sedeo, notum est, *to sit*. Sedet animo, i placet Composita mutant e in i brevem omnia præter supersedeo. i. ceffo: cum ablativo, *to cease*. Plaut. Supersede istis rebus. Obsideo, circundo, *to siege or circle about*. Omnia in præterito retinent e longum: vt obsedi, præsedi. Strideo, facio stridorem, i. sonum violentum: Currus non linitus stridet. Dicitur etiam per tertiam, stridit stridis.

Di sum præterito geminato *mordeo* donat:
Ut *pendet*, *spondet*, *tondet*. Donat veo, vi, tum.
Dic *fautum*, *cautum*. Veo neutra carẽto supinis.

Quatuor verba dant di & sum geminato principio præteriti: vt Mordeo momordi morsũ, pendeo pependi pensũ, spondeo spopondi, sine i in secunda syllaba sponsũ. tondeo totondi tonsũ. Cõposita non geminant principium præteriti per regulã generalem prius dictam. Remordeo, remor-

Mordeo di, respondeo respondi. Mordeo, i. dentibus lædo, *to byte*. Capitur pro lædo. Ter. Par pari referto, quod eam mordeat. Admordeo, valde mordeo: demordeo, morsu decerpo, *to riue with byting*. Immordeo, i. morsum infligo. Obmordeo, circummordeo, præmordeo, antemordeo, remordeo, crucio sollicito. Remordeo item, id est iterum mordeo, à quo

pendeo læsus eram, *to cruciate or bite againe*. Pendeo id est suspensus sum, *to be hanging*: vt toga pendet, fur pendet. Compo-

Spondeo sita sunt appendeo, dependeo, impendeo, suspendeo. Spondeo, i. promitto, *to promise*. Despondeo, est in matrimonium addico, *to wed*. Respondeo ad interrogata sermonem reddo

to answere. Tondeo crines aut lanã reſeco *to clip or cowe*. De- Tondeo
tondeo, à ſummo deorſũ tondeo. ¶ Donat veo, vi tum.
Verbũ deſinens in veo, facit præteritũ in vi ſyllabam, quam
ſupinũ in tum mutat. vt Moveo movi motum. Foveo fovi
fotum. Voveo vovi votum. Duo irregulariter ſupinum fa-
ciunt: vt Faveo favi fautũ. Caveo cavi cautum. Reliqua in
veo ferè omnia ſupina nõ habent, quia neutra ſũt: vt Liveo
livi. Ferveo fervi pro quo & Ferbeo ferbui dicitur. Cõni-
veo connivi, vel connixi, ſupinum connictũ non eſt in uſu.

Verſus. *Connivet vi, xique dabit, nullumque ſupinum.*

Conniveo ſignificat oculos claudo, metaphorice diſſi-
mulo me alicujus ſcelera noviſſe, *to winke or diſſemble*. Cice-
ro: Quibuſdam in rebus etiam conniveo. Moveo, de loco Moveo
in locum muto, *to mouc*. Terent. Move te ocyus nutrix.
Amoveo, demoveo, removeo, ſubmoveo, id eſt aufero *to*
remoue. Foveo, calefacio, lenio, nutrio, *to nouriſh*. Voveo, reli- Foveo
gioſe promitto, *to promiſe to God*. Votum, promiſſio & de- Veveo
ſiderium: vt compos voti. Devoveo, pro votum do vel re-
ſigno. Compoſita à moveo, foveo, voveo, corripiunt mo,
fo, vo: niſi in præteritis & inde formatis. Faveo, bene op-
to, *to fauour*, vt ſuis quiſque favet. Caveo, provideo *to pro-* Caveo
vide to eſchew. Tuo capiti caveo. Præcaveo præcaves, corre-
pta ca ſyllaba diligenter proſpicio & prævideo, *to foreſee*.
Terent. Hoc tempus præcavere mihi me monet. Paveo Maneo
pavi ſine ſupino, id eſt timeo, *to feare*. Flaveo flavus ſum *to* paveo
be yellow. Flaveſco, flavus fio. Liveo, lividus ſum, id eſt ſor- Liveo
lidus & niger: atque etiam invidus, *to be blacke, for envie*.
Ferveo vel ferbeo, valde caleo vel iraſcor, *to be hotte or an-*
gry. Deferveo, fervorem amitto torpeſco, *to coole*. Efferveo,
nimio fervore effluo ebullio, *to be very hot*.

Dant quoque vi, tum, *flet*, *plet*, *delet*, *net*, *ciet*,
adde,
Cum *viet* ortum *oleo*: ſed vult, *adolevit* ad
ultum.
Do ſimplex *oleo* per ui, mage nata per evi.

Sunt adhuc pauca ſecundæ conjugationis verba faciẽtia
præterita per vi ſyllabã ſupina verò per tum mutata vi in
tum: ut Fleo flevi fletũ, id eſt lacrimor, *to weepe*. Pleo faceret Pleo
plevi pletũ: ſed non eſt uſitatum niſi in compoſitis: vt Im-
pleo,

pleo, Cõpleo, rẽpleo, quæ idem valent, *to fill*. Sic ab inuſitato verbo lẽo eſt (quod idem valet) deleo delevi deletum quod propriè ſignificat ablinendo obumbro & deſtruo, *to aboliſh or ſcrape away*. Horat.

Deleo

Delere licebit.
Quod non edideris, Neſcit vox miſſa reverti.

Neo nevi netum, fila duco, *to ſpinne*. Ovid.

Neo

Sic ſedit, ſic culta fuit, ſic ſtamina nevit.

Cieo cies civi citum, teſtibus Diomede & Phoca, ſignificat moveo, provoco, *to prouoke*. Virg.

Cieo

Bella cient, primaque vetant conſiſtere terra. Idem
Ære ciere viros: Martemque accendere cantu.

Cio Citum

Pro eodem dicitur per quartam cio, quod idem cum illo habet præteritum & ſupinum, niſi quod citum á cieo, priorem corripit, quod declarant compoſita frequentativi cito: vt Excito, ocito, concito, penult. brevi: citum autem à cio priorem producit.

Vieo Vietores

Vieo vievi vietum antiquum verbum eſt ſignificans ligo & flecto. Vnde vietores dicuntur qui vaſa ligant, ſtipantque.

Oleo

Compoſita ab oleo ſæpè habent evi etum: vt aboleo abolevi aboletum. *Suet.* Hoc decretum Veſpaſianus abolevit. Habẽt quandoq. ui itum: ut Oboleo obolui obolitum. *Plaut.* At te Iupiter diique omnes perdant, oboluiſti allium. Oleo nunc oluĩ olitum habebit ſemper. Adoleo adolevi adultum. Oleo ſignificat odorem emitto, *to ſauour*. Vt oles cerviſiam, oles hircum.

Aboleo Exoleo

Compoſita hanc ſignificationem ſemper non ſequuntur: ut Aboleo, id eſt deleo, extra conſuetudinem duco, *to aboliſh and put out of vſe*. Exoleo, extra conſuetudinem venio, *to paſſe out of vſe*. Inoleo, invaleo, in uſum venio, *to come in vſe*, Vt non probanda res inolevit. Obſoleo ſordeo vel exoleo, *to goe out of vſe*. Tullius: Obſolevit jam iſta ratio, Adoleo, creſco, *to grow*. Virg.

Tu ſac mox cum adoleverit ætas
Sis memor.

Dant ſi ſum *ſuadet, ridet, manet, hæret, & ardet,*
Et *terget, mulcet, mulget, jubco* geminans ſi.
Indulget ſi, tum, cum *torquet* ſæpius optat.
Serbeo pſi ptum dat vel normam rite reſervat.
Dans a per i *maneo* minui facit abſque ſupino.

Sic

Sic *urget* si vult, cum *fulget, turget & algeт.*

Quædam habent si sum: vt Suadeo, suasi suasum, &c. Iubeo jussi jnssum, gemino s utrobique. At indulgeo indulsi indultum: torqueo torsi tortum sæpius. Aliquando etiam iudulsum torsum. Sorbeo sorpsi sorptum: vel sorbitum.

Composita à maneo mutantia à in i breve, habent ui sine supino: vt Emineo eminui. Sic, id est sine supino. Vrget si vult. Vrgeo ursi, cui conjunguntur, Fulgeo fulsi: turgeo turfi: algeo alsi. Suadeo, id est consulo *to counsell.* Ovid.

Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadent.

Rideo risi risum, notæ significationis est, *to laugh.* Ponitur aliquando pro derideo, *to scorne:* & cum significatione mutat genus faciens passivum rideor. Ovid.

Ridear & merito pectus habere neger-

Maneo manſi manſum. Sic permaneo permanſi permanſum & quæcunque a non mutant in i. *Manere* est aliquo in loco insistere aut immorari, *to abide or tarry.* Præterea exspectare. Terent. Quem hic manes? Item instare. Ovid. Maneo

Fata manent omnes ——

In hoc ipso significato ponitur immineo, propter incertos casus quotidie imminet. Tull. Mors

Eminere est videri & præ aliis apparere: *to shew aboue others.*

Naso: *Eminet ante oculos quod petis ecce tuos.*

Hæreo hæsi hæsum, *to cleaue or sticke still.* Terent. Lingua hærer metu. Hinc hæsito hæsitas, & capitur utrumque pro dubito, *to doubt.* Idem. Hæreo quid faciam. Ardeo uror, inflammor, *to burne:* vt domus ardet. Horat. Hæreo Ardeo

Tum tua res agitur paries cum proximus ardet.

Tergeo terges, vel tergo tergis tersi tersum, id est mundo & nitidum facio, *to cleanse.* Iuven.

——*Vasa aspera tergeat alter.*

Mulceo & mulgeo habent communia præterita & supina mulsi mulsum: vel vt jam dicetur, mulxi mulctum. Mulcere significat lenire mitigare, *to mitigate.* Hinc demulceo. Terent. Non possum pati, quin tibi caput demulceam. Mulgere est lac è mammis exprimere, *to milke.* Iubeo impero, *to command.* Virg. Mulceo

Infandum Regina jubes renovare dolorem. Admodum insulse arbitratur quidam jubere hic positum pro rogare. immo & iniquissime; non enim tã immemor decori potuit esse tãtus

Poeta

Poeta: vt si rogatus à Didone Regina esset Æneas faceret eum hoc loco illud agnoscere fastu quodã, ponitur pro peto cor. vel opto. Terent. Iubeo Chremetẽ salvere. Indulgeo est nimiũ permittendo obsequor, *to grant easily or to make much of.* Terẽt. Nimiũ filio indulges, Torqueo, flecto jacto, punio, in gyrum roto. *to bow or cast, to torment, to turne round.* Exemplum ultimi. Virg. —— *Illum ter fluctus ibidem*

Torquet agens circum ——

Sorbere est deglutire molle quippiam, *to sup.* Fulgeo id est splendeo, *to shine.* Vrgeo, id est premo, cogo, cõpello, festino,

Turgeo *to compell or molest,* Turgeo, inflor tumeo, *to be bolden.* Turgesco, turgidus fio. Algeo, id est frigeo, *to be cold.* Horat.

Qui studet optatam cursu contingere metam.
Multa tulit fecitque puer sudavit & alsit.

Xi ctum dant *mulcet, mulget, luget* velut *auget.* Xi *friget, lucet, connivet,* at absque supino.

Hæc quatuor verba, mulceo mulgeo, lugeo & augeo, habẽt xi, in præterito & ctum præcedente c in supino. Mulceo &

Lugeo mulgeo satis patent. Lugeo luxi, id est doleo, & tristor & valde fleo *to mourne.* Augeo auxi, in auctum, majus facio, *to augment.* Cicer. Natura non patitur vt aliorũ spoliis nostras facultates augeamus. Additur his Sugeo suxi suctum, at invenitur per tertiam sæpius. Sugo, & est spiritu succum ad traho, unde exugo & exugeo, *to sucke.* Tria verba faciunt xi in præterito absque supino. Frigeo frixi: luceo luxi: conniveo connixi: quod etiam connivi habet: vt dictum est.

Luceo Frigeo sum frigidus. *to be colde.* Luceo, lucem emitto, *to shine.* Alluceo, ad aliquid luceo. *In* Psalmos. Alluxerunt fulgura ejus orbi terræ. Colluceo, simul luceo, Virg. *Mœnia colluent flammis.* Eluceo emitto lucem, Illuceo lucem immitto. Perluceo, vel in verso, pelluceo, transluceo, Plaut. pellucet quasi laterna punica.

¶ TERTIA CONIVGATIO.

VLT xi ctumque cio: *facit & jacit,* ecit & actum.

Elicio per ui dat itum, fratres mage xi ctum.

Verbum tertiæ conjugationis desinens in cio, dat xi in præterito, & ctum per c in supino: vt Aspicio aspexi aspectum. Excipiuntur facio feci factum: jacio jeci jactũ. Quorum com-

mm compoſita quæ mutant à in i. breve, faciunt ſupina in ctum per regulam. A quoties mutatur in i. per e pono ſupina: vt Inficio infeci infectum: iujicio injeci injectũ. Quæ mm verbis vel adverbiis componuntur, ſequuntur ſimplex, vt calefacio, eci, actum, ſic benefacio, malefacio. Compoſita cum nominibus tranſeunt in primam conjugat. Magnifico, lætifico. Elicio magis habet elicui elicitum quam Elicio elexi electum ſignificat blandè & ſenſim educo, *to draw out* Reliqua ejuſdem compoſitionis magis xi ctum faciunt: ut pellicio pellexi pellectum. Terent. in phormione: *Is* ſenem per epiſtolas pellexit, modo non monteis auri pollicens. Simplex Lacio inuſitatum eſt, ſignificabat in fraudem ducco. Sic exolevit ſpecio, video. compoſitis utimur, quæ ſunt deſpicio deſpexi deſpectum. Reſpicio, irſpicio, perſpicio. &c. mutant e ſimplicis in i breve. Facio quid propriè Facio ſignificet notum eſt. Olim paſſivum habuit facior, pro Jacio quo nunc fio utimur. Jacio jacis jacere *to caſt*. Objicio con- Objicio tra jacio, *object or caſt againſt*, Saluſt. Ea ſi tibi falſo objicio, refelle. Rejicio, rurſum jacio, *to caſt away or refuſe*. Rejicio

——— Virg. *Ex humeris reiecit amictum.*

Dic fodi foſſum, gemino ſſ. fugi fugitumque.

Fodio facit fodi foſſum gemino ſſ: fugio autem fugi fugitum. Fodio, terram eruo, *to delue*. Fugio vito, currendo relinquo, *to flee*. Compoſita utriuſque fo & fu ſyllabas corripiunt exceptis præteritis & ab eis formatis. Dicimus enim penult. brevibus effodit refugit in præſenti: vt eiſdem longis effodit, refugit in præterito. Nam fodi fugi præterita ſunt diſſyllaba.

vi itumque *cupit*, *ſapit* ivi & ui, dat, itumque, Dic *capio*, cepi captum, *rapio*, rapui ptum.

Cupio facit cupivi cupitum: ſapio ſapivi ſapitũ: penult. longa, quia olim fuerunt quartæ conjugat. verum ſapio nunc ſæpius quidem facit ſapui ſapitum penult. brevi. Capio cepi captum: rapio rapui raptum. Sapio ſignificat ſaporem habeo, aut ſapientiam, *to haue ſauour or to be wiſe*. Cupio, deſidero, *to deſire*. Capio apprehendo intelligo contineo, *to take or vnderſtand*. Rapio, violenter aufero, *to reaue*. Horum omnium prima ſyllaba corripitur in compoſitis: ut Percupio percupis. Reliquorum compoſita mutant a in i.

Horat. *Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.*

Dulce eſt deſipere in loco. Mart. *Accipe quamprimum brevia occaſio lucri.* Seneca. Nil eripit fortuna niſi quod dedit.

Dat *pario* peperi partum, paritum. *Quatioque*
Dat quaſſi quaſſum: cuſſi cuſſum dabo proli.

In rio unicum verbum Pario dat peperi partum, vel pariturum. Hinc pariturus illinc partus. in tio ſimplex unicum e Quatio quaſſi quaſſum. Præteritũ quaſſi nõ eſt in uſu, teſt Cariſio. Cõpoſita ſunt concutio, diſcutio, excutio, percut &c. quæ omnia breviant ſecundam: & in præterito cuſſi: ſupinis cuſſum habent. parere propriè fœminarum eſt, ſignificat prolem producere, *to bring foorth children*: & metaphoricos. Terent. ait Obſequium amicos, Veritas odium pari Quatio, concutio agito, *to ſheake*. vt Quatio arborem.

Vult uo ſemper ui, dans utum: vult *ſtruo* xi ctum:
Datque *fluo* xi xum, *pluo* vi vel ui dat & utum.
Vultq. *ruo* ruitum: dat utum proles tibi ſolum.
Nulla ſupina dabunt *metuo*, *luo congruo*, ſicut
Annuo cum ſociis: *cluo reſpuo & ingruo* junctis.

Verba in uo per diviſas ſyllab. deſinentia, faciunt in præteritis ui per div. ſyllabas: & in ſupinis utum penult. lon-

Arguo ga: vt Arguo argui argutum, id eſt accuſo & reprehendo *to accuſe or reproue*: vt arguo te furti. Item oſtẽdo vel indico

Imbuo Virg. *Degeneres animos timor arguit.* Imbuo, impleo, ac etiam profundo, *to weit or to inſtruct*. Horat. *Quo ſemel eſt imbuta recens ſervabit odorem Teſta diu.* Alavo compoſita hujus conjugationis ſunt, & in luo deſinunt: vt diluo dilui dilutum aqua vel alio quopiam humore purgo, *to waſh or put away*. Excipiuntur quædam à regula, Struo facit ſtruxi ſtructum id eſt paro, aut facio ædificium, *to builde*. Fluo fluxi fluxum proprium eſt liquorum fluentium, *to flow*: vt aqua fluit Oleum fluit. Affluo, ad aliquid fluo vel abundo. *to abound*.

Pluo Ovid. *Affluit incautis deſidioſus amor.* Pluo plui, vel plu plutum, rarò legitur niſi in tertia perſona ſingularis qui

Ruo exempræ actionis eſt, *to raine*. Ruo rui ruitum cado aut c impetu curro, *to fall or run with force*. Virg. *Quo moritnre r majoraque viribus audes?* Compoſita non itum, ſed utum vo lunt penult. brevi: vt Diruo dirui dirutum, id eſt demoli

& destruo, *to cast downe or destroy*. Quædam sequuntur regulam in præteritis, sed carent supinis: vt, metuo, id est timeo, *to feare*. Luo, solvo, *to satisfie or suffer* Virg.

Post mihi non simili pœna commissa luetis,

Item congruo & annuo, cũ congenitis: quæ sunt abnuo, renuo. &c. Quibus addũtur ingruo, id est invado, *to invade*. Cluo, splẽdeo, pugno, *to shine or fight*. & respuo, repudio, contemno, *to refuse*. Spuo tamẽ & nuo habẽt supina quemadmodũ fortè & luo, & abnuo. Invenjuntur enim luiturus & abnuiturus participia. Nuo significat caput moveo, aut capite indico aliquid, *to nod*. Hinc Annuere est assentiri. Renuere & abnuere negare. Composita á lavo in uo sũt hujus regulæ Diluo dilui dilutum: colluo collui collutum.

Bi, bo, bitumque facit, *Scabo*, *lambo* carento supinis.

Ut *cubo* sic proles, dant *scribo*, *nuboque* psi ptum.

Verbum desinens in bo facit bi in præterito, & bitum in supino: vt Bibo bibi bibitum *to drinke*. Naso:

Sæpe bibit succos quamvis invitus amaros.

Deglubo deglubi deglubitum, excorio, *to flay*. Suet Tiberii verbum est. Boni pastoris tondere pecus, & non deglubere. Scabo scabi, frico, *to rub*. Lucilius: Scabo

Scaberat ut porcus contritis arbore costis. Lambo

Lambo lambi, lingo, *to licke* Hieronym. in lib. Iudicum, usus est lambui. Supina scabitum, lambitum, non sunt in usu. Cõposita à cubo in cumbo per tertiã definunt, & adjecto in præteritis & supinis m faciunt cubui cubitum: ut cubo: velut procumbo procubui procubitũ. Patent hæc in prima conjugatione: Scribo scripsi scriptum, id est literas formo, *to write*. Nubo nupsi, viro trador, *to be married*. Composita à Nubo scribo producunt penultimam, à bibo corripiunt ubique.

In vi, tum muta sco. *Pasco* dat tibi pastum. *Agnosco*, *cognosco* dabis per itum. Nihil autem *Glisco* dabit, velut inceptiva. *Poposcit* habeto Poscere: Vult *disco* didici: *compescit* ui *dis*. Hæc per itum flectam, *Conquexi* tolle supinum.

Verbum desinens in sco, mutat sco in vi syllabam & tum: vt Cresco crevi cretũ: nosco novi notum: suesco suevi suetum. Excipiũtur à regula pasco, agnosco, cognosco: quæ præterita regulariter formant: pavi, cognovi, agnovi. Supina verò cõtra regulam pastum, cognitum, agnitum. Legimus tamẽ aliquãdo regulariter agnotum. Nosco notum in usu habet. Videtur enim noscitum aliquãdo habuisse, unde sũt noscituri & ignoscituri participia. Gliscо caret præterito & supino. Item præteritis & supinis carent verba inceptiva, id est inchoativæ formæ saltem propriis. Capiunt autem præterita à primitivis: vt Calesco calui: tepesco tepui. Quarum significatio alia est quando his tribuuntur, quam ubi dãtur primitivis: nam calui à calesco significat calidus factus sum calui à Caleo idem est quod calidus fui. Vide Vallam. Præterea tolluntur Posco popoſci: disco didici: compesco compescui: dispesco dispescui: quæ quatuor faciunt supina in itum: vt poscitum, discitum, compescitum dispescitum: sed sunt raro in usu. Cõquiniſco, cõquexi sine supino dicimus.

Cresco Cresco, id est augeor, *to grow.* Iuven.

Nosco *Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.*

Nosco non ignoro, considero, *to know.* vt Delphicum oraculum est. Nosce teipsum, Agnosco, Cognosco fermè significant idem quod nosco. Ovid.

Fama celebrata per orbem.
Littera cognosci quæ sibi quemque jubet.

Ignosco, veniam do, *to forgive.* Terent. Pater obsecro vt

Suesco mihi ignoscas. Suesco, id est soleo *to vse.* Cicero Metello. A te id quod suesti peto, me absentem diligas atque defendas. Desuesco, id est consuetudinẽ perdo, *to misuse.* Insuesco, valde suesco. Terent in adelphis: Qui mentiri aut fallere

Pasco insueverit patrem, tanto magis audebit cæteros. Pasco, id est nutrio, *to feede:* Pasce oves meas. Pasco herbam idem est,

Posco quod edo herbam. Gliscо, i. cresco, *to grow.* Poscere, est imperiose rogare, *to aske.* Reposco, repeto, *to aske againe.* Depoſco,

Gliscо valde posco. Expoſco idem. Disco, capio doctrinã, *to learne.* Dediscо negligo quæ didici, *to forget things learned.* Pla. Haud

Posco æquum facit, qui quod didicit dediscit. Ediscо, i. memoriter

Disco disco, *to learne perqueere.* Addisco bene disco, *to learne well.* Com

Ediscо pesco, i. coerceo cohibeo, domo. *to stay or straine.* Iuven.

Digito compesce labellum.

Dispesco, i. separo dirimo, *to sunder.* Plin. Nilus Africam ab Ægypto dispescit. Conquiniſco, caput inclino, Oequiniſco sine præterito & supino, idem est,

Nmota ci, ctum *vinco* dat: *dicoque* xi ctum:
Ut *duco*, *parco*, si sumque *pepercit* itumque
Icere ci ctũ vult. In di sum do bene vertes. DO

Vinco facit vici victum, ablata n litera: dico dixi dictum: duco duxi ductum: parco parsi parsum vel peperci parcitum: ico ici ictum. De parcitum: quia aliqui negant parco peperci supinum habere. Plin. lib 13. Italiæ parcitum est, vetere interdicto Patrum. Vinco, supero, *to overcome*. Cic. Facile est vincere non repugnantes. Convinco, devinco, evinco, idem. Dico splendide loquor, pronuncio & nomino, *to say or speake*. Duco, notum est, *to leade*. Seneca. Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. Capitur pro judicare & existimare. Virg. ——— *Tanton' me crimine dignum*
Duxisti? ———

Parco, Vinco Dico Duco

Parco, significat abstineo & veniam do, *to spare or forgiue*. Ico percutio, *to strike*. Plaut. Fulmine laurus sola non icitur.

In di sum do bene vertes) Do mutatur in di & sum: ut Mando mandi mansum, i, comedo vel dentibus conficio, *to ut or chaw*. Scando scandi scansum, *to climbe*. Defendo defendi defensum, i, protego, *to defend*. Incendo incendi incensum est accendo, i, ardore facio, *to kindle*. Exceptiones sequuntur.

Mando Scando Defendo Incendo

Tollo *cado* cecidi casum, *pandi* cape passum,
Edi sum vel stum dat, *pedo* pepedit itumque.
Cædo cecidit habet: sic *pendo* pependit: & in sum
Fiet utrumque: quibus par *tendo* est, dans quoque tentum.

Cado cecidi casum: pando pandi passum. Edo pro comedo: edi esum vel estum. Pedo pepedi peditũ. Cædo cum diphthongo cæcidi cæsum: pendo pependi pensum: tendo tetendi tensum vel tentum. Cado, i. ruo, *to fall*: vt cecidit in foveam quam fecit. Composita mutant a in i breve: vt occido occidi occasum. i, descendo, deorsum ruo, *to fall down*: vt Sol occidit. Et morior, *to die*: vt in Epitaphio Tullij.

Cado

Composita à Cado & Cado.

Ovid. *Occidit indigne manibus lacerratus iniquis*
Tullius, ah tumulo conditus exiguo.

Procido, ante aliquem cado, *to fall before*. Recido, iterum cado, is

do, *to fall againe*. Excido, incido, decido. ſatis nota ſunt. Contra producunt penult. cõpoſita verbi Cædo, i. ſeco, amputo, vel percutio. *to cut ſtrike or ſtay*: ut Circumcido. Recido, i. reſeco, *to cut about*. Incido, inſeco, *to cut in*. Decido, deſeco.

Pando Pando, aperio vel ſpargo. *to open or caſt abroad*. Virg.

Ecce trahebatur paſſis Priameia virgo
Crinibus———

Pedo Pendo Tendo Pedo, ventris crepitum facio: ſupinũ eſt peditum, licet non ſit multum frequens, *to fart or ſtinke*. Pendo, in ſublimi figo, ſuſpendo, *to hang*: vt pendet furem vel togam. Tendo, expando, *to bend or ſtretch out*. Virg. *Tendunt vela noti*———

Horat. *Sperat infeſtis, metuit ſecundis,*
Alteram ſortem bene præparatum
Pectus: informes hyemes reducit
Iuppiter idem
Submovet. Non ſi male nunc, & olim
Sic erit. Quondam cythara tacentem
Suſcitat Muſam, neque ſemper arcum
Tendit Apollo.

Quod *do* componit, didit atq; ditũ dabit uſq;:
Dic tamen *abſcondi*, quod itum poſcit magè quam ſum.

Sido præteritum neſcit: *rudo, ſtrido* ſupinum.

Compoſitum tertiæ conjugat. à do, facit didi in præterito & ditum in ſupino: vt Addo addidi additum, i. jungo, *to ioyne*. Edo, i. publico, *to publiſh*. Mart. *Quum tua non edas carpis mea carmina Læli: Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.*

Trado Condo Trado, in poteſtatem alterius transfero, *to deliver*. Dedo idèm eſt. Terent. Tibi pater me dedo, quidvis oneris impone ac impera. Condo, facio, ſtruo, *to make or build*: vt Condo carmen. Condo domum. Quandoque æquipollet ſuis compoſitis: recondo & abſcondo, *to hide*. Plin. Formicæ condunt

Abſcondo Sido æſtate fructus quibus hyeme fruantur. Abſcondo, ſine geminatione abſcondi facit, & abſconditum melius quam abſconſum, teſte Diomede, ¶ Sido præteritum neſcit) Sido proprio præterito caret ob id etiam ſupino. Propter ſignificationis cognationem præteritum à ſedeo capere dicitur. Significat

Rudo Strido enim ſidere, demittere ſe, *to ſettle or ſinke downe*: ut declarat Valla Virg. de avibus loquens: *Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidunt*. Rudo rudi; Strido ſtridi, ſupina non agnoſcunt. Rudere eſt

graviter

...viter sonare, asinis competit propriè, *to bray like an asse.* ...rs. de irato juvene. *Finditur, Arcadiæ pecuaria rudere credas.* ...rido est idem quod strideo, *to screik or noyse.*

Tundo facit tutudi tunsum, compostaq. tusum
Scindo scidi scissum dat: *findo* fidi quoq; fissum
Et *fundo* fudi fusum. Si sum dato *ludo*,
Divido, cum *vado*, *rado*, ceu *lædere*, *trudo*,
Et *rodo*, *plaudo*, *claudo*, & *cedo* geminans ss.

Tundo facit tutudi geminans principium præteriti: in supino autem tunsum: in compositis ablata n litera, tusum facit: ...Contundo contudi contusum. Imo & ipsum simplex quãdoque tusum invenitur habere. Scindo scidi scissum: & Findo fidi fissum, perdunt n tam in præterito quam in supino ubi geminant ss. Fundo fudi fusum non geminat ss, sed perdit n tam in præterito quam in supino. Tundo, i, percutio, pulso, & invase quidpiam comminuo, *to bray*. Contundo, simul tundo. Obtundo, hebeto, nimijs verbis molesto, *to dull*. Terent. Ne me de hac re obtundas sæpius. Scindere, *to cut*. Abscindo, amputo *to cut away*. Exscindo, destruo, vel ex aliquo scindo, *to destroy*. Rescindo, iterum scindo vel solvo, *to cut againe or loose*: vt Rescindo pactum. Composita à scindo & findo in præterito corripiunt penult. vt diffindo diffidi diffissum. Findere est fissecare, *to cleaue*. Hinc dicimus ligna fissilia fissa. Fundo fundis, liquidũ spargo, *to zet or powre forth*. ut Fundo aquam. Fundo ollam, i. ollam fundendo facio. Fusile, quod fundendo formatur: vt Fusilis statua.

Scindo

Findo

¶ Si sum dato ludo) Decem verba mutant do in si sum: vt Ludo lusi lusum: & cætera versibus comprehensa: inter quæ cedo geminat ss utrobique: vt cessi cessum. Ludo ludum exerceo & jocor, *to play or mow*. Plin. Ludere me putas, serio peto. Item decipio, *to deceiue*. Virg. *Multa malus simulans vana se lusit amantem*. Divido, partior, *to part*. Vado, eo, *to goe*. Rado, est cultro, aut quavis re acuta decerpo, *to shaue*: ut Rado barbam, rado ollam, rado terram. Corrado, summa diligentia colligo *to gather together*. Terent. Minas decem corrasi aliunde. Lædo, dolore afficio, aut malum infero, *to hurt*. Composita mutantæ diph. in i longũ: ut allido allisi allisum, ad aliquid lædo, *to bruise*, Collido, fortiter concutio, vel occido, *to bruise together or slay*. Illido, impellendo lædo. Trudo, manibus

Ludo

Lædo

Trudo

pedibuſque, aut alia re impello, *to put away by force.* Mola truſatilis, quæ manibus verſatur. Extrudo, expello, *to put out.* Intrudo, vi induco, *to put in by force.* Detrudo, repello, *to repell.* Rodere, *to gnaw*: vt Mus rodit caſeum caper vitem, canis oſſa. Corrodo, contero. Erodo, dentibus effodio. Plaudo, concuſſis manibus de re bene geſta gratulor, *to clap hands for ioy.* Applaudo, alicui plaudo. Claudo clauſi clauſum, vel vetuſtius Cludo cluſi cluſum, operiendo munio, *to ſhut.* Compoſita magis à cludo videntur orta, quam à claudo, vt includo, excludo, *to ſhut out*, Recludo, i. aperio, *to open.* Secludo, ſeorſum claudo vt iit ſolus, *to cloſe by apart.* Concludo, ſimul claudo, & omnem exitum eripio, *to cloſe together or imprifon.* Cedo, ſine diphthongo, i. abeo & locum do, *to giue place.* Naſo.

Cede repugnanti, cedendo victor abibis.

Huic non abſimile illud Quintiliani. Vbi neceſſe eſt vinci, expedit cedere. Etiam cedo ſignificat in partem venio. Ovid.

Ceſſerunt nitidis habitandæ piſcibus undæ.

Succedo, ſequor, & in locũ alterius venio, *to ſucceed:* vt Petro ſucceſſit Linus. Secedo, ſeorſũ eo, *to withdraw aſide.* Seceſſus, ſecretus locus, Diom. cum Carifio & Phoca dicunt. Cudo cudi vel cuſi habere: ſed deſunt illis teſtimonia. Rectius itaque Priſc. ait cudi cuſum per regulam. In di ſum do bene vertes: ſignificat ferio, percutio, *to ſtrike.* Sic excudit præteritũ eſt teſte Serv. apud Virg. Æn. *At primum ſilicis ſcintillã excudit Achates.*

Suſcepitque ignem foliis. ——— i. feriendo eiecit,

Go vel guo xi ctumq. facit. Tamen iſta ſupinis
N tollunt, *pingo*, *ſtringo*, cum *fingere*, *ringo*.
Tango facit tetigi tactum: dat *ago* egit & actum
Vult *frango* fregi fractum. *Pegi* pepigique,
Et panxi pactum *pango*, capiet *lego* gi ctum.
At xi ctumque dabunt *intelligo*, *negligo*, *dili*.
Dat *pungo* pupugi punxi: punctum venit inde.

Verbum in go vel in guo deſinens, facit xi in præterito, & ctũ in ſupino præcedente c: vt Affligo afflixi afflictum i. crucio vel moleſto, *to trouble and moleſt.* Confligo, pugno, *to fight.* Infligo, incutio. Plaut. Inflixit mihi vulnus. Producunt hæc penult. quorum ſimplex fligo obſolevit. Rego rexi rectum. guberno, *to gouerne.* Compoſita mutant e in i brevem

Affligo
Confligo
Rego

vt

vt Arrigo, i. elevo, *to lift up.* Ter, Arrige aures Pamphile. Corrigo. i. emendo, *to amend.* Ter. Si quid peccatum eſt, arte corrigas: pergo perrexi, ſurgo ſurrexi: quia cum ſint à rego, dictum eſt porrigo, ſurrigo. pergo ſignificat in re quavis procedo, *to go or proceed.* Ter. Si pergis abiero. Surgo notum eſt, *to riſe.* Aſſurgo, honoris exhibendi gtatia ſurgo. Inſurgo, contra aliquem ſurgo ad reſiſtendum, *to riſe in contrary.* Stinguo ſtinxi ſtinctum, i. deleo, *to put away.* Lucr. lib. 11. *Stinguique colorem:* obſolevit. Compoſita in uſu ſunt, Inſtinguo, inſpiro, *to inſpire.* Diſtinguo, diſcerno, *to divide.* Reſtinguo, reprimo, cohibeo, deleo, *to repell or reſtraine.* Exſtinguo, i. deleo, morte afficio, *to put out or ſlay.* Horat. Aſſurgo Stinguo

Urit enim fulgore ſuo qui prægravat artes
Infra ſe poſitas: exſtinctus amabitur idem.

¶ Tamen iſta ſupinis) Excipiuntur à regula quædã & primo quatuor, quæ recte præteritum formantia, in ſupino perdunt n: vt Pingo pinxi, pictum, i. formam alicujus rei, ductis lineis repræſento, *to paint.* Stringo ſtrinxi ſtrictum, i. premo & arcto, *to ſtraine.* Plin. Apprehenſamque manum ſtrinxit. Fingo finxi fictum: ſimulo, excogito, formo. *to faine or faſhion.* Saluſt, Omnes homines qui ſtudent ſeſe præſtare cæteris animantibus, ſumma ope niti decet, ne vitam ſilentio tranſigant, veluti pecora, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit. Ringo rinxi rictum, vel ringor, os torquens: vt canes latraturi faciunt, *to girne.* Item iraſcor, convicior, *to be angry.* Ter. Ille ringitur, tu rides. Diomed. & Priſc. addunt mingo minxi mictum, quod carminibus non incluſi. Mancinellus etiam pluresque alij, cenſent barbarum aut certe obſoletum, quia doctiſſimus quiſque meio dicit, cui aſſignavimus minxi mictum. Nec præterita, nec ſupina jnxta regulam formant hæc. Tango tetigi tactum. Ago egi actum, notæ ſignificationis verba. Ab hoc quia Cogo eſt, facit coegi coactum, & ſignificat compello, *to compell:* vt neceſſitas me coegit, & in unum ago. *to gather together.* Tango Cogo

Virg. *Tityre coge pecus.*

Frango fregi fractum, rumpo, deſtruo. Pango pepigi pegi, panxi pactum in ſupino. A. Quint. ait pepigi eſſe ab antiquo verbo pago, quod paciſcor ſignificat. Pango figo, conjungo, conſcribo, *to faſten, to make or write.* Cic. Tit. An pangis aliquid Sophocleum? Fac opus appareat. Lego legi lectum. Sic omnia ejus compoſita exceptis tribus, Intelligo intellexi; negligo neglexi; diligo dilexi. Pungo pupugi vel punxi Frango Pango Lego

punxj punctum, id est stimulo, morsum vel aculeum infligo, *to pricke or sting*. Composita pleraque faciunt xi.

Dant si sum *spargo, mergo, tergoque*. Locabis
Per xi xum *figo, frigoque*. Carento supinis
Cum *dego, satago, sugo*, ceu *lingit* & *angit*.
Vergo tenet neutrum, velut *ambigit*. Ho dato xi, ctum.
Mejo facit minxi mictum: cave dicere *mingo*.

Hæc tria verba, Spargo, Mergo, Tergo, faciunt si & sũ:
Spargo vt Sparsi sparsum: mersi mersum: tersi tersum. Spargo id est late projicio, *to scatter abroad*. Virg. *Sparge marite nuces*, Spargite humum floribus. Mergo, id est humori immitto, *to dowke or drowne*. Græcè baptizo dicitur. Tergo, i. tergeo, *to dight*. Detergo idem significat. Duo habent xi in præterito, & xum in supino, scilicet Figo fixi fixum, & Frigo frixi frixũ. Figo, i. firmum facio, & acumine perforo, *to fasten*. Hieron. Cerne manus Iudæe, quas fixeras: cerne latus Romane quod foderas. Frigo. i. torreo propriè in sartagine, *to fry*. Frixoriũ idem est quod sartago, *a frying pan*. Hier. in Esa. Confrixa sunt ossa mea tanquã in frixorio. Quædam verba in go terminata, aut raro aut nunquã habent supina: ut Dego & satago ab ago composita. Sugo suxi notæ significationis, *to sucke*. Lingo linxi, i. lambo, *to licke*. Plaut. Mel mihi videtur lingere. Ango anxi, i. crucio, premo, vexo, *to torment or trouble*. Vergo versi versũ debuit habere: sed neutrũ est in usu. Vergo significat declino, aut potius tendo, *to passe toward*. Cic. perspice quo ista vergant, mihique rescribe. Vtroq. caret etiã ambigo, quod propriè circũago significat, *to driue about*: frequenter etiã dubito, *to doubt*. Ter. in Heau. Simo & Crito vicini nostri hic ambigunt de finibus: me cepere arbitrũ. Dego, proprie aufero significat, *to take away*. Pla. Istũ laborem soror degã, & diminuã tibi. Item trãsigo, *to liue or dwell in a place*: vt Scipio degit vitam Linterni. Satago, solicite ago, seu laboro, *to be very carefull & diligent*.

Ango
Vergo

¶ Ho dato xi ctum] Duo sunt verba in ho, & faciunt xi in præterito, & ctum præcedente c in supino: ut Traho
Traho tráxi tractum: veho vexi vectum. Traho, vi ad me rapio, *to draw with force*. Hinc trahea & traha, vehiculum sine rotis. Contraho, in unum traho vel colligo, *to draw together*.

Horat.

Horat. *Contrahas vento nimium ſecundo Turgida vela.*

Vehere ſignificat plauſtro, aut quadrupede deportare, *to carry.* Plurima ſunt hinc compoſita inter quæ veho & proveho: ſæpe idē valent quod extollo & promoveo, *to extoll & advance.*

Virg. ——— *Pauci quos æquus amavit*
Iuppiter, aut ardens evexit ad æthera virtus.

Livius, Ad ſummos honores, alios ſcientia juris, alios eloquētia, alios gloria militaris provexit. In jo per j conſonantem unicum eſt verbum Mejo, pro quo mendoſè paſſim inveniri mingo, teſtatur Nebriſſenſis, facit autem minxi mictum ſignificatque urinam reddo, *to piſſe.* Perſius.

——— *Sacer eſt pueri locus, extra Mejite* ———

Lo dat ui: *colo, conſulo,* & *occulo* dātur in ultum.
Altum dic vel itum: molitum *molo, celloque*
celſum.
Cello facit ceculi culſum: *pepuli* dato pulſum,
Velli, vel vulſi dat vulſum, *fallo* fefelli
Falſum. Sublatum dat *tollo, ſuſtulit,* atque.
Sallo facit ſalli ſalſum. *Pſallo* dato pſalli.
Nulla ſupina dabunt *pſallo, volo:* jungito prolē.

Verbum deſinens in lo, facit præteritum in ui: ut Colo colui: alo alui: conſulo conſului: occulo occului: cello cellui: molo molui. Inter hæc colo. conſulo & occulo faciunt ſupinū in ultum: vt cultum, conſultum, occultum. Alo dat altum vel alitum: molo ſolum molitum: unde nomē molitor Cello ſine diphthongo celſum facit, vnde nomina celſus & excelſus. Cællo cum æ diphth. ceculi culſum facit. Pello facit pepuli pulſum. Vello velli vulſi vulſum. Fallo facit fefelli ſalſum, tollo ſuſtuli ſublatum, à compoſito ſuo ſuſtollo: olim fecit tetuli. Sallo facit ſalli ſalſum. Pſallo pſalli ſupino caret, vt volo volui. Colo, inter cætera adoro, & veneror ſignificat *to worſhip or to haue in reverence.* Macr. Vectius cum monumentum patris exaraſſet, ait Auguſtus, hoc eſt verè monumentum patris colere. Conſulo cum dativo eſt conſilium do *to giue counſell:* vt Senes junioribus conſulunt, & provideo: ut Male conſuluiſti famæ tuæ. Conſulo cum accuſativo peto conſilium, *to take counſell.* Si conſcientia Conſulo

urgeat,

urgeat. Sacerdotem consulto. Occulo, abscondo. Occulto idem, *to hide*. Alo, i. nutrio, & augeo, ubi de incorporeis loquimur, *to nourish or maintaine*: vt Honos alit artes. Molo, mola tero vel comminuo, *to grynd*. Cello sine diphthongo, i. cedo iam obsolevit. Composita in usu sunt, excello, antecello. Præcello, i. præcedo & supero, *to excell all*. Dicimus quoque per secundam excelleo. Cællo cum æ diphthongo i. cædo vel frango, extra compositionem jam non vsimur, Composita Percællo & procællo, significant percutio, everto, *to breake or ouerthrow*. Hinc Procælla, i. vis venti cum pluvia, nec durans, & in mari potius quam in terra, *a storme*.

Cello

Cællo

Pello Pello, rejicio, removeo, *to put away*. Boetius de consolatione Philosoph. lib. 1.

Gaudia pellit, *Nubila mens est,*
Pellit timorem, *Victaque frænis,*
Spemque fugato, *Hæc vbi regnant.*
Nec dolor adsit:

Vello Vello, i, carpo, exstirpo, *to plucke*. Fallo, decipio, *to deceiue*. Ter. Eho, quæso laudas eos, qui heros fallunt? Res fallit me, i. nescio, latet me. Horat.

Nec vixit male qui natus moriensque fefellit.

Tollo Tollo præter alia significat in altum levo, & summoveo vel eneco, *to lift vp or take away, or to slay*. Vtrumque significatum perspicitur ex illo in Neronem Disticho.

Quis neget Æneæ magna de stirpe Neronem?
Sustulit hic matrem, sustulit ille Patrem.

Sallo, sale condio vel conspergo, *to salt*. Salsus, sale conspersus, & qui salibus & scommatis hominem aspergere novit. vt apud Horat. Salsus homo. Insulsus non salsus & ineptus. Psallo præcedente p, cano & propriè instrumento musico, *to sing or play on instruments*. Salust. Psallere & cantare doctius quam probæ mulieri satis est.

Mo per ui, dat itum. *Tremo* ponitur absque supino.

Dant psi ptum *demo, promo*, cum *sumere, como*: Vult *emit* emi emptum: geminans s, dat *premo*, si, sum.

Verbum desinens in mo, facit ui per divisas syllabas, & itum: vt Vomo vomui vomitum, i. per os ejicio, *to vomit*. Fremo fremui,

mui fremitum, graviter & confuſe ſono, *to roare and make a noyſe*. Tremo tremui caret ſupino commoveor, agitor ſignificat, *to tremble*. Quatuor in mo habent pſi ptum: vt demo dempſi demptum: promo promſi promptum: ſumo ſumpſi ſumptum: como compſi comptum. Demo, i. aufero, *to take away*. Horat. *Deme ſupercilio nubem*. Promo, i. profero, eloquor, expono, *to bring foorth or expone*. Plaut. Prompſiſti tu illi vinum? non prompſi. Sumo, accipio, & arroganter tribuo, *to take*. Cicer. Quanquam non mihi tantum ſumo ludices, atque arrogo, Como, id eſt orno, & maximè capillos, *to dreſſe and make trimme*. Comptus, ornatus: Incomptus inornatus. Emo emi emptum, mercor, *to buy*. vt Emi-li-brum. Compoſita mutant e in i breve: vt Redimo redemi redemptum, id eſt rurſum emo vel libero, *to buy againe*. Adimo, aufero, *to take*. Ovid.

Nam vires adimit Veneris damnoſa voluptas.

Premo preſſi preſſum, utrobique gemino ſſ, calco vel initor alicui rei cum pondere, *to tread downe or preſſe*. Compoſita mutant e in i breve: vt Exprimo premendo extrudo, *to preſſe out*. Et etiam eloquor, *to ſpeake out*. Plin. Exprimere non poſſum quanto gaudio ſum affectus.

Scaurus & Victorius

demſi demptum, tutu promſi promtum, ſumſi ſumptum & ſimilia fine p eſſe ſcribenda. Nam p charactere. riſtica litera non eſt, & præter naturam vitioſa interponitur.

Ponere cum *gigno* per ui, per itumque locabo,
Dico *cano* cecini cantum. Per ui fit & entum
Proles. Dat *temno* pſi ptum. Vi vertimus in tũ
Præteritis *ſivi*, *ſprevi*, *ſtravi*, quoque *crevi*,
Lini vel levi, livive, litumque ſupinum eſt.

Verba in no pauca ſunt, nec datur hic regula: ſed ponuntur ſingula. Pono & gigno habent ui per diviſas ſyllabas, & itũ. Pono poſui poſitum: gigno genui genitum: cano cecini cantum. Compoſita mutant a in i brevem, & faciunt ui per diviſas ſyllab. & entum: vt Præcino præcinui præcentum. Habuerunt quoq. compoſita regulariter præterita: vt præcino præcini, Temno tempſi temptum. Quinque in no verba faciunt præterita in vi ſyllab. quam in tum mutando faciunt ſupina: vt Sino ſivi ſitum: ſperno ſprevi ſpretum: ſterno ſtravi ſtratũ cerno crevi cretum: lino lini litum: item leni vel livi in præterito. Pono, i. colloco, conſtituo & depono, *to place or put away*. Pone metum. Gigno, genero ſignificat, *to engender*: de viro & fœmina dicitur. Transfertur etiam ſæpe ad alia. Horat.

Pono

Gigno

Ludus

Ludis enim genuit trepidum certamen & iram, Ira truces inimicitias & funebre bellum. Canere notum est *to sing.* Virg. *Non canimus surdis* — Temno, i, sperno, *to lightly.* Vir. *Discite justitiam moniti, & non temnere Divos.* Donatus vult temno per Aphæresin dici pro principali, contemno contemsi contemptum. Sino permitto, *to let alone.* Sperno, despicio contemno, *to despise.* Sterno, in terram dejicio, *to spread down or couer.* Præteritum & supinum verbi cerno extra compositionē raro leguntur, significat autem video, *to see.* Plaut. in Cistellaria, cum ego te amavi mi Antiphila, & meam amicam esse crevi. Linere est aliquid superinducere, *to smeire or anoint:* ut Quint. Linisti parietem mariti sanguine. Penult. hujus verbi in præsenti & supino corripitur. Dicimus & linio per quartam.

Po, psi ptumq. facit. Rupi ruptum dabo *rumpo.*
Donat ui peritum *strepo*, cum *crepo.* Dat *coquo*
xi ctum.
Vult *linquo* liqui: lictum natis dabit aptè.

Verbum definens in po, facit psi & ptum præcedente p: ut Repo repsi reptum. Sic carpo, serpo clepo sculpo, scalpo. At rumpo dempta m facit rupi ruptum. Strepo & crepo, quod sæpius primæ conjugationis est, faciunt ui in præterito & itum in supino. Repo & Serpo, animalium sunt ventre gradientium, vt sunt lumbrici serpentes, *to creepe.* Repunt etiam quibus minimi pedes sunt. Compos. penult. producunt: adrepo vel arrepo, ad aliquid repo, *to creepe till.* Irrepo i. intro vel latenter repo, *to creepe in.* Obrepo, clam venio, *to come quietly.* Senectus obrepit homini. Somnus obrepit oculis. Cicero filius de Cratippo: Exoro vt mecū quam sæpissimè cœnet, hac introducta consuetudine sæpè inscientibus nobis, & cœnãtibus obrepit, sublataq. severitate philosophiæ humanissime nobiscum jocatur. Carpere, *to plucke.* Virg. 1. —— *Carpent tua poma nepotes.* Clepo significat furor. *to steil.* Liv. Siquis clepsit. ne populo scelus esto, neve cui clepsum erit. Sculpo sculpsi sculptū, est cædendo, & excavando imaginem aliquam efficio: *to carue or graue.* Ponit hoc verbum Phocas, Diomedes negat simplex sculpo reperiri, dicit enim Calco facit inculco, nō incalco, scalpo insculpo quare gemma scalpta dicendum est, non sculpta. *Id* si verum est, innumeri libri mendosi erunt, in quibus legimus sculptor & sculptile. Rumpo vi quadam frango, *to breake.* Rumpo vocem aut

Carpo

Sculpo

tem aut ſilentium, id eſt loquor. Strepo, ſonum facio *to make great noyſe*. Perſtrepo, valde ſtrepo. Inſtrepo, in aliquo ſtrepo apes inſtrepunt floribus, Obſtrepo, contraſtrepo. Interſtrepo, inter aliquid ſtrepo, corripiunt omnia penultimã. ¶ Dat Coquo xi ctum) Duo ſunt in quo Coquo coxi coctum: Linquo, liqui lictum, quo ſupino in ſimplici vix utemur. Sed bene in natis, id eſt in cõpoſitis, vt Relinquo reliqui relictũ. Coquo apud ignem eſui aut potui apto, *to ſeith* Coquo Coquo cerviſiam non braxo. Linquo ſignificat dimitto, *to leaue*. Relinquo idem, vt cordato viro relinquendæ nugæ.

Ro, vi tumq. dabit. geſſi *gero* vult quoq. geſtum
Vro uſſi ac uſtum. *Verro*, ri, ſi, dato verſum.
Curro cucurrit habet curſum: dat ui *ſero* natum
Atque ertum: dat & evit itũ ſub duplice ſenſu.

Verbum deſinens in ro facit in præterito vi ſyllabam, in ſupino tum, vt Tero trivi tritum: Quæro quæſivi quæſitum: quod per ſyncop etiam quæſtũ facit. Vnde Quæſtus quæſtor. Excipiuntur Gero geſſi geſtum. Vro uſſi uſtum: Verro verri, vel verſi verſum. Curro cucurri curſum. Sero juxta regulam facit ſevi, & in ſupino e in a mutato ſatum, ſignificat ſemino aut planto, *to ſow or plant*. quam ſignificationem ſi compoſita ſequuntur habebunt evi in præteritis, & itum penult. brevi in ſupinis. Sin recedunt à ſimplicis ſignificatione, recedunt etiam á ſimplicis præteriti ſupiniq. forma faciuntque rui ertum, vt Aſſero ſignificat propè ſero vel planto, habet aſſevi aſſitum, *to ſow neare*. Aſſero autem pro affirmo, aſſerui aſſertum, *to affirme*. Sic diſſero pro diſputo, vel narro diſſerui diſſertum, unico ſ in ſupino, *to diſpute or reaſon*. Sic ſero olim habuit ſerui ſertũ. Tero ſignificat comminuo, tundo, conſumo, *to conſume or breake in pieces*. Quæro Quæro quæſivi quæſitum, cum ſ in præterito & ſupino, inveſtigo, *to ſeeke*. vt Quæro fratrem & interrogo, *to ſpeire*. vt quæro ex te vel à te. Magiſter quæſivit de te, i. quod vulgo dicitur poſt te. Cõpoſ. mutãt æ diph. in i long. ut Acquiro, conquiro, i. quærẽdo, invenio, nanciſcor, adipiſcor, *to find*. Gero, i. porto, *to beare*. Gerulus, portator & geſtator. Gero Gero quoque eſt rego, *to guide*, ut Petrus ſe bene gerit. Compoſita corripiunt penultimam, ut Aggero apporto, congero, *to gather together*. Hinc agger. Aggero, aggeras primæ, id eſt augeo *to augment*. Vro, id eſt ardore aut frigore nonnunquam

quam etiam alia vi lædo, *to burne or hurt*. Vro hominẽ, id est dolore afficio. Cõposita penult. producunt: vt Aduro adusi adustum: & cõburo, i. uro, ardere facio, *to burne*. Amburo, ex omni parte uro, *to burne wholly*. Verro, i. rado mundo, *to sweep or clainse*, Iuven *Verre pavimentum, nitidas offende columnas*. Curro, accurro, excurro, incurro, præcurro, facile patẽt. Occurro. i. obvio & resisto, *to meet or resist*. Succurro, i. auxilior & in mentem venio, *to help or remember*. Tull. Vt enim quicquid succurrit libet scribere. Fero tuli latum à tulo obsoleto verbo: & hoc in sequenti libro patebit. Furo, id est insaneo: præteritо supinoque apud veteres caret, *to be mad*.

Annotatio Vnde nota, si alicui præteritum desit, cape illud à synonymo: vt Furo insanivi ab insanio: aio dixi à dico: sic scabo frictum à frico.

So, vi, tumque facit. si sumque *facesso, capesso,*
Cum *viso*. *Pinso* dat pinsuit, indeque pistum.

Verbum desinens in so facit sivi & situm: vt Lacesso, lacessivi lacessitum, penult longa est vexo & incito aut provoco, *to trouble or prouoke*. Vir. *Efficiam posthac ne quemquam voce lacessas*. Potest etiam in præter. habere lacessi, vt multi dicunt

Arcesso Arcesso arcessivi arcessitum, i. accuso teste Diomede: nam

Accerso accusare inquit à maleficiis est arcere, *to accuse*. Accerso accersivi accersitum, i. eo ad vocandum vel voco *to call or goe to call*. Hor. *Si melius quid habes accerse vel imperium fer*. Terent. Obstetricem accerso. Hoc venit ab accio accis. Tria verba in so faciunt si sum. Facesso facessi, i. facio vel eo ad faciendum, *to doe or to goe to doe*. Viso visi, testibus Diom. & Carisio, in supino visũ, licet qui dicãt supino carere. Viso, eo ad videndũ. *to visit*. Pinso pinsui pistum, i. tundo, nã veteres usu

Pinso molarum carentes frumenta pistillis terebant. Nunc pinso capimus pro panem facio, *to bake*. Supina etiam sunt pinsitũ & pinsum licet non frequẽtia. De quæso dicetur li. sequẽti.

Xi, Xum dant *plecto*, cum *flecto, nectere pecto*.
Hæcque xui duo dant. Ivi *peto* donat & itum.

Verba in to pauca sunt, ideo non datur generalis regula, singula enumerantur, & primo plecto facit plexi plexum & flecto flexi flexum: necto nexi vel nexui nexum. pecto pexi vel pexui pexum: peto petivi petitum, plecto, i. percutio, vel punio, *to strike or punish*. Horat.

Quicquid delirant Reges, plectuntur Achivi.

Interdum

Interdum plectum idem est quod flecto, hoc autē significat Necto inclino vel curvo, *to throw*. Necto, i. ligo, *to bind*. Nexilis. i. Pecto nexus ligatus. Pecto, capillos orno, vel simpliciter orno, *to combe or dresse*. pexus, i. ornatus, pulcher cultus elegans. Hor.

——— *Rides si forte subucula, pexæ Trita subest tunicæ.* ———

Peto. i cupio, oro, *to aske*: vt Peto pecuniam, at Peto te lapide, id est, invado, prosequor, *to inuade*.

Mitto facit misi missum, I geminando supino.
Sque *meto* geminans fuit, & sum. *vertoq.* verti
Et versum, *sterto* dat stertuit, absque supino.

Mitto facit misi missum gemino ss in supino. Meto facit messui messum gemino vtrobiq. ss. Verto dat verti versū. Sterto stertui, sine sup. Mitto quid proprie sit, notū est, *to send*. Significat etiā omitto vel depono, *to leaue or put away*. Hor. *Mitto leues spes & certamina divitiarum* Plurima hinc sunt Composita: ut Omitto. i. relinquo, cesso *to leaue*. Demitto notæ significationis, *to let downe*. &c. De priore. Hor. *Quem sua culpa premit deceptus omitto tueri*, De altero. Idem: *Demitto auriculas ut iniquæ sortis asellus*. Meto, segetem vel herbam seco amputo, *to sheare*. Demeto, penult. brevi deseco, *to cut off*. Virgil. *Demetit ense caput*. Verto, id est muto vel volvo *to turne*. Hinc frequentativum. Verso, id est continuo vel multum verto, *to turne often*: ut Equus versat molam. Quid versas animo? id est quid cogitas. Sterto, sonum altum dormiens emitto, vel dormio, *to snoare or sleepe*. Teren. Homo fatuus est, insulsus, tardus, stertit noctes & dies.

Neutrum *sisto* nihil dabit, activum stitit edet.
Deinde statum format: nobis est Gellius autor.

Sisto neutri generis significans sto caret proprio præterito atque supino: potest tamen utrumque sumere à sto: sisto steti statum: & composita à sisto capient utrumque à compositis à sto: quia eandem cum iis significationem habent: ut Consisto constiti constitum. Sic resisto, obsisto, assisto, circumsisto, persisto, desisto: &c. Sisto activum habet stiti in præterito, ex sententia Gellii: & statum in supino, teste Valla. In activo genere nulla gignit composita, & significat stare facio: ut siste lacrymas, *to stay*. Virg. *Siste gradum teque aspectu ne subtrahe nostro*. Item significat in præsentiam alicujus adduco, *to bring in presence*. Virg. *Annam cara mihi nutrix, huc siste sororem*.

Dat *vivo* xi ctum. *Solvo* vi format & utum.
Et *volvo*. Calvi *calvo* facit absque supino.

Quatuor ſunt verba in vo ſyllabam deſinentia, quorum vivo facit vixi victum, ſolvo ſolvi ſolutũ, volvo volvi volutũ, calvo calvi, ſine ſupino. Vivo, i. vitam ago, *to liue.* perf. *Vixe memor lethi fugit hora.* Solvo, quod ligatum erat libero, & enodo, *to loose.* Tranſlatitie debitum reddo *to pay.* Ter. in Adelp. Neque tu verbis unquam ſolves, quod mihi re maleteceris. Volvere eſt vertere, ſeu potius verſare *to row or pauſe.* Ter. Satis diu jã hoc ſaxum volvo. Devolvo deorſum volvo, *to row downe.* Cõvolvo, ſimul volvo, *to row together* Calvo. i. decipio fruſtror, *to fruſtrate or deceiue.* Paſſivum calvor, *Calvo* calvas primæ i. calvum facio, *to make bald.* Calveo, i. calvus ſum, *to be bald.* Calveſco fio calvus.

Volvo
Calvo

Nexo xui xum vult: *texo* xuit, indeque textum.

In xo tertiæ verba duo ſunt: Nexo nexui nexũ *to knit or bind.* Andronicus per primam nexabat dixit, teſte Priſc. Texo texui textum. i. telam ſtruo, *to weaue.* Ter. in Heaut. Texentem telam ſtudioſe ipſam offendimus, Ponitur etiam pro componere, facere, fabricare, ſcribere, colligere. Attexo, appono, ad aliquid texo, *to put to.* Contexo, compono, conjungo, *to make or weaue together.* Detexo, textum deſtruo, vel diſſolvo, *to wind.* Aliquando ſignificat valde texo. Retexo, iterum texo, & reformo, *to weaue againe or reforme:* ut Penelopes telam retexere,

Nexo
Texo

¶ QVARTA CONIVGATIO.

IVi quarta facit, vi ſemper vertitur in tum.

Verbum quartæ conjugationis facit in præterito ivi, & in ſupino itum penult. longa: ut Audio audivi auditũ: ſcio ſcivi ſcitum. Sic Crocio, vocifero ut corvus, *to crowp.* Glocio, ſono ut Gallina quando incubat ovis, *to keckle.* Cucurio, penult longa. Sono ut gallus, *to crow.* Laſcivio, petulans ſum, *to be wanton.* Sopio, dormire facio, *to bring on ſleepe.* Garrio, multa & inepta loquor, *to clatter.* Aves garriunt. i. cantillant. Habent itum penult. brevi, eo & queo cum compoſitis: vt redeo reditum, nequeo nequitum Ambio circumeo, item ambiendo appeto, *to go about to deſire.* Ambitus tamen participium producit penult, quam corripit ambitus nomen, i. ambitio. De participio. Ovid. *Iaſſit & ambita circumdare littora terræ.* De nomine. Lucan. *Ambitus & luxus & opum metuenda facultas.* Eo notæ ſignificationis eſt. Queo poſſum, *I may.* Nequeo, non poſſum, *I may not.*

Cucurio
Laſcivio
Garrio

Singultit vult ſingultum, *ſepelire* ſepultum.

Væneo dat vænum: veni ventum *venio* vult.

Excipiuntur á regula quædam. Primo, tria ſecundum regulá factientia præteritum, & contra regulam ſupinum: vt ſingultio ſingul-

tivi singultum, sepelio sepelivi sepultum, væneo vænivi vænii Singul
vænum. at venio facit veni ventum. Singultio, graviter tussio tio
& singultum emitto: ut faciunt fessi & infrigidati, *to sob.* Hinc
singultim adverbiũ, i. singultiẽdo, *with sobing.* Hor. *Ut veni corã*
singultim pauca loquutus. Sepelio defunctũ condo, *to bury.* Væneo
i. vendor, quasi vænũ eo, *to be sold.* Supinũ multi Grãmatici di- Venio
cunt esse vænum, quod pro vænitum ponitur. Venio, notũ est
to come. Cõposita corripiũt syll. ve in præsenti, sed in præterito
producunt: ut advenio, ad aliquem venio, *to come to.* Hinc ad
ventus, Advento adventas, veniẽdo propinquo, *to draw neare*

Pone *amicit* per ui, per ctum dat *vincio* xi ctũ,
Sancio jungatur, quod & ivi format & itum.

Amicio facit amicui amictum, teste Diom. Brutus in lau- Ami-
datione Appii Claudii: Toga prætexta amicuit. Actius etiam cio
amixit protulit. Inventum est quoque amicivi: ut audivi, &
significat vestio, *to cloathe.* Vincio vinxi vinctum: sancio sanxi
sanctum aliquando sancivi sancitum. Vincio, i. ligo, *to bind.* Vincio
Devincio, obligo vel conjungo, *to oblish or conjoyne.* Cicer. San-
guinis conjunctio devincit homines charitate. Sancio solem-
niter firmo & corroboro, etiam effuso sanguine, *to statut vnder* Sancio
a paine. Lucan. *Romanas sancire volunt hoc sanguine leges.*

Haurit si sum dat: psi ptum dat *sepio*: saltum
Et salui, *salio*, proles formatur in ultum.
Dat psi ptum *cambit*. legi hæc quãdoq. per ivi

Haurio hausi haustum, vel sine. t, hausum, id est humo- *Haurio*
rem excipio, extraho, *to draw out.* Sepio sepsi septum, i. ob- Sepio
struo, circundo *to hedge or dyke in.* Salio salui saltum, *to lowpe.* Salio
Ovid. 1. Fast. *Per flammas saluisse pecus saluisse colonos.*
Cambio, psi ptum, id est pecuniam muto, *to wissell or change*
money. Invenitur autem & ivi habere: ut cambivi cambi-
tum. Sic & alia tria nunc dicta: ut Haurio haurivi hauri-
tum: sepio ivi itum: salio salivi, non tamen salitum.

Sentio si sum vult, ut *raucio*, *fulcio*, si tum.
Et *sarcit*, *farcit*, Per ui mutatur, & ertum,
Ex *pario*, natum: ri *comperit*, & *reperit* vult.

Sentio sensi sensum: raucio rausi rausum. Tria faciunt si tum:
ut fulcio fulsi fultum. Ovid. *Hercule suppositi sidera fulsit Atlas.*
Phocas dicit habere fulxi. Sarcio sarsi sartum. Farcio farsi far-

tum. Composita à pario quæ mutaverunt a in i brevem, faciunt ui per divisas syllabas & ertum: ut Aperio aperui apertum. At duo habent ri & ertum: ut Comperio comperi, compertum, reperio reperi, vel repperi repertum, Sentio, aliquo sensu percipio, *to understand or feele*. Raucio id est raucus sum, *to be hoarce*. Dicitur & rauceo, unde rauceſco. Fulcio. i. sustineo munio, fortifico, *to fortifie or hold up*. Sarcio, integrum facio *to mend*. Farcio. i. saturo vel repleo sagino, pingue facio, *to fill*. Aperio, resero, olim etiam aperiivi: vt Audivi, teste Phoca *to open*. Comperio, i. invenio, *to find*. Reperio, casu invenio, *to find by chance*. Ovid. *Tu, non inventa reperta es*. Ponitur etiam simpliciter pro invenio.

Sentio
Raucio
Fulcio
Sarcio
Farcio
Aperio
Comperio
Reperio

Aio præterito caret, & meditantia verba *Parturio*, *esurio*, cum *nupturio* volo tolli

Aio, id est dico, caret præterito, testibus Grammaticis, aut saltem secundam ejus in utroque numero habet personam: ut indicabimus lib. 6. Et quartæ conjugationis est, testibus prisciano & probo quia imperativus est, ai, & Actius aibant pro aiebant dixit, quod in quarta conjugatione fieri solet. Ait tamen invenitur secundam corripere, ut in versificatoria probavi. Verba meditativæ formæ carent præterito, & proinde supino: ut dicturio. i. cupio dicere *to desire to speake*. Esurio tamen facit esurivi, & parturio parturivi, nupturioque nupturivi.

DEPONENTIVM ET COMMVNIVM PRAETERITA ET SVPINA.

EX or finitis activam fingito vocem: Ut *potior potio*, formabitur inde supinum.

Verbis in or propria desunt præterita, sed eorum loco ponimus substantivum verbum cum eorundem verborum participio præteriti temporis quod à posteriore supino formatur. Hoc igitur pacto in illis formam supinorum investigabis. Finge deponentia ac communia in o terminare posse, deinde ex præceptis hactenus traditis tribue illis in o mutatis præterita quoque ficticia, & supina: ut à Potior finge potio potis potire hoc si uteremur juxta regulam de quarta conjugatione haberet potivi potitum potitu quæ nunc sunt supina verbi potior, cui propterea dabimus potitus sum in præterito. Sic considerabis in prima conjugatione: Abominor, testor, verecundor, &c. In secunda Vereor, revereor, liceor, polliceor, & si qua sunt alia. In tertia Nascor, fungor, patior. Potior quartæ conjugationis est, & in quibusdam personis etiam tertiæ, significat obtineo, i

tineo, in poteſtatem redigo, *to get or bring in ſubiection.* Virg. *Fas omne abrumpit. Polydorum obtruncat & auro, Vi potitur*——Lucil. *Deficit alma Ceres, nec plebes pane potitur.* Abominor, ſperno, quaſi malum omen repello, *to deteſt and abhorre.* Teſtor, teſtis ſum. & in teſtem accipio. *to be witneſſe, or take to witneſſe:* vt Teſtor Deum. Deteſtor, odio habeo, & execror, *to hate or warie,* Salomon. Arrogantiam & ſuperbiam, & os biliſingue deteſtor. Verecundor, verecundia tangor, *to be ſhameſull.* Plaut. Verecundari neminem apud menſam decet. Vereor, timeo, *to feare.* Plin. Multi famam, pauci conſcientiam verentur. Revereor, cum memore quodam honoro, *to haue in honour.* Liceor, præbeo pecuniam pro re emenda: ponitur pro æſtimo. *to appriſe or cheapen.* Licitum licitu, ſupina inuſitata ſunt: ſic & præteritum licitus ſum, cujus vicem ſupplet derivativi præteritum licitatus ſum. Polliceor, ſponte promitto. *to promiſe.* Naſcor, in mundum venio, orior, *to be borne.* Fungor, ago, & officium habeo, *to exerce an office.* Patior, ſuſtineo, & pœnam habeo, *ſo thole.*

¶ SEQVVNTVR EXCEPTIONES.

Nil formant *veſcor, liquor, medeor, reminiſcor.*

Supinis & proinde præteritis carent. Veſcor, liquor, medeor, reminiſcor: inter quæ medeor ſecundæ conjugationis eſt: reliqua tertiæ conjugationis ſunt. Veſcor, i. cibo utor & paſcor *to eate.* Conveſcor, ſimul veſcor, *to eate or liue together.* Liquor, i liqueo, *to be melted.* Ovid. *Liquitur vt glacies in-* Liquor
carto ſaucia Sole. Reminiſcor, recordor, *to remember.* Medeor, *to* Remi-
remeid or haill. Cic. Philoſophia medetur animis. niſcor

Non ſervant normam *tutus, tuitus, ratus, aptus,*
Et *faſſus, fructus, fruituſque, profectus,* & *ultus,*
Atque *ſequutus,* & *experrectus,* junge *loquutus,*
Niſus, vel *nixus, greſſus,* velut *orſus,* & *uſus,*
Oblitus, queſtus, commentus, junge *miſertus,*
Et *feſſus, menſus, lapſus, nactus,* quoque *pactus,*
Mortuus ac *ortus*: ſed donat iturus utrumque.

Formant ſupina, & proinde præterita contra regulam verba quorum participia præteriti temporis in litera poſuimus. Tueor, tutum, id eſt defendo, *to defend.* Supi- Tueor
num eſt tuitum, hinc participium tuitus, & verbale in io, tuitio. Habet quoque tutum vel tuitum, hujus ſynonymum tuor, tueris, tertiæ conjugationis,

cujus infinitivus non eſt ulitatus, niſi in compoſitis: ut contui, intui, obtui. Reor ratus ſum, arbitror vel puto, *to beleeue*. Ovid.

Reor

Sum ratus eſſe feram, telumque volatile miſi.

Apiſcor, aptus ſum, i. acquiro, aſſequor, *to get*. Vetus verbum eſt, ac penè obſoletum. pro quo utimur compoſito. Adipiſcor, adeptus ſum. Fateor faſſus ſum, concedo dictum aut factum, *to grant*: ut fateor culpam. Compoſita mutant a in i: ut Diffiteor diffiſſus ſum: nego, *to deny*. Fruor fructus vel fruitus ſum habet: & idem ſignificare videtur quod Vtor uſus ſum: ſed in hoc differunt, teſte Valla, quod utimur quopiam alterius rei, aut commodi gratia, fruimur veto nullius. niſi ut voluptatem capiamus, ideoq. in idem recidunt frui delectari voluptatem capere, *to haue vſe, profite or pleaſure*. De utor pulchrum eſt Matherbalis in Hannibalem exemplum apud Livium. Nõ omnia nimirum eidem Dij dedere. Vincere ſcis Hannibal, victoria uti neſcis. Proficiſcor, profectus ſum, i. eo, *to goe*. Vlciſcor ultus ſum, i. vindico, *to revenge*. Sequor, ſequutus ſum, notum eſt, *to follow*. Expergiſcor, experrectus ſum, evigilo, *to wake*. Horat. *Vt jugulent homines, ſurgunt de nocte latrones. Vt teipſum ſerves non expergiſceris*. Loquor loquutus, vel per c ſecundum Priſcianum, locutus ſum, i. citra artem verba profero, *to ſpeake*. Nitor, niſus vel nixus ſum, conor vel proficere laboro, *to endeauour or leane to*. Ovid. *Nitimur in vetitum ſemper, cupimuſque negata*. Gradior, greſſus ſum, eo, *to gang*. Ordior, orſus ſum, incipio, *to begin*. Obliviſcor, oblitus ſum, è memoria aliquid evolare ſino, *to forget*. Queror queſtus ſum, lamentor, *to complaine*. Comminiſcor, commentus ſum, excogito, *to deuiſe*. Ter. Quid agam, aut quid comminiſcar? Miſereor, miſertus ſum, miſericordiam habeo, *to haue pity*. Fatiſcor, feſſus ſum, vix eſt in uſu, idem valet quod compoſitũ ejus defeſſus ſum, i, labore deficio, *to be tired*. Metior, menſus ſum, i. pondero, & conſidero, menſuro, æſtimo, *to meaſure*. Labor, lapſus ſum, i. cado, *to ſlide*. Nanciſcor, nactus ſum, i. acquiro, *to get*. Paciſcor, pactus ſum, facio pactum, vel in pactum peto, *to make a band or couenant*. Morior, participium facit mortuus, quod nonnulli nomen eſſe volunt. Partici. futuri temp. eſt moriturus, tanquam ſupin. fuerit moritum. Eſt autem morior, è vita diſcedo. & tertiæ conjugat eſt *to die*. Orior, ortus ſum, ſurgere incipio, *to begin to riſe*. Orior habet particip. fut. temp. oriturus, tanquam ab oritum oritu ſupinis. Item infinitivum oriri per quartam habet. Reliqua per tertiam ſæpius, licet oririsnon malè dixeris.

Loquor

Labor

DE

DE VERBIS ANOMALIS, DEFECTIVIS, & ABVNDANTIBVS.

LIBER VI.

ANOMALA.

QVæ contra normam flectes, anormia sunto
Vt *fero, sum, fio, volo, eo, queo, sultis, edo sis,*
Ausim, quæso forem. faxo, cedo: Plura q; multa
Defectiva etiam, sic *ambest, inquio* & *inquam,*
Infit, ave, salve, capsis, apage, quibus *euge,*
Des, & *aie, sodes, ovat*: omnia prosa recludet.

Verbum anomalum vel anorme est, quod contra aliorum regulam conjugatur: ut Fero, quod sic cõjugatur. Indicativo modo tempore præsenti. Fero fers fert. Et plural. Ferimus, fertis, ferunt. Ferebam &c. Tuli tulisti &c, Tuleram &c. Feram feres feret &c. Impetativo modo tempore præsenti, fer, ferat, Et plural. Feramus, ferte, ferãt. Futuro ferto tu, ferto ille. Et pluraliter Feramus, fertote, feruncto. Olim etiam feruntote. Optatiuo utinam Ferrem. Vtinam tulissem Vtinam feram feras &c. Conjunctivo. Cum feram feras, cum ferrem, cum tulerim, cum tulissem, cum tulero. Infinitivo præsenti ferre, Præterito Tulisse. Futuro Laturum esse. Gerundia ferendi ferendo ferendum. Supinum Latum latu. Participia Ferens, laturus.

Passivo gènere. Indicativo modo. Feror, ferris vel ferre, fertur. Et plural: ferimur, ferimini feruntur. Ferebar. Latus sum vel fui. Latus eram vel fueram. Ferar fereris. Imperativo ferre feratur. Et plural. ferimini, ferantur. Futuro fertor tu & ille. Et pluraliter, Feramur, feriminor, feruntor. Optativo. Vtinam ferrer ferreris. Vtinam latus essem vel fuissem. Vtinam ferar feraris. Conjunctivo cum ferar, cum ferrer, cum latus sim vel fuerim, cum latus essem vel fuissem, cum latus ero vel fuero. *Infinitivo* præsenti ferri. Præterito latum esse vel fuisse. Futuro latum iri. Fero, i. porto, dico *to bring or say*. Item patior, *to thole*. Terent. in Hecyr. Multa ex quo fuerint commoda, æquum est ejus jncommoda ferre.

Sum, *I am*, omnium maximè irregulare est: ut constat ex Donato. Habet præteritum fui ab antiquo verbo fuo. Imperativo modo, tempore præsenti, ad secundam & tertiam personam, sis vel es, sit: &

pluraliter ſimus ſitis vel eſte, & aliquando ſite, ſint Caret Gerundijs & Supinis, licet in Donato mendoſe, ut opinor legãtur. Eſſendi eſſendo eſſendum. Ens in uſu non eſt, ſed à philoſophis interdum recipitur. Porens nomen eſt, *mighty*. Participia vero præſens, abſens. Sic Mancinellus. Nihil tale à reliquis compoſitis eſt, quia prodens, obens, &c. non dicimus, Comicum eſt ſiem, ſies, ſiet: pro ſim, ſis, ſit &c.

Fio, i. afficior, *to be made*. Irregulariter fierem pro firem facit: & fieri pro firi. Præteritum eſt factus ſum vel fui. Præſens imperativi capit à fururo Optativi. Fias, fiat, fiamus, fiatis, fiant: quia fi non dicitur, & fite rariſsime legitur. In reliquis fio per quartam conjugatur.

Volo ex Donato notum eſt *I will*. Imperativo caret, quia voluntas libera eſt, tamen loco imperativi aliquando futurũ Optativi capimus. Terent. Quæſo ædepol Charine, quoniam non poteſt id fieri quod vis, id velis quod poſſit. Sed hortatio potius videtur quam imperatio.

Malo

Malo, *I rather*. Mavis, mavult, malumus, mavultis, malunt. Malebam, Malui, Malueram, Malam, les, let. Imperativo caret Optativo Mallem, Maluiſſem, Malim. Conjunctivo Malim, Mallem, Maluerim, Maluiſſem, Maluerõ. Infinitivo Malle, Maluiſſe cæteris caret. Sic Mavelim, Mavellem &c.

Nolo

Nolo, *I will not*. Similiter conjugatur, excepto imperativo. Nolo, nonvis nonvult nolumus nonvultis nolunt. Nolui, Nolueram. Nolam, noles, Imperat. modo temp. præſ. ad ſecũdam perſonam. Noli, Et pluraliter Nolite. Futuro ad eandem perſonam Nolito. Et pluraliter Nolitote. Optativo, utinam Nollem, Noluiſſem, Nolim, Conjunctivo cum Nolim, nollem nolueri m, noluiſſem, noluero. Infinitivo nolle. noluiſſe.

Eo queo

Eo &| Queo per quartam conjvgationem conjugantur, & nihil irregulariter habent, niſi Ibam, Quibam. Ibo, Quibo: & in quibuſdam temp, aut perſonis, ſecũdam vocalem pro tertia: ut Eo, is, it. Plural. imus, itis, eunt. Ibam, ivi, iveram. Eam, ies, ſed melius ibo: vt olim alia quartæ conjug. omnia. Plaut. Teſtudineum iſtum tibi grãdibo gradum. Sic Virg. etiam lenibat, nutribat: pro leniebat, nutriebat dixit, Imperativo, Eat, eamus, eamote, eunto, cætera recte. Optativi futuro, utinam eam &c. Conjunctivo modo, tempore præſenti. cum eam, &c. Cætera recte Gerundia, Eundi, eundo, eundum. Sic queo conjugatur omnino: cujus gerundium non inveni, nec à væneo participia.

Sultis Sis

Sultis comicũ eſt pro ſi vultis: & ſis pro ſivis, & capſis pro cape ſi vis. Sodes pro ſi audes. Indicat. modo tempore præ-

senti, ad secundam personam singularem: sodes, capsis, cæteris carent. Sic secunda persona præsentis Indicativi, sis. Et pluraliter sultis: cæteris caret. Sodes Capsis

Edo es est. Et plural. Edimus editis edunt. Edebam, Edi, Ederam, Edam. Imperativo Es vel ede, edat. Et plural. Edamus, edite vel este, edant. Futuro esto vel edito. Et pluraliter Edamus estote vel editote: edunto vel edurtote. Optativo Essem edissem edam, Conjunctivo Edam essem ederim edissem edero. Infinitivo Esse, edisse, esurum esse. Gerundia, Edendi edendo edendum. Supina. Esum esu. vel estum estu, Passivum irregulare est, nisi quod estur pro editur etiã dicitur Composita eunt similiter: ut Comedo comes comest, *to eate*. Exedo exes exest, *to eate all*. Quæ omnia cum simplici regulariter per tertiam conjugat. olim flectebantur, ut cum Diom. notavit Servius, adjicens es à sum corripi, ab edo produci. Edo

Indicativo vel optativo futuri temporis, Ausim ausis ausit. Et pluraliter ausint. cæteris caret. i. audebo, vel utinam audeam. Livius lib. 1. Nec si sciam. dicere ausim. Ausim

Indicativo modo, tempore præsenti, ad primam personam quæso. Et plural. per eandem personam quæsumus irregulariter u pro i, id est rogo & rogamus: cætera exoleverunt. Quæso

Optativo modo, temp. præsenti, & præter. imperfecto: & conjunctivo modo tempore præsenti, & præterito imperfecto: utinam vel cum Forem, fores, foret. Et plural. forent, id est essem, esses, esset. essent. Infiuitivi futnro. Fore, i. futurum esse: & ita differt ab esse contra indoctos: cæteris caret. Ter. Dixin' hoc fore? Sed videtur futuro tempori junctum pro esse poni. Cic. 3. Epist. famil. Quasi divinarem tali in officio fore mihi aliquando expetendum studium tuum. Sed potest hoc esse Gerundium, non participium. Idem quinto ad Atticum. Te ad me fore venturum. Fotem

Faxo, indicativi modi est futuri temporis pro faciam, *I shall do*. Conjugatur autem sic: Faxo, faxis, faxit. Et plural. faxint. Dicimus enim in Futuro Optativi & Præsenti Conjunctivi, Faxim, faxis, faxit. Et plural. Faximus, faxitis, faxint, pro faciam, facias, faciat &c. Faxo

Imperativo modo, tempore præsenti, ad secundam personam, Cedo, i. dic vel da. Et plural. ad eandem personam, cedite, i. dicite vel date. Cæteris caret. Terent. in Phormione. Tu mihi argentum cedo. Idem. Quid factum est cedo. Cedite apud Plaut. reperies. Invenitur cædo cæcidi: cedo cessi: & cedo defectivum quod priorem corripit. Itaque horum nota est differentia.

Ambest

Ambeſt — Ambeſt, tertia perſona præſentis Indicativi, pro circum eſt ſola eſt.

Inquio Inquam — Inquio inquis inquit. Et plural. inquiunt, præterito perfecto inquiſti inquit. Futuro inquies, & imperativo modo tempore præſenti, ad ſecundam & tertiam perſonam inque inquiat. Futuro Optativi, inquiat. Hæc in uſu ſunt: reliqua penè exoleverunt.

Infit — Infit, tertia perſona præſentis, & præteriti perfecti indicativi tantum eſt in uſu, licet Varro infio dixerit, & nonnulli infiunt. Virg. 12. Æneid. ——— *Ita turbidus infit* i. dicere incipit, *he begine to ſpeake.*

Ave — Ave imperat. modo ad ſecundam undique perſonam, ave, & plural. avete. Futuro aveto. Et plural. aveto. te. Infinitivo modo temp præſenti, avere. Sic conjugatur

Salve — Salve. Vtrumq. eſt ſalutantis verbum, ut ave Cæſar Imperator. Salve Regina. Et Cic. ad Atticum dixit: Salvebis à meo Cicerone. Vale, i. ſanus ſis, integrũ eſt, *be in good health.* Nam valeo nihil aliud quam ſanus ſum ſignificat.

Apage — Apage, i. abduc, remove, *remoue thee*: ab apo, i. ab, & Græco verbo ago, i. duco. Conjugatur ſic. Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam in utroque numero perſonam, Apage apagete.

Euge — Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam perſonam. Euge cæteris caret. Plerique dicunt eſſe interjectionem aſſentientis, & ſponte ſua congratulantis.

Aio — Indicativo modo temp. præſenti. Aio ais ait. Et plural. Aiunt. Præterito imperfecto, Aiebam integrum eſt. Præterito perfecto aiſti: & plural. aiſtis. Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam perſonam, Ai. Futuro Optativi & Præſenti conjunctivi Aias aiat. Et plural. Aiamus aiant. Participium eſt aiens. Cætera non ſunt in uſu. Licet quidam ponant Aiam, aies, aiet, pluraque. Plaut. Vel tu mihi aias vel neges. Idem. Vel ai, vel nega.

Phocas ſolum ponit hanc tertiam perſonam. Ovat. Partieipium eſt ovans, *reioycing.* Reliqua parum ſunt in uſu, licet quidam ponant ovo ovas ovat, & cætera ſine Eclipſi.

Amabo — Amabo, *I pray you.* integrum eſt, quia conjugatur: ut amo amas: nec eſt propriè interjectio blãdientis, licet interjectionis vel adverbij officio fũgatur: regit enim poſt ſe accuſat. ut Amo. Si quis vellet omnem antiquitatem diligenter perſcrutari, longè plura inveniret anomala & ecliptica: ut Exceſſis pro excedas, Irritaſsis pro irrites. Locaſsim pro locave

ro aut

ro aut locẽ. prohibeſsis pro prohibeas. Taxis pro tangas. Dabunt pro dent. Perduint pro perdãt. Levaſſo pro levo, aut levabo. Duis pro des. Creduis pro credas. Adaſsint pro adigant &c.

Dor, furo, for, der, fer, vix unquam ſuſcipit uſus.

Perſonæ primæ dor, furo, for, der, fer à fari non ſunt in uſu teſte Martiano Capella. Id de ſimplicibus intellige, quia peſſundor, affor, benè dicimus.

¶ IMPERATIVVS PER APOCOPEN.

Dic, duc, fac, fer, ais fice, non fic dicitur aptè.

Per Apocopen dicimus, Dic, duc, fac, fer pro dice, duce &c. Sic prædic, abduc, benefac, perfer. Compoſ. autem à facio: ubi a in i vertitur, non patiuntur Apocopen, quia perfice, infice dicimus, non perfic, infic. Leges aliquando dice, duce, face. Ter. Orandi jam finem face. Idem. Me miſſũ face. Ain pro aiſne, viden pro videſne, & ſimilia patiuntur etiã Apocopen.

¶ SYNCOPA IN PRAETERITO.

Syncopa diminuit de vi formata frequenter:
Ni diſsyllaba ſint. Tamen invenies bene *noſti*,
Et *ſciſti*, *flaſti*, *fleſti*. Sic plura notabis.

Syncopa præteritis in vi ſyllabam deſinentibus, & inde formatis ſæpe cõtingit: ut petij pro petivi, formaſti pro formaviſti, redijt pro redivit &c. Diſsyllaba rarius ſyncopantur, quia moſti pro moviſti: noſti pro noviſti, iſti pro iviſti: triſti pro triviſti vix unquã invenies, præſertim extra compoſit. quia commoſti, rediſti vel redijſti, intriſti, & plura aliquando leges: ut frequenter noſti, ſciſti, flaſti, fleſti. Hor. *Unde tam bene me noſti?* Ter. Sciſti uti foro. Idem. Omnes congruunt, unum cum noris, omnes noris. Fit etiã in alijs terminationibus præteritorum, aliquando Syncopa, ſed vix apud alios quam Poetas. Virg 1. Æneid. *Vos & Scyllæam rabiem penituſque ſonantes Acceſtis ſcopulos*——— pro acceſsitis. Sic Comici dixti, intellexti.

Præteritum ſignant, & præſens. præteritiva
Sub voce hæc, *odi*, *cœpi*, *novi*, *meminique*,
Et *pepigi*. Meminitote atq; memento reponit.

Hæc quinque verba. Odi cœpi, noui, memini. pepigi, quod adjicit Phocas, ſub terminatione præterita ſignificant præſens & præteritum perfectum: ut Odi, i. odio habeo, vel habui, *to hate or haut hatred.* Oderam, odio habebam vel habueram. Sic cœpi, incipio, incepi, *to begin*

to begin or to haue begun. Sic dices de reliquis: ut Paciſcor pepigi, vel pactus ſum. Invenitur in ſacris. Odio odivi oditum. Ethnici ſæpius odi dicunt. Hor. *Oderunt peccare boni virtutis amore.* Dicta verba ſolum habent tempora à præterito formata: vt Odi, oderam, oderim, odiſſem, odero, odiſſe. Sic reliqua. Memini, ultra alia habet in futuro imperativi. Memento tu, mementote vos. Meminero: ut odero &c. etiam habent ſenſum futuri indicativi. Memini, i. recordor vel recordatus ſum. *I remember*. Facit participium meminens raro lectum.

Sunt neutro paſſiva, *ſolet, fit, fidit*, & *audet*, *Mœreo* cum *gaudet*, paſſivum præteritum dant. At utrumque volunt *titubo, placeo, pateoque*, *Sueſco, caret, juro, prandet, nubit, miſeretque*, *Cœno, piget, tædet, pudet*, & *licet*, addito *potо*, Et *libet*, & *mereor*: pro quo mereo quoq; legi.

Verbum neutro paſſivum eſt, quod deſinens in o facit præteritum ac ſi deſineret in or: ut Soleo, ſolitus ſum. Fio, factus ſum. Fido, fiſus ſum. Audeo auſus ſum. Mœreo, mœſtus ſum. Gaudeo, gaviſus ſum. Quædam retinent utrumq. præteritum activæ & paſſivæ vocis: vt titubo titubavi, vel titubatus ſum: placeo placui, & placitus ſum: pateo patui, & paſſus ſum: ſueſco ſuevi, & ſuetus ſũ: careo carui & caſſus ſum: juro juravi, & juratus ſũ: prandeo prandi, & pranſus ſũ: nubo nupſi, & nupta ſum: miſeret miſeruit, & miſertum eſt: cœno cœnavi & cœnatus ſum piget piguit, & pigitum eſt: tædet tæduit, & pertæſum eſt: pudet puduit, & puditũ eſt. licet licuit, & licitum eſt: poto potavi, & potus ſum. libet libuit, & libitum eſt: mereo merui, & meritus ſum: ſed merui videtur potius eſſe à mereo, quod pro mereor invenitur. plaut. Tu meruiſti, & adhuc mereo. Idem. Nunquam ego illi poſſum gratiam referre, ut meritus eſt de me: Soleo & Sueſco idem valent, i. conſuetudinem capio, *to haue vſe*. Fido, fiduciam & ſpem habeo, *to truſt*. Confido idem. Diffido, non fido, *to miſtruſt*. Audeo, ſum audax. *I dare*. Mœreo, mœſtus ſum per æ vel œ diphth. id eſt lugeo, & triſtor, *to be ſorrowfull*. Caper. Mœſtus animo, ſed triſtis vultu. Gaudere idem eſt quod lætari, *to reioyce*: niſi quod tacitè & intrinſecus gaudemus, lætamur autem extrinſecus, ita ut bene nos affectos eſſe celare non queamus. Titubo, in lingua vel pedibus vacillo, nec conſiſtere queo *to ſtagger*.

Fido
Audeo
Mœreo
Gaudeo
Titubo

Ovid. *Haud aliter titubat, quam ſi mera quinta bibiſſet.*

Iuro,

Juro, juramentum facio. aut præsto, *to sweare*. Reliqua aut explicata sunt, aut frequenti usu pueris etiam non ignorata. Poto cum quibusdam aliis adiicitur à Varrone: ut meminit Gell. lib. cap. 15.

Passive signant sub o, *Vapulo*, *væneo*, *fio*,
Exulo, cum *nubo*: *liceo*, quibus addimus apte.

Verbum neutrum passivum est, quod in o desinens passive significat: ut sex hic posita Vapulo, id est percutior, *to be stricken*. Plaut. Vide sis, quam mox vapulare vis, nisi actutum hinc abis. Fio, efficior *to be made*. Væneo vendor, *to be solde*. Veteres, væneor dixere. Exulo, exul fio & patria expellor, *to be banished*. Liceo, æstimor, *to be apprized*. Nubo, viro trador, *to be married*.

ABVNDANTIA, ET PRIMO VERBA COMMVNIA.

Hæc & plura leges communia, *largior*, *hortor*,
Osculor, *experior*, *stipulor*, *moror*, *hospitor*, atque
Criminor, *amplector*, *veneror*, cum *dignor adulor*
Obliviscor: eis, *interpretor* addito *solor*.

Verbum abundans est, quod varie ab authoribus usurpatur. 1. Quædam sub una voce active & passive significant: ut verbum commune, veluti largior: hortor. &c. 2. Quædam sunt diversarum cõjugationũ: vt lavo, as: vel lavo, is. 3. Quædã in præteritis supinisve coincidunt: vt Mulceo & mulgeo mulsi mulsum. 4. Quædam multiplex præteritum aut supinum habent: vt Sapio sapui vel sapivi. 5. Quædam diversas habent terminationes: vt reverto vel revertor. 6. Quædam unum habent præteritum à diversis verbis ortum: vt Crevi a cerno & cresco, luxi à lugeo & luceo. Quæ cum cõjugatione significationem mutant inter abũdantia non habebuntur: ut Fundo fundas, significat fundamentum jacio, *to ground*. Fundo fundis, spargo, &c. *to zes foorth*. Dico dicas, consecro, *te dedicate*. Dico dicis loquor, *to say or speak*. Volo volas, alarum remigio utor: ut aves, *to flie*. Volo vis vult, cupio, *to will*. Lego legas legatum mitto, vel testamento do, *to send message or leaue in testament*. Lego legis, diversum significare constat *to reade*. Sero seras, claudo, *to locke*. Sero seris, semino vel planto, *to sow*. Educo educas, penultima brevi, id est nutrio, *to nourish*. Educo educis, penultima longa, extra duco, *to bring foorth*. Talia diligens præceptor per se plura inveniet. Nos receptui canimus paululum tantum de communibus dicturi. Verbum commune est, quod in or desinens, active & passive significat: ut Largior largiris, id est tribuo aut tribuor, *to giue or to bee giuen*.

Hortor

Oſculor Hortor monitionibus incitor, *to exhort or to be exhorted* Dehortor, cõtrariæ ſignificat. eſt, *to diſſwade or to be diſſwaded* Experior tento vel tẽcor, *to aſſay or to be aſſayed*. Te, *Omnia prius experiri* verbis quã armis ſapientẽ decet. Oſculor, oſculũ do vel accipio *to kiſſe or to be kiſſed*. Stipulor, rogo vel rogor in obligatione cõtrahenda, *to require or to be required*. Moror, in mora teneo vel teneor, exſpecto exſpector, *I tary or I am taried for*. Hoſpitor, ſuſcipio vel ſuſcipior hoſpitio, *to harbar or to be harbered*. Criminor. i. accuſo vel accuſor, *to blame or to be blamed*. Crimẽ accuſatio vel peccatum. Amplector, i. circundo vel circũdor, & accipio vel accipior, *to embrace and accept or to be accepted*. Sen Mala pro bonis amplecti dementia eſt. Veneror, honoro vel honoror *to worſhip or to be worſhipped*. Dignor, dignum judico, *to eſteeme worthy or to be eſteemed worthy to vouchſafe*. Vir. *Haud equidem tali me dignor honore*. Idem *Conjugio Anchiſa Veneris dignate ſuperbo*. Adulor, i. emereor alicujus favorem voce vel geſtu, *to flatter or to be flattered*. Et Obliviſcor, oblivioni trado, *to forget*: rariùs paſſive leguntur. Interpretor. i. declaro vel declaror *to expone or to be exponed*. Solor vel conſolor. i. conſolationem do vel accipio. *to comfort or to be comforted* Item utor, teſtor, & vereor communia eſſe oſtendit, Gellius lib. 15, cap. 13. Longe plura ponit, cum aliis Priſciamus verba communia.

Oſculor
Stipulor
Moror
Hoſpitor
Criminor
amplector
Veneror
Dignor
Adulor
Obliviſcor

DE VERBORVM FORMIS.
LIBEER VII.

PRæcipuas verbi formas cognoſce quaternas.

In Rudimentis traditum eſt verborum ſpecies eſſe duas. Primitivam, ut Lego: Derivativam, ut Lecturio. Derivativorũ rurſus genera ſunt quatuor. 1. Vel à nominibus derivantur: ut: lignor aquor frumentor: à ligno, aqua, frumento. 2. Vel ab adverbiis, ut perendinor, procraſtino, à perendie, cras. 3. Quædam à præpoſitionibus: ſupero à ſuper. 4. Quædam à verbis derivantur, ut lectito, dormito. Horum. à verbis formatorum ſeptem apud Grammaticos formæ obſervantur. Diminutiva: ut ſorbillo, parum ſorbeo, *Imitativa*: patriſſo græciſſo. Deſiderativa: ut viſo, capeſſo, facеſſo, quibus omiſis ſolum de frequentativis quæ etiam iterativa dicuntur, & inchoativis vel inceptivis meditativiſque dicemus

DE PR

DE FREQVENTATIVIS, SEV ITERATIVIS.

Sic iterativum formes, ito fiat ab atu.
U per o mutabunt bene cætera verba ſupini.
Si fuit or, manet or. Sunt cuncta frequentia primæ.
Prætereunt legem, *nato, quærito, fundito. ſcitor, Sciſcitor*, atque *agitor, ſecto, loquitor, pavitoque*,
Perſcrutando libros doctorum plura notabis.

Verbum frequentativum, vel, ut Diomedi placet, Iterativum eſt, quod aſſiduam vel potius frequentem in agendo vim habet, & frequenter agendo iterat affectum: vt Salto, clamito. Formatur autem dupliciter. Primo à verbis primæ conjugationis habentibus in ſupinis atum: atu penult. longa mutando a longum in i brevem & u in o: ut imperatu imperito: clamatu clamito: volatu volito. Reliqua frequentativa formantur a ſupino mutando tantum u in o: vt Increpitu increpito: curſu curſo: Saltu ſalto: dormitu dormito dormitas. Tueor tutu tutor: quia ex verbis in or ſunt frequentativa in or, veluti minor, minatu minitor. Formantur contra regulam quædam. No natu nato penult brevi facit. Quæro quærito. i. inſtanter quæro, *to ſeeke buſily*. Ter. Lana ac tela victum quæritans. Fundo fundis. Fundito ſæpe fundo, aut ſimpliciter fundo: nam frequentativa pro primitivis plerunq. eleganter locantur. Scio ſcitu, non ſcito, ſed ſcitor. i, occulta magis & ſecretiora ſcire laboro ac inveſtigo. *to ſearch ſecret things*. Pro eodem frequentius eſt ſciſcitor à ſciſco. Plaut. in Capt. Secede huc, nam ſunt quæ ex te ſolo ſciſcitari volo. Ago Agito facit i crebro ago, concutio, commoveo, *to move or thruſt*: vt compoſitum ejus cogo. Cogito. i. rem frequenter ad memoriam duco vel cogo, *to call to remembrance*. Sequor, ſector, continue ſequor & adhæreo, *to follow continually*. Loquor loquitor. i. garrio, *to be ay clattering*. Paveo pavito facit: ac ſi ſupinum habeat pavitum. i. valde paveo, *to be very feared*: Si quis probatorum virorum ſcripta perquirat, plura deprehendet adhuc irregulariter formata. Omnia frequentativa ſunt primæ conjugationis.

¶ DE INCEPTIVIS *sev* INCHOATIVIS.

Præſentis primique modi, co junge ſecundæ
Perſonæ, ſi vis verba inceptiva creare.
Sic *ferves* ferveſco facit: ſed tollitur *hiſco*.

Verbum

Verbum inchoativæ vel inceptivæ formæ est quod continu crementum passionis innatæ significat, & à Valla augmentat appellatur. Et propriè tantum fit à neutris secundæ conjugatio addendo secũdæ personæ indicativi singularis numeri, syllabam c ut tepeo tepes, repesco. i in horas magis tepefio *to grow warme*. Cal co, fio calidus. Quorundam primitiva in usu non sunt: ut igneſco, neſco, herbeſco, liqueſco, juveneſco, seneſco: hujus derivationis omn verba licet augmentativa rectius dicantur, tamen non inepte inchoativa vulgo appellantur: nam qui caleſcit, incipit novi ac majoris a quid caloris acquirere, quamvis non penitus jam primum calere i cipiat. Quæ verba similiter in ſco desinentia hãc significationem n ſequuntur, non propriè dicenda sunt inchoativa, sed inchoativis fo mationi similia, vulgo tamẽ etiam inchoativa dicuntur. Præſentiſc i. præſentio, *to feele or perceiue*. Concupiſco, i. cupio *to deſire*. Viviſc i. vivo, *to liue*. Edormiſco. i. dormiendo concoquo, *to ſleep out*. Pl. Edo miſcam hanc crapulam quã potavi præter animi ſententiam. Repu raſco, in pueriles affectiones recido *to grow childiſh again*. Ipſa etiã ſig nificatione videtur inchoativum. Pla. Aiunt ſolere ſenes repueraſc re. Vnum formatur irregulariter. Hiſco, ab hio hias, quia regula po cit hiaſco. Et eſt hiſcere propriè oſcitare, *to gaunt*. Item ſignificat os a loquendum aperire *to whiſper*. Plaut. Ne hiſcere quidem audet.

DE MEDITATIVIS QVÆ ET DESIDERATIVA.

In meditativis quod in u fit, junge ſupino,
U ſemper brevians, rio: ſic dabit eſurit *eſu*.

Meditativum verbum eſt, quod cum primitivo ſignificat cupi ut eſurio, id eſt eſſe cupio, *to be hungrie*. Formatur meditativum à p ſteriore ſupino correpta u, & adjecto rio: ut à partu parturio. i, c pio aut conor parere, *to trauell with child*. Virg. *Parturit almus æ* Rectiſſime hæc appellari deſiderativa ſentio Vallæ ſubſcribens, atq ut uſui aliquid concedatur, non inepte meditativa quoque vocant quia diligentiſii me meditamur, vt eorum fiamus compotes, quæ v lementer deſideramus.

FINIS.